

Vlaams
Parlement

vergadering **C4**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 5 oktober 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over discriminatie bij inschrijvingen in het kleuteronderwijs – 3149 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Sihame El Kaouakibi aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over discriminatie bij de inschrijving van kleuters – 3150 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over discriminatie bij inschrijvingen in het kleuteronderwijs – 3154 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de omkadering in het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs – 3271 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gevolgen van de coronacrisis op de nieuwe inschrijvingen in het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor volwassenenonderwijs – 3352 (2019-2020)	12
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitvoering van de resolutie over maatregelen om de gevolgen van de coronacrisis voor de studievoortgang in het hoger onderwijs op te vangen en te monitoren – 3276 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de centra voor leerlingenbegeleiding en het problematische uitstellen van medische onderzoeken – 3277 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over contactopsporing door de centra voor leerlingenbegeleiding – 3329 (2019-2020)	21
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de voorstellen van de Vlaamse onderwijsinspectie in de strijd tegen planlast – 3290 (2019-2020)	28

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de subsidiëring van de opleiding tot ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting
– 3312 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de opleiding tot ervaringsdeskundige in de armoede en de sociale uitsluiting, het inschakelen van ervaringsdeskundigen en het gebruik van die deskundigheid als noodzakelijk onderdeel van een efficiënte armoedebestrijding
– 3375 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van de omkadering van de professionele opleiding tot ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting
– 3442 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Sihame El Kaouakibi aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het toekomstperspectief voor vzw De Link
– 3454 (2019-2020)

31

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de huidige en toekomstige coronafactuur in het Vlaamse onderwijs
– 3350 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over mondklappers als persoonlijk beschermingsmiddel in het onderwijs
– 3445 (2019-2020)

41

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, en aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het tekort aan stageplaatsen en leerwerkplekken
– 3370 (2019-2020)

45

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over gevalideerde proeven op het einde van het basisonderwijs in relatie tot COVID-19
– 3389 (2019-2020)

49

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uiteenlopende maatregelen in scholen wanneer een besmetting met het coronavirus wordt vastgesteld

– 3402 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over coronatesten op school en de opvolging van leerlingen die terugkomen uit rode zones

– 3448 (2019-2020)

53

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gebrek aan ondersteuning met betrekking tot corona en contactopsporing in het deeltijds kunstonderwijs, de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs

– 3440 (2019-2020)

62

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over discriminatie bij inschrijvingen in het kleuteronderwijs
– 3149 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Sihame El Kaouakibi aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over discriminatie bij de inschrijving van kleuters
– 3150 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over discriminatie bij inschrijvingen in het kleuteronderwijs
– 3154 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, op 25 augustus werden de resultaten van een onderzoek van de VUB en de Universiteit Gent vrijgegeven, waarin wordt aangetoond dat kleuters van allochtone ouders tot 30 procent minder kans hebben om toegelaten te worden tot de school. Het onderzoek wijst erop dat kleuters met een migratieachtergrond of kleuters die tot een lagere sociale groep behoren, veel kans maken om geweerd te worden.

Bij de vraag naar een rondleiding op school waren de verschillen en de discriminatie nog frappanter. De onderzoekers wijzen erop dat er directies zijn die veel moeite doen om vooral leerlingen uit de witte middenklasse aan te trekken. Het zijn vooral scholen uit de middenmoot, tussen echt witte scholen en concentratiescholen in, die dat doen, voornamelijk omdat ze vrezen dat hun leerlingenpopulatie te divers dreigt te worden, wat enerzijds ouders kan afschrikken omdat er een vooroordeel bestaat dat kwaliteitsvolle scholen niet te divers zijn. En anderzijds leven er ook bij het onderwijspersoneel vooroordelen, zoals dat er met leerlingen uit gezinnen met niet-Belgische achtergrond meer kans is om probleemleerlingen te hebben. Zo beschouwt men de thuiscultuur van kinderen van Belgische origine uit de middenklasse als goed passend bij de schoolcultuur.

Doordat een bepaalde school de ouders afschrikt, verhoogt de kans dat de kleuter uiteindelijk niet wordt ingeschreven in een kleuterklas en wellicht nog een jaar langer thuis wordt gehouden. Maar we weten dat de eerste jaren in het onderwijs van cruciaal belang zijn in de ontwikkeling van kinderen en dus in belangrijke mate een impact hebben op de rest van een schoolloopbaan. Kleuters die niet of weinig in de kleuterklas zitten, starten met een serieuze achterstand op de schoolbanken van het eerste leerjaar.

Minister, wat is uw visie op de onderzoeksresultaten? Wat gaat u ondernemen om deze ernstige vormen van discriminatie aan te pakken? Overweegt u om het systeem van centrale aanmeldingen uit te breiden? Welke andere maatregelen of goede praktijken wenst u breed te implementeren? Bent u van plan om ook acties op poten te zetten voor controle en handhaving op het inschrijvingsrecht voor iedereen, ongeacht afkomst of sociale status?

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Siame El Kaouakibi (Open Vld): Hoe leg je dat uit? Hoe vertel je ouders met een migratieachtergrond dat hun kleuter 30 procent minder kans heeft om toegelaten te worden tot een school? Een kind voor wie het leven eigenlijk nog moet beginnen, een kind dat niets misdaan heeft, een kind dat nog moet beginnen met zichzelf en zijn ontwikkeling, wordt eigenlijk al op 3 jaar kansen onttrokken. Hoe leggen we dat uit?

Ik zal niet te veel herhalen van wat collega Meuleman heeft gezegd. Ik duik meteen in de vragen, minister. Kunt u het onderzoek nader toelichten? Hoe kijkt u naar die, vind ik persoonlijk, schokkende resultaten?

Het gemeenschapsonderwijs liet al weten de resultaten van het onderzoek voor te leggen aan de algemeen directeurs van de scholengroepen. In welke mate zult u als minister de koepels en netten ondersteunen, aanspreken of terechtwijzen, om de situatie aan te pakken? Volstaat de reactie van het gemeenschapsonderwijs volgens u?

Hoe ziet u de rol van lokale besturen en andere lokale instanties en organisaties om deze vorm van uitsluiting tegen te gaan?

Het inschrijvingsrecht zoals we dat vandaag kennen, heeft een fundament in het Gelijke Onderwijskansendecreet uit 2002, onder toenmalig minister Vanderpoorten. Dat inschrijvingsrecht werd aangepast met het decreet van 17 mei 2019, waarvan de inwerkingtreding is uitgesteld, zodat aanpassingen conform het Vlaamse regeerakkoord nog kunnen gebeuren. Dat decreet heeft wel een uitdrukkelijk vertrekpunt, namelijk het garanderen van de vrije schoolkeuze en het vermijden van uitsluiting, discriminatie en segregatie. Hoe kan dat in de praktijk worden gegarandeerd? Wanneer zal het aangepaste decreet er komen?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): De collega's hebben zowel het probleem als de dramatische situatie van discriminatie bij inschrijving in het kleuteronderwijs uitgebreid geschetst. Ik zal daarover dus niet in herhaling vallen, maar ik wil graag onderstrepen hoe dramatisch ik het vind dat bepaalde scholen voornamelijk kleuters uit de witte middenklasse proberen aan te trekken en ouders afschrikken met kinderen die niet echt in dat plaatje passen.

We mogen bovendien niet onderschatten wat voor afschrikwekkend effect het heeft voor ouders om hun kind überhaupt in te schrijven in het kleuteronderwijs bij zo'n negatieve ervaring, bijvoorbeeld als ze niet worden uitgenodigd om de school te bezoeken. En we weten allemaal dat het in het belang van het kind is om zo vroeg mogelijk te starten met het kleuteronderwijs, net om later in de schoolcarrière geen leerachterstand op te lopen. Op die manier heeft die negatieve of terughoudende houding van scholen ten opzichte van bepaalde ouders met een migratieachtergrond of uit een lagere sociale klasse een rechtstreekse invloed op de toekomstige leeransen van het kind, terwijl we het er toch hopelijk allemaal over eens zijn dat we er alles aan moeten doen om elk talent een kans te geven in ons onderwijs.

Minister, hoe interpreteert u de resultaten van dit onderzoek? Erkent u het probleem van discriminatie bij inschrijving van kleuters op vlak van etnische origine en sociale klasse?

Minister, de belangrijkste vraag is: welke stappen zult u ondernemen om deze vormen van discriminatie te voorkomen? En de vraag van 1 miljoen: bent u bereid om het systeem van praktijktesten in te voeren bij inschrijving in de kleuterschool om die discriminatie tegen te gaan of ten minste de problematiek deel te maken

van het veelbesproken academische monitoringsysteem, zoals de Vlaamse Regering het vandaag liever noemt?

Zult u verder onderzoek stimuleren om dergelijke discriminatie in de schoolkeuze in kaart te brengen?

Wordt er vanuit de pedagogische begeleidingsdiensten, vanuit de koepels vorming voorzien voor leerkrachten en directies omtrent segregatie en discriminatie alsook de antidiscriminatiewetgeving zoals die vandaag bestaat? Zo nee, bent u ertoe bereid dat soort vorming te stimuleren?

Welke andere pistes ziet u misschien om discriminatie bij de inschrijving tegen te gaan?

Minister, ik excuseer mij, maar ik moet uitzonderlijk naar het Uitgebreid Bureau. Mijn medewerkster zal met veel interesse uw antwoord noteren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega's, ik heb vastgesteld dat de publicatie van dit onderzoek gepaard ging met spectaculaire krantenkoppen over discriminatie in de kleuterklas. Ongetwijfeld hebben sommige mensen daarin de bevestiging gezien voor enkele veralgemeningen over ons onderwijs. Ik vond dat soms nogal onterecht beschuldigend tegenover onze basisscholen, waarbij men toch iets te makkelijk veralgemenend het proces maakt van heel veel scholen die in de praktijk bergen werk verzetten voor alle kinderen van elke kleur en elke achtergrond.

Ik ben dus niet echt voortgegaan op de krantenkoppen. Maar we zijn wel met de administratie en het kabinet begin september in gesprek gegaan met de onderzoekers om die resultaten eens van nabij te bekijken. Want ik had daar toch wel wat vraagtekens bij en enige punten van nuance.

Eén, de keuze voor praktijktesten, is die wel fair tegenover de basisscholen? Zal die geen impact hebben op de manier waarop basisscholen de wereld van ouders zullen bekijken? Twee, ik wil even stilstaan bij de methodiek. Hoe heeft men het opleidingsniveau van de ouders gemeten? Wel, door tikfouten in de mail werd een laag opleidingsniveau gesuggereerd. Ook de vermelding dat een ouder in ploegendienst werkt, was een aanwijzing voor het opleidingsniveau van de ouders. Daarover kan je discussiëren. En vooral, drie, de timing. De mails werden gestuurd in augustus, een maand waarin scholen de helft van de tijd nog gesloten zijn én vooral ook een moment waarop scholen reeds gevuld zijn.

Het is niet mijn bedoeling om dit volledige onderzoek zomaar weg te wuiven. Ik zal ook niet ontkennen dat er nog altijd discriminatie bestaat in ons onderwijs, en zelfs bij inschrijvingen. Onderwijs is mensenwerk. Het is onaanvaardbaar, maar het is – en dat geloof ik echt vanuit de grond van mijn hart – niet de norm.

Ik wil hier ook duidelijk oproepen om niet te snel de meerderheid van de basisscholen te gaan stigmatiseren. Laat ons niet te snel grote uitspraken doen over directeurs, kleuterjuffrouwen, onderwijzers, laat staan over de totaliteit van het onderwijspersoneel. Hoewel ik wel wat vragen heb bij dit onderzoek, wil ik toch een aantal elementen ervan meenemen. Zo kwam tijdens het gesprek met mijn administratie en het kabinet vooral het belang van een transparant aanmeldingssysteem aan bod. Aanmelden verhoogt de transparantie van het inschrijvingsgebeuren, ook voor de ouders. Conform het regeerakkoord zal een nieuw Inschrijvingsdecreet dan ook bepalen dat er verplicht moet worden aangemeld wanneer een school wenst te weigeren op basis van capaciteit. Dat ligt in lijn met de suggestie van de onderzoekers om de praktijk van aanmelden uit te breiden om discriminatie bij de inschrijving zelf onmogelijk te maken.

Ik maak nu werk van een nieuw Inschrijvingsdecreet, zodat dit in werking kan gaan voor de inschrijvingen van het schooljaar 2022-2023.

Tot slot wil ik nog even herhalen dat er in Vlaanderen geen plaats is voor discriminatie. Daarom hebben ouders ook altijd het recht om klacht in te dienen bij de Commissie inzake Leerlingenrechten wanneer zij het vermoeden hebben dat hun kind onterecht werd geweigerd door een school. Alle beslissingen van die commissie zijn transparant en terug te vinden op de website van die commissie. Ik raad u aan om ook de jaarverslagen van de commissie eens door te nemen.

Het is belangrijk dat ouders op de hoogte zijn van hun rechten en plichten. Ik subsidieer daartoe ook de ouderkoepels en voorzie via de website van Onderwijs Vlaanderen in duidelijke webpagina's in heldere taal voor ouders, ook over inschrijven. Ook de lokale overlegplatforms (LOP's) hebben de decretale opdracht om afspraken te maken over de organisatie van de inschrijvingen en de communicatie van het inschrijvingsbeleid van de scholen. Daarnaast kunnen ouders en andere belanghebbenden vragen om bemiddeling door het LOP wanneer ze niet akkoord gaan met een weigering van inschrijving of wanneer zij vermoeden dat er niet-objectieve elementen spelen. Finaal hebben ze altijd nog de beroepsmogelijkheid bij de commissie.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik kan aannemen dat u misschien wat methodologische vragen hebt, maar zelfs als we rekening houden met een foutenmarge, dan zijn die cijfers zo frappant dat ik denk dat het echt wel ongepast is om ze te relativiseren. U maakt ook een aantal kanttekeningen bij de methodologie, zoals het feit dat u zegt dat de inschrijving is gebeurd in augustus wanneer de scholen al gevuld zijn. Maar ze zijn dan gevuld voor alle leerlingen, voor leerlingen van kleur of met een andere afkomst of van een sociaal lagere klasse dan de witte kinderen. En toch blijkt er een onevenwicht in de respons en blijkt het een pak moeilijker te zijn voor kinderen van een andere origine of met de niet-Belgische achtergrond. Ik wil dan ook absoluut vragen om dit niet te minimaliseren en om inderdaad Vlaanderenbreed een centraal aanmeldingssysteem uit te rollen. Dat lijkt me de beste garantie om ervoor te zorgen dat ouders nog maximaal de vrije keuze hebben maar waarbij die ongelijkheid toch wordt weggewerkt.

Ik denk dat er op het vlak van discriminatie krachtdadig moet worden gehandeld en dat we niet langer rond de pot moeten draaien. En dus moet er een soort van – en wanneer u het woord niet graag hoort mag het voor mijn part iets anders zijn – praktijktesten komen, een methode waarbij we net als op de huurmarkt en de arbeidsmarkt en in samenspraak met scholen, schoolbesturen en inrichters van onderwijs, bekijken op welke manier er toch een vorm van controle kan zijn, want dat is volgens mij de enige manier. En dat hoeft niet onrespectvol te zijn, net als bij de huurmarkt en de arbeidsmarkt, maar we moeten er zeker van zijn dat iedereen gelijke kansen krijgt. Wanneer je kansen al gehypothekeerd zijn vanaf de leeftijd van 3 jaar, dan zitten we met een probleem. Ik vraag dan ook een krachtdadig beleid en ik wil u toch nog vragen om een zekere vorm van controle te implementeren omdat dit ook voor wie het goed doet, de garantie geeft dat iedereen gelijk wordt behandeld.

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik treed u bij wanneer u zegt dat er geen plaats is voor discriminatie. U hebt dat al verschillende keren gezegd en ik erken ook dat u dat zegt.

Minister, tegelijkertijd ga ik akkoord dat dit de norm niet is. Het is een minderheid, maar toch zijn de cijfers frappant. Dit staat los van de methodologie, die voor

onderzoek enorm belangrijk is en waar u terecht vraagtekens bij kunt plaatsen. Dan nog zijn het frappante cijfers.

Het verbod op discriminatie is een mensenrecht en een kinderrecht. Het een erkenningsvoorwaarde in ons onderwijs. We weten dat u de onderwijsinspectie naar scholen stuurt, zelfs tot in de Brusselse Rand, waarvoor we bevoegd zijn. U hebt gelijk dat tegenover financiering kwaliteit hoort te staan. Ik treed u bij. Tegenover financiering moet echter ook het respect voor het verbod op discriminatie staan. Ik ben blij dat u wilt nagaan hoe we hier werk van kunnen maken, onder meer inzake de aanmelding en dergelijke. Ik vraag me echter af of de onderwijsinspectie niet meer kan doen. Kunt u de onderwijsinspectie niet de opdracht geven na te gaan of de scholen de erkenningsvoorwaarde inzake het verbod op discriminatie respecteren? Dat is mijn meest concrete vraag.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, eerst en vooral verwerpen we de methodologie van dit onderzoek. Elke directeur heeft maar een van de zes verschillende brieven gekregen. Hierdoor kunnen we niet vergelijken met hoe hij op de andere brieven zou hebben gereageerd en weten we niet of de directies werkelijk discrimineren tussen brieven van arme versus rijke of autochtone versus allochtone ouders. Het is een systeem van 'unmatched testing' en dat is veel minder betrouwbaar dan 'matched testing', waarin elke directeur minstens twee brieven zou hebben gekregen.

Ten tweede is de timing voor de verzending van de mails, de derde week van augustus 2020, zeer opmerkelijk. Op dat ogenblik zaten de meeste scholen vol. De ouders hadden hun kinderen op de oude manier of op een platform met een digitaal aanmeldingssysteem ingeschreven. Dat was niet het goede moment om nog veel kansen op succes te hebben. Het kan ook tellen als een bijkomende taakbelasting voor directies, die op dat ogenblik wel beters te doen hadden. Toch werd maar 15 procent van de brieven niet beantwoord, wat wijst op de grote inzet en ernst van onze directies.

Als ze dan een antwoord versturen waarin staat dat de school volzet is en een leerling enkel op de wachtlijst kan zetten of waarin naar een afgelopen procedure bij het lokaal overlegplatform (LOP) wordt verwezen, wordt dat door de onderzoekers meteen als een negatief antwoord bestempeld. Ze vinden hier sporen van zogenaamde discriminatie omdat allochtone vraagstellers wat vaker negatieve antwoorden hebben gekregen. Het kan even goed zijn dat die groep procentueel op meer scholen is gebotst die effectief al vol zaten of die met een procedure bij het LOP werken.

Dat tijdens die periode niet zo vaak de mogelijkheid is geboden om een persoonlijke rondleiding te geven, is absoluut begrijpelijk. Zelfs indien de directie naar een opendeurdag of een infodag verwees, werd dat een negatief antwoord. Zo is het natuurlijk gemakkelijk om slechte punten te geven. Ook hier hebben de onderzoekers dezelfde redenering als bij de vorige variabele gebruikt. De negatieve respons ten aanzien van de allochtone groep zien ze direct als discriminatie. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Voorzitter, het zijn drie vragen om uitleg, maar ik zal besluiten. Dergelijke stageachtige praktijktesten beknotten de vrijheid van onze scholen. We vinden dat echt verkeerd.

Mevrouw El Kaouakibi, destijds hebben de liberalen voor de vrijheid van onderwijs gevochten. Ik denk dat die liberalen toch van een ander kaliber waren.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, ik wil drie puntjes naar voren brengen. Ten eerste is dit een enorm belangrijk debat en nuance is belangrijk. Ik vind dat u de resultaten van het onderzoek wat wegnuanceert.

Mijnheer Laeremans, u gaat nog twee stappen verder. U minimaliseert het probleem. Eerlijk gezegd vind ik dat uw kritiek op de methodologie kant noch wal raakt. Die brieven zijn allemaal op hetzelfde moment verstuurd. Als ze op andere momenten zouden zijn verstuurd, zou ik er wel kunnen inkomen. Ze zijn op hetzelfde ogenblik verstuurd en dus denk ik dat dit niet juist is. De vorige sprekers hebben het al benadrukt.

Uiteraard zullen er betere onderzoeken mogelijk zijn, maar ik denk dat dit onderzoek aantoonde dat er de facto voor bepaalde mensen in onze samenleving geen vrije schoolkeuze is. En dat blijkt niet alleen uit dit onderzoek, dat blijkt ook uit andere cijfers. Bijna 1 op 2 van de kinderen in ons onderwijs, 44 procent, zit in een concentratieschool. Dat is een cijfer dat al lang vaststaat. Ik neem aan dat u dat niet gaat betwisten. 44 procent zit in een zwarte of een witte school, dat is enorm veel. En dat heeft heel verregaande gevolgen voor bijvoorbeeld het leren van het Nederlands, waar u zo fel de nadruk op legt. Want kinderen leren heel veel van elkaar.

Dus op zich is mijn partij voor praktijktesten, maar we willen daar wel nog een stap verder in gaan, in die zin dat er een echte mix komt in onze scholen. Je kunt die bereiken door bijvoorbeeld een aanbod te geven aan ouders. 'Je woont in die buurt? Dat is de basisschool waar je naartoe gaat.' Ouders mogen daarvan afwijken als ze dat willen, maar je geeft wel een standaardvoorstel. Op die manier, zo blijkt uit onderzoek in andere landen, gaat 80 procent van de mensen daarop in.

Als we echt naar een mix willen gaan in ons onderwijs, zonder de vrijeschoolkeuze als dusdanig af te schaffen – ik neem aan dat we het daarover eens zijn – is dat een ander alternatief, dat ook al is uitgewerkt door onderzoekers.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik ga kort in op de vorige spreker. De reden dat er 44 procent in concentratiescholen zit, hetzij zwarte of witte scholen, is natuurlijk grotendeels te verklaren door de diversiteit: niet elke gemeente in Vlaanderen is even divers. Je hebt gemeentes waar heel veel diversiteit is, en daar zul je gemakkelijk zwarte scholen aantreffen, om in uw terminologie te blijven. En dan heb je gemeentes met heel weinig diversiteit, waar je vooral blanke scholen aantreft.

Dit gezegd zijnde, als het over de thematiek zelf gaat: elk geval van discriminatie is er een te veel. Ik ga niet ingaan op de methodologische vragen die al geopperd zijn. Ik denk vooral dat het belangrijk is dat we dat recht op inschrijving garanderen via een duidelijk Inschrijvingsdecreet. Er was er een op 17 mei 2019. In het regeerakkoord staan een aantal engagementen om dat verder te verfijnen en te verduidelijken. We zijn ook volop aan het werk zijn om dat concreet gestalte te geven. We zullen er vanuit onze fractie alles aan doen om deze legislatuur een sterk Inschrijvingsdecreet op poten te zetten, dat iedereen het recht geeft om zich in te schrijven in de school naar keuze, en iedereen dezelfde kansen geeft om dat op een correcte manier te doen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voor onze partij is het in elk geval onaanvaardbaar dat leerlingen met bepaalde kenmerken gediscrimineerd zouden worden in kleuterscholen of in gelijk welke andere school. Elk kind heeft recht op een plaats in een school, en indien mogelijk zelfs een school van eigen keuze. Er is dus geen plaats voor discriminatie, uitsluiting of segregatie.

Maar we willen ook zeker niet veralgemenen. We vragen wel om verder onderzoek te blijven organiseren en te monitoren. We moeten mensen ook zeker bewuster maken van hoe ze reageren naar ouders, en hoe hun keuzes ook een impact hebben op de verdere carrière van kinderen.

We kijken uit naar een nieuw decreet. In 2019 was er al een, het is al vermeld, waarbij enkel de scholen die leerlingen weigerden, zich moesten aanmelden. Wij zijn er nog altijd van overtuigd dat we de scholen die niet weigeren niet moeten verplichten om een aanmeldingssysteem te gebruiken. We zijn er ook voorstander van om dat aanmeldingssysteem zeker vanuit de lokale context, van onderuit te laten organiseren. We vragen ook om te blijven inzetten op het bevorderen van die sociale mix en cohesie. We zijn er ook van overtuigd dat een transparante manier van schoolkeuzebepaling ook bevorderlijk is om iedereen in dezelfde richting te laten kijken.

Ik wilde nog even ingaan op de heer Laeremans, die een verwijzing maakte naar de vrijheid van onderwijs. U zei daarbij dat de liberale familie nogal gestreden had voor die vrijheid. Wel, ik denk dat dat een verhaal is van vele strijders en vele mensen die daarvoor hebben gevochten. Onze fractie is in elk geval een partij die altijd de kaart trekt van de vrijheid van onderwijs.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn wel wat pistes aangediend. Misschien eerst even meegeven: de onderwijsinspectie heeft een ontwikkelingsschaal, namelijk 'Omgaan met diversiteit'. Dat is niet specifiek ten aanzien van inschrijvingen, voor alle duidelijkheid. Maar bij haar doorlichtingen onderzoekt de inspectie de scholen ook in functie van hun omgang met diversiteit. Ik heb hier de resultaten van Onderwijs Spiegel 2019. De onderwijsinspectie heeft hier resultaten gepubliceerd op grond van onderzoek in het schooljaar 2017-2018, waarbij 26 van de 27 doorgelichte basisscholen volgens of boven de verwachting presteerden. Slechts 1 basisschool had voor diversiteit maar de quotering 'benadert de verwachting'. Geen enkele school had dus voor diversiteitscultuur 'beneden de verwachting' gescoord.

Daarnaast is er, als het specifiek over inschrijvingsproblematiek gaat, inderdaad een nieuw Inschrijvingsdecreet. Daar is ook voorzien dat er verplicht aangemeld moet worden indien een school wenst te weigeren op basis van capaciteit. Dat ligt ook in de lijn van de suggestie die de onderzoekers doen om de praktijk van aanmelden uit te breiden, om zo discriminatie bij de inschrijving zelf onmogelijk te maken. Dan kan het niet meer.

De suggestie met betrekking tot praktijktesten verwerp ik uitdrukkelijk. Ik vind dat beschuldigend ten aanzien van basisscholen, ten aanzien van directies en leerkrachten. Het creëert ook een sfeer van argwaan tussen ouders en leerkrachten. Bij uitstek in het onderwijs werken wij als ouders ten aanzien van de school toch in een vertrouwensrelatie; ons belangrijkste goed, onze kinderen, vertrouwen wij toe aan de scholen. Praktijktesten zouden de sfeer totaal gaan vergiftigen, leerkrachten en directies zouden niet weten of de personen waar ze mee spreken wel waarachtig zijn. Alleen dat concept al, daar sta ik huiverachtig tegenover.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dit is een onderzoek van twee toch wel gerenommeerde universiteiten, de VUB en UGent. Dit onderzoek zegt dat iemand met een migratieachtergrond 30 procent minder kans heeft om te worden toegelaten in ons basisonderwijs. U kunt dat naast u willen neerleggen, u kunt zeggen dat de oplossingen die in dat onderzoek naar voren geschoven worden, van wantrouwen getuigen naar onze scholen toe; ik denk dat niet. Ik denk dat dat van engagement getuigt op vlak van gelijke kansen voor elke kleuter in Vlaanderen. Als u die pistes

nog niet onmiddellijk wilt of kunt volgen, is de suggestie van mevrouw Vandromme er misschien een die we kunnen opnemen, zodat u dan op zijn minst verder onderzoek laat doen, en als dat dan bevestigd wordt, dat we dan grover geschut inzetten dan gewoon de resultaten te relativiseren aangezien u dus eigenlijk niet echt iets wilt doen om beterschap te bepleiten.

Minister, ik stel voor dat u op zijn minst verder onderzoek aanbeveelt en hierover uitschrijft.

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Siham El Kaouakibi (Open Vld): Mijnheer Laeremans, wat andere generaties betreft: de mening van elke generatie liberalen over uw partij is in elk geval meer dan bekend genoeg. Verder ga ik daar niet op in.

Minister, ik wil nog een paar cijfers aanvullend bij het onderzoek meegeven. Een onderzoek toont aan dat als een kind naar de kleuterschool geweest is, het 17 procent kans heeft om het basisniveau Nederlands niet te halen op zijn 15^e; als het niet naar de kleuterschool geweest is, heeft het 48 procent minder kans om dat niveau te halen. Dat is toch wel een pak kansen die we missen om dat basisniveau te halen.

De conclusie is dan ook duidelijk: des te vroeger we kinderen kansen ontzeggen, des te zwaarder zal dat doorwegen. Maar ik hoef u daar niet van te overtuigen, denk ik. De strijd tegen uitsluiting begint echt wel in het kleuteronderwijs, daar kan dat al een prioriteit zijn. Ik volg dus even goed het voorstel dat gedaan is voor verder onderzoek om te bekijken hoe het echt zit, objectiever misschien, en om te kijken welke concrete maatregelen we extra gaan nemen, bovenop het Inschrijvingsdecreet.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de omkadering in het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs – 3271 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gevolgen van de coronacrisis op de nieuwe inschrijvingen in het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor volwassenenonderwijs – 3352 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het aantal leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs (dko) was vorig schooljaar nog nooit zo hoog. Met maar liefst 201.238 leerlingen werd de kaap van 200.000 leerlingen ruimschoots overschreden.

De coronacrisis zorgde echter voor een abrupt einde van het schooljaar voor vele opleidingen. Sommige opleidingen konden nog beperkt opstarten, maar voor velen eindigde het academiejaar half maart al. Leerlingen kunnen zich nu nog tot eind september – ondertussen ligt dat ook al achter ons – inschrijven voor het nieuwe schooljaar. Het is nog wachten op juiste cijfers – al hebt u die misschien op zak, minister –, maar toch zijn heel wat mensen uit het werkveld bezorgd. Ze vrezen

dat er een impact van corona op het aantal inschrijvingen zal zijn. Uit de cijfers die ik verzameld heb, blijkt dat ook zo. Vooral bij volwassenen merken we aarzelingen om opnieuw in te schrijven. Een zelfde verhaal horen we bij de centra voor basiseducatie (CBE's) en de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's), waar de inschrijvingen minder vlot lopen in vergelijking met andere jaren.

Om het dko te ondersteunen in deze onzekere periode, schoof de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG) eind vorig schooljaar al een aantal heel concrete voorstellen naar voren, onder andere rond het verlengen van de inschrijvingsperiode, het behoud van de omkaderingsmiddelen voor schooljaar 2021-2022 ondanks een lager inschrijfcijfer voor dit jaar, en de financiering aan 100 procent voor leerlingen in hun laatste jaar die nog een extra jaar nodig hebben om af te studeren.

Tijdens de commissievergadering van 25 juni kaartten we al enkele bezorgdheden rond het nieuwe schooljaar aan en stelden heel wat collega's samen met mij dat de situatie heel goed moet worden gemonitord. Toen stelde u nog dat het te vroeg was om in te grijpen en dat we de consequenties moesten afwachten om te zien hoe we ter zake kunnen optreden. Nu dringen zich ondertussen toch al een aantal vragen op, minister.

Hebt u de situatie rond het dko en het volwassenenonderwijs in de voorbije maanden gemonitord? Hebt u de laatste cijfers bij de hand?

Welke evolutie ziet u in het aantal inschrijvingen in het dko en het volwassenenonderwijs? Zijn er dalende cijfers en zo ja, hoe drastisch is die daling? Ik merk ook dat er verschillen zijn per regio. Hoe gaan we daarmee om?

Welke acties zult u op korte termijn nemen om het aantal inschrijvingen minstens op het niveau van vorige jaren te houden?

Welke aanpassingen overweegt u op lange termijn, als er zich dit jaar opvallend minder leerlingen blijken in te schrijven? Ik denk bijvoorbeeld aan de middelen voor omkadering die volgend schooljaar zullen dalen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mevrouw Vandromme heeft het goed geschetst: vorig jaar hebben we een algemene scholenlockdown gehad, waardoor ook de muziekscholen en CVO's dicht moesten. Tijdens de commissievergadering van 25 juni hebben we hierover al aan de alarmbel getrokken en het lijkt erop dat onze vrees terecht was. In de muziekscholen en de academies zien we dat jongeren zich nog wel vlot inschrijven, maar oudere mensen, die tot de risicogroep behoren, zijn meer terughoudend en durven zich niet in te schrijven. Bovendien is er nog altijd de dreiging van een mogelijk nieuwe lockdown of een code oranje of rood, waardoor er weer overgeschakeld zou moeten worden naar digitaal lesgeven. Een nieuwe taal of een instrument is voor velen zowel didactisch als praktisch moeilijker om digitaal te leren. Daarom hebben veel mensen zich niet ingeschreven. De cijfers zijn nog niet bekend, zoals mevrouw Vandromme ook al zei, maar ik hoor overal toch wel alarmsignalen.

Voor de middelen die toegekend worden aan deze domeinen, is er voor dit schooljaar nog geen probleem. De omkadering voor dit schooljaar is immers berekend op basis van de leerlingentelling van 1 februari 2020; toen was er nog niets aan de hand. Uiteraard kan het wel zijn dat er volgend jaar wel problemen komen, als de cijfers nu echt laag zijn.

Hebt u inderdaad cijfers? Weet u hoe erg het op dit moment gesteld is met inschrijvingen in het dko en in de CVO's?

Welke maatregelen gaat u nemen om te voorkomen dat de dalende inschrijvingen van dit schooljaar negatieve gevolgen zullen hebben op de werkingsmiddelen voor volgend schooljaar?

Algemeen directeur Patrick Delbaere van het OVSG, een belangrijke speler in het dko, kondigde aan dat er eind september overleg zou worden gepleegd met de minister. Wat is de stand van zaken van dit overleg?

De dko-directeursverenigingen VerDi (Vereniging van directeurs van de academies muziek, woordkunst en dans) en Codibel (Comité van directeurs van de Vlaamse academies beeldende kunsten) hebben gevraagd om het urenpakket van dit jaar te bevriezen als er een grote terugval zou zijn door corona. Minister, ik heb niet vernomen hoe u daartegenover staat. Kunnen de urenpakketten worden bevroren?

Door het lage aantal inschrijvingen, vooral bij NT2, zijn er taalleerkrachten die minder of zelfs geen uren meer hebben. Minister, is het een optie om deze mensen in te zetten in de bijscholen die u aangekondigd hebt?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Omdat het volwassenenonderwijs volledig modulair wordt georganiseerd, kunnen de duur en de startdatum van de modules erg uiteenlopend zijn. Veel centra bieden bijvoorbeeld de taalmodules gespreid over een volledig schooljaar aan, maar andere modules worden meermaals per schooljaar ingericht. Dit maakt dat de corona-impact ook erg kan verschillen doorheen het jaar en tussen de centra.

De situatie in het volwassenenonderwijs hebben we van bij het begin van de coronacrisis nauw opgevolgd via een wekelijks overleg met de vertegenwoordigers van de koepels en de vakbonden. Dit heeft geleid tot maatregelen in de coronadecreten, het vastleggen van de prioriteiten bij de heropstart in mei en tot voorstellen voor een relanceplan waar we nu hard aan werken.

Ik denk dat het belangrijk is om eerst een goed zicht te krijgen op de finale inschrijvingscijfers. Die heb ik nog niet. We monitoren dat, maar ze zijn nog niet definitief. Voor het dko beschikken we nog niet over betrouwbare, stabiele cijfers. De inschrijvingen hebben gelopen tot vorige week. Er waren zes academies die nog geen enkele registratie hebben kunnen doorzenden door softwareproblemen. Van negen andere academies is op dit moment een zeer laag aantal registraties binnengekomen – minder dan honderd leerlingen – maar weten we dat er nog een groot deel registraties moet binnenkomen.

Voor het volwassenenonderwijs geldt hetzelfde: het is nog te vroeg om uitspraken te doen over de cijfers. Samen met de sector volwassenenonderwijs en het CBE hebben we wel al wat maatregelen afgesproken. We willen dit momentum aangrijpen om iets positiefs te doen.

Heel wat experts voorspellen een economische stap terug naar aanleiding van corona, waardoor heel wat mensen gemotiveerd zullen worden om zich bij te scholen, te herscholen of om te scholen. Ik denk dat we die opportuniteit moeten aangrijpen. Daarom zijn we al voor de zomer aan de slag gegaan samen met het volwassenenonderwijs om concrete maatregelen te bespreken. Dat was een eerste aanzet. We voorzien op korte termijn om de maatregel in het Corona-III-decreet die een kosteloze herinschrijving voorziet, beter bekend maken. Velen zijn daar niet van op de hoogte. Deze maatregel geldt voor cursisten die voor de lockdown in maart waren ingeschreven in een module waarvan de lessen tijdens de coronacrisis moesten plaatsvinden. Als deze cursisten door de plotse moeilijke omstandigheden afhaakten of niet slaagden in die module, kunnen ze zich tijdens het schooljaar 2020-2021 in diezelfde module opnieuw inschrijven zonder hiervoor

inschrijvingsgeld te moeten betalen. Omdat deze maatregel pas tijdens de zomervakantie werd genomen, is dit nog niet goed doorgedrongen bij alle cursisten. Uit de voorlopige cijfers blijkt dat nog maar een fractie van de potentieel rechthebbenden al van deze vrijstelling heeft genoten.

Ik denk dat ook het parlement nog twee maatregelen kan nemen om het afstands-onderwijs verder te stimuleren. Het belang van afstandsonderwijs is erg groot omdat veel cursisten nog steeds huiverachtig staan tegenover het volgen van fysieke lessen in groepsverband en ook omdat er bij een strengere veiligheidsfase in code oranje of rood een beperking geldt op het organiseren van een fysiek aanbod. Daarom is het aangewezen om de voorlopige maatregel uit het Corona-I-decreet om 100 procent afstandsonderwijs toe te laten, met een schooljaar te verlengen. Ten tweede willen we het mogelijk maken dat het ICT-aanbod van zowel het CBE als het CVO dat gericht is op het verwerven van digitale basisvaardigheden, meer op maat kan worden ingericht.

Ook voor het deeltijds kunstonderwijs blijf ik in nauw overleg met de sector. Ook daar is het even afwachten wat de impact van corona op het aantal inschrijvingen is.

Op de iets langere termijn wil ik inzetten op een communicatiecampagne waarbij we in eerste instantie zullen focussen op een snelle verhoging van de deelname aan het volwassenenonderwijs, enerzijds van bestaande cursisten die zich nu niet meer inschrijven en anderzijds van nieuwe cursisten, met name de volwassenen die nu hun job dreigen te verliezen en die dus nood hebben aan een duurzame herscholing. Ik denk ook aan de zogenaamde groenpluk, dat zijn diegenen die voor de coronacrisis vroegtijdig van school zijn gegaan omdat ze door de aantrekkelijke condities in de private sector werden verleid. Zij hebben dus hun secundair onderwijs niet afgerond. Ook hen proberen we ertoe over te halen om hun secundair onderwijs af te werken.

We mogen deze crisis niet als louter negatief zien. Ze biedt ook opportuniteiten en deze sector kan op ons rekenen om die koe bij de horens te vatten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u, minister, voor het antwoord. Ik heb een aantal cijfers vanuit het dko verzameld. In Roeselare geeft men bijvoorbeeld heel sterk aan dat de lagere graad Woord het wat minder goed doet omdat men fysiek niet aanwezig kan zijn op de scholen om leerlingen te rekruteren. Daar is de vraag om zeker ook het dko en cultuur-educatieve samenwerkingen op school te laten doorgaan. In Ieper was men tamelijk tevreden. Daar zei men letterlijk dat men over deze cijfers alleen maar kon dromen. In de hogere graad was er wel wat terugval. In mijn stad heeft vooral de hogere graad eronder te lijden. Leerlingen die het meeste uren genereren, komen niet terug of schrijven zich niet opnieuw in.

Vanuit het dko hoor ik dat sommige academies ook de vraag hebben om eenmalig meer dan 3 procent uren over te zetten naar het volgende schooljaar. In eerste instantie stelt men de vraag om de uren te bevriezen, in tweede instantie stelt men de vraag of er geen mogelijkheid is om meer uren over te hevelen, want op die manier kan men nieuwe initiatieven ontwikkelen en dit schooljaar iets zuiniger omspringen met de uren. Zo is er ook ademruimte naar het volgende schooljaar toe.

Wat het volwassenenonderwijs betreft: we zijn eigenlijk nog maar pas gestart met het nieuwe decreet. Het is pas het tweede jaar dat we ermee aan de slag zijn. Het is net nu van belang om te kijken wat de impact is van de nieuwe omkadering-berekening. Ik kijk vooral uit naar het verhaal van de witte vlekken. Hebben we met het decreet die witte vlekken aangepakt? Mijn vraag is om dat goed te

monitoren, minister, zeker in die gebieden waar er al weinig of geen aanbod was. Zo kunnen we zien wat de impact is van corona op die witte vlekken.

De CBE's geven aan dat ze weinig nieuwe kwetsbare leerlingen kunnen aantrekken. De leerlingen die de weg al kenden, zijn opnieuw ingeschreven, maar de nieuwe kwetsbare leerlingen vinden heel moeilijk de weg. U hebt wellicht ook al gehoord dat men van plan is om een nieuwe naam aan de CBE's te geven. Zult u hen ondersteunen in het bekendmaken van hun nieuwe naam? Dat past perfect in uw verhaal dat we van 2021 het jaar van de opleidingen zullen maken. Wellicht wordt dat een tienjarenplan, want in een jaar zal dit niet opgelost raken. Ik ben wel heel blij om te horen dat levenslang leren een cruciaal punt is in de Septemberverklaring, zeker voor onze meest kwetsbaren, en dat dat zeker een punt is waar men in deze meerderheid werk van zal maken.

Het gaat dus vooral over de omkadering binnen het dko, de impact van corona op het nieuwe decreet en de bekendmaking van de nieuwe naam van de CBE's.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, u hebt niet echt geantwoord op mijn vraag of u de uren van dit schooljaar zou kunnen bevriezen, omdat voor volgend schooljaar toch een onzekerheid dreigt. En we leven sowieso al in onzekere tijden. Het zou voor die mensen toch wel een grote geruststelling zijn. Zeker in het kader van het lerarentekort en zo verder zou het toch jammer zijn dat we nu juist leerkrachten zouden verliezen die afhaken. Ik hoor hier in Sint-Truiden dat vooral de cijfers voor NT2 en zo verder dramatisch zijn. Het zou erg zijn als we die taal-leerkrachten die normaal gezien dat Nederlands geven, zouden verliezen. Het zou fijn zijn als we die een signaal kunnen geven en een hart onder de riem kunnen steken door die uren te bevriezen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, u geeft terecht aan dat we eerst moeten weten over welke cijfers we spreken. Het voorbeeld van collega Vandromme is sprekend. Bij sommige academies vallen de inschrijvingen heel goed mee, bij andere valt het misschien een beetje tegen of is het nog wat onzeker.

Die derde en vierde graad, dat is inderdaad een probleem. Dat heeft, denk ik, ook voor een stuk te maken met het feit dat we met volwassenen bezig zijn, die het volwassenenonderwijs en het dko vaak ook als een soort van ontspanning of hobby doen, om met andere mensen in contact te komen en andere mensen te zien. Ik begrijp dat er daardoor ook wat terughoudendheid is geweest. Het opvangen van het feit dat men kosteloos kan inschrijven, is zeker een incentive geweest om toch in te schrijven en deel te nemen, maar het feit dat men niet zeker is dat de lessen ook fysiek zullen doorgaan, maakt dat sommige volwassenen toch aarzelen, omdat dat wel een deel van het gegeven is, om elkaar te kunnen zien, zeker op het vlak van het dko.

U geeft aan in te zetten op afstandsonderwijs. Voor het volwassenenonderwijs is het inderdaad een heel goede incentive om dat verder uit te breiden, zodat dat verder mogelijk blijft. Maar ook daar denk ik dat we het fysieke aspect niet mogen onderschatten. We gaan momenteel even door een moeilijke periode, maar ik ben wel benieuwd naar de werkelijke cijfers van de verschillende onderdelen, zodat we echt weten waarover we spreken. Op basis van wat ik hoor in mijn omgeving, hoop ik dat we kunnen zeggen dat toch nog veel mensen zich hebben ingeschreven en dat het nog kan meevallen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Die data die worden aangebracht door collega Vandromme, wijzen natuurlijk op een dispaaraat beeld. Op basis van de finale cijfers schuiven we aan tafel. Ik denk dat we ons gelukkig mogen prijzen dat we in een systeem zitten waarbij de financiering voor dit schooljaar afhankelijk is van data in februari. Dus daar doet zich absoluut geen probleem voor. Integendeel, misschien gaan we op sommige vlakken mogelijk met een overschot aan leerkrachten zitten.

Wat betreft de impact op het lerarenkorps, kan het lage aantal inschrijvingen er inderdaad voor zorgen dat er de komende maanden minder leerkrachten les zullen geven. Dat is echter niet zeker, want soms zullen de coronamaatregelen er ook toe leiden dat eenzelfde aantal cursisten gespreid moet worden over verschillende locaties, uit veiligheidsoverwegingen. Als er leerkrachten zouden zijn voor wie er voorlopig geen lesgroep meer is, is het in eerste instantie natuurlijk het centrum zelf dat beslist of die elders nuttig kunnen worden ingezet. Een centrum zou er bijvoorbeeld ook voor kunnen kiezen om andere onderwijsopdrachten te geven, zoals het ontwikkelen van lesmateriaal voor afstandsonderwijs. Enkel als de leraarsuren niet worden ingezet door het centrum, komen er natuurlijk lesgevers vrij om eventueel in andere onderwijsinstellingen en andere opdrachten in te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor de laatste toelichting, minister. Ik hoop in elk geval dat u toch de overwegingen die we aangaven, om te bevriezen en eventueel meer uren te kunnen doorschuiven, maar ook de evaluatie en de impact van die omkadering van corona op de witte vlekken, zeker mee te nemen, en om ook de CBE's te ondersteunen in hun taak om bekender te worden bij de meest kwetsbaren onder ons.

Leerkrachten inzetten in andere locaties, daar ben ik zeker voorstander van. Maar kom gerust eens kijken bij ons welke impact dat heeft.

Sommige leerkrachten komen bijvoorbeeld met de fiets vanuit Gent of Antwerpen en kunnen wel hier in Poperinge lesgeven, omdat we een eindstation hebben, maar geraken bijvoorbeeld niet in de polders om daar les te geven, want dat is niet te doen met het openbaar vervoer. Ik breek zeker een lans voor de mensen die het openbaar vervoer gebruiken, maar het is niet evident om zomaar naar een andere lesplaats te verhuizen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik dank u. Ik begrijp dat er, zolang er geen definitieve cijfers zijn, moeilijk beslissingen kunnen worden genomen. Ik hoop dat u dit van heel nabij blijft opvolgen en dat u onze suggestie meeneemt om die mensen eventueel in te zetten in uw bijscholen, want dat zal alleen maar de kwaliteit van ons onderwijs ten goede komen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitvoering van de resolutie over maatregelen om de gevolgen van de coronacrisis voor de studievoortgang in het hoger onderwijs op te vangen en te monitoren – 3276 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, collega's, op 10 juni keurden wij in het Vlaams Parlement de resolutie over maatregelen om de gevolgen van de coronacrisis voor de studievoortgang in het hoger onderwijs op te vangen en te monitoren kamerbreed goed. In deze resolutie werden een aantal zaken opgenomen, die ik u even in herinnering breng.

Ten eerste, ervoor zorgen dat studenten van wie de examens of evaluaties niet konden worden georganiseerd als gevolg van de coronacrisis, geen leerkrediet verliezen, en dat de studietoelage en het eventuele studietoelagekrediet van die studenten niet worden verminderd. Dat is een dubbel effect.

Ten tweede, dat in overleg met de hogeronderwijsinstellingen een regeling wordt uitgewerkt voor studenten die zich een tweede keer inschrijven voor opleidingsonderdelen die ze hebben moet stopzetten wegens de coronacrisis.

Ten derde, aan studenten de mogelijkheid te geven om voor de opleidingsonderdelen die tijdens de corona-uitbraak werden gedoceerd, bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen overmacht door corona in te roepen na de tweede examenperiode. Collega's, ik moet er uiteraard wel bij vertellen dat we in het decreet dat we hebben gemaakt naar aanleiding van die resolutie in het Vlaams Parlement, ervoor hebben geopteerd om niet meteen langs de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbetwistingen te gaan, aangezien dat een verzwaring zou zijn. We hebben daarentegen gekozen voor een lichtere administratieve procedure, via de website van het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS), die momenteel draait.

Ten vierde, monitoren of er bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen aanpassingen nodig zijn om de eventuele toename van het aantal aanvragen tijdig te kunnen verwerken. Voor de duidelijkheid: in relatie tot wat ik net heb geded, gaat het over betwistingen van de tweede orde, dus niet in eerste aanleg, maar in beroep tegen de beslissing van AHOVOKS over het al of niet terugzetten van het leerkrediet.

Collega's, die aanpassingen werden uiteindelijk decretaal verankerd op 15 juli 2020, onder meer in verband met de teruggave van het leerkrediet.

Minister, wat is de stand van zaken betreffende de uitwerking en meer bepaald de praktische uitwerking van de punten uit deze resolutie?

Moeten er nog extra maatregelen worden genomen om de opstart van het nieuwe academiejaar – die ondertussen reeds heeft plaatsgevonden, collega's, want mijn vraag dateert van 9 september – optimaal te laten verlopen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijn administratie is erin geslaagd om op zeer korte termijn een digitaal aanvraagformulier te ontwikkelen en op een zo toegankelijk mogelijke manier de teruggave van het leerkrediet te realiseren.

Sinds 4 september is het aanvraagformulier beschikbaar op <https://onderwijs.vlaanderen.be> en kunnen de studenten die niet geslaagd zijn voor hun examens en menen dat dit te wijten is aan overmacht veroorzaakt door corona, via die weg leerkrediet terugvragen. Er is verder een algemene toelichting voorzien met enkele concrete voorbeelden.

Wat zijn de cijfers tot op heden? Er zijn 7349 digitale aanvragen binnen en 250 papieren aanvragen. 7600 is dus nu de stand van zaken. Mijn administratie is die nu aan het verwerken. Maar de studenten hebben natuurlijk nog tijd tot 15 oktober

om hun aanvraag in te dienen, wat tot ongeveer een maand na de laatste proclamaties is.

Ik denk dat mijn administratie hier efficiënt, effectief en ook digitaal goed heeft gehandeld. Het aantal papieren aanvragen verbleekt naast het grote aantal digitale aanvragen.

Met de instellingen hoger onderwijs is ook afgesproken dat zij een verklaring en de code van het opleidingsonderdeel waarvoor de examens of evaluaties niet konden worden georganiseerd als gevolg van de coronacrisis kunnen bezorgen aan AHOVOKS. De studenten krijgen het leerkrediet daarvoor automatisch terug, zonder dat ze daarvoor zelf iets hoeven te doen. Vooralsnog is daarvoor nog geen enkele vraag aan AHOVOKS geformuleerd. Op heden is er dus geen sprake van een examen dat of evaluatie die niet is kunnen doorgaan. De instellingen hebben nog tijd tot 15 oktober om te melden dat een examen of evaluatie niet is doorgegaan.

De laatste proclamaties vielen rond half september. De instellingen registreren de meeste resultaten van de tweede zittijd tegen 15 oktober in de Databank Hoger Onderwijs (DHO). Op dat ogenblik zullen de meeste studenten ook hun aanvraag gedaan hebben.

Het is ook de bedoeling de instellingen te informeren over de ingediende aanvragen, zodat ze studenten die over onvoldoende leerkrediet zouden beschikken voorwaardelijk kunnen inschrijven.

De voorbije maanden is er hard gewerkt en is er veel overleg geweest om de start van het academiejaar optimaal voor te bereiden. Ook nu zit ik op geregelde tijdstippen samen met de hogeronderwijsinstellingen en de studentenvertegenwoordigers om alles nauwgezet op te volgen. Op dit ogenblik heb ik nog geen signalen ontvangen dat er extra maatregelen zouden moeten worden genomen. Ik blijf dit dus nauwgezet opvolgen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik ben blij dat onze resolutie die we zelf in een decreet hebben omgezet, snel door de administratie is omgezet in een elektronische aanvraag. Als vandaag 7349 studenten een digitale aanvraag doen en 250 studenten een aanvraag op papier, dan betekent dit dat 7600 studenten de weg hebben gevonden in verband met het terugkrijgen van leerkrediet naar aanleiding van examens die voor hen minder vlot zijn verlopen.

Het feit dat er nog geen melding is van examens die gewoon niet zijn kunnen doorgaan, vind ik ook belangrijk want dat wil zeggen dat onze instellingen wel degelijk moeite doen om onze studenten te evalueren.

Minister nog twee bijkomende vragen. De eerste gaat over het voorwaardelijk inschrijven. Als ik u goed heb begrepen, is er vandaag geen enkele student die hinder ondervindt van een nog lopende procedure. Alle studenten kunnen dus worden ingeschreven, ook al zouden ze te weinig studiepunten hebben. Wanneer weten de studenten definitief dat zij dat leerkrediet niet terugkrijgen?

Helaas is corona niet weg. Er was de beslissing in het hoger onderwijs dat men zou starten in code geel. Ik was daar blij mee, zeker voor de eerstejaarsstudenten. Ik vind het nog altijd wat jammer dat sommige instellingen plots op eigen houtje hebben beslist om in code oranje te starten in plaats van code geel met alle gevolgen van dien voor de hogescholen in dezelfde stad die van niets wisten maar ook voor die studenten hoger onderwijs. Dat heeft ook dit jaar gevolgen voor die studenten. Het is nu oktober, heel wat lessen zijn niet kunnen doorgaan, en de vraag is dan

ook of we bij de evaluatie niet moeten nagaan of de maatregelen die we nu eenmalig hebben ingeschreven, moeten worden herhaald, ook voor de volgende zitting, want corona zal helaas niet weg zijn in het academiejaar 2020-2021. Wat is uw inschatting daarvan?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik wil de minister, zijn kabinet en de administratie bedanken voor de geleverde inspanning. Dat is op een praktische en pragmatische wijze gelopen. Hoewel we in de kranten kunnen lezen dat de resultaten van de studenten vorig semester mogelijk zelfs beter waren dan vorig jaar, gaat het toch om 7600 studenten die geholpen zijn.

Minister, ik ben het er ook mee eens dat het misschien wat voorbarig is nu al opnieuw maatregelen te nemen. We moeten een goede analyse van de resultaten van het vorige academiejaar maken. Als alle cijfers ter beschikking zijn, kunnen we dan, als het nodig is, nieuwe maatregelen nemen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb nog geen zicht op de definitieve termijn. Het is zo dat we de studenten de mogelijkheid bieden zich voorwaardelijk in te schrijven. Ik ga ervan uit dat we ook na de tweede zit zullen zorgen voor een snelle verwerking van de aanvragen die mogelijk nog zouden kunnen volgen. Het gaat dan om de restitutie van het leerkrediet. Wat de datum betreft, heb ik de administratie gevraagd wanneer dat zou kunnen. Ik ga ervan uit dat het wat zal afhangen van de grootte van de hoeveelheid die na de tweede zit nog kan binnenkomen. De deadline is natuurlijk 15 oktober 2020.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, een analyse van de cijfers is belangrijk. We moeten met de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) samenzitten en analyseren waar we zaken hebben gemist. Ik heb nog een vraag die niet onbelangrijk is. Is er eigenlijk oneigenlijk gebruik geweest? Zijn er studenten die tijdens de tweede zit alles pro forma hebben ingevuld om recht te hebben op de teruggave van het leerkrediet? Ik denk dat het voor die analyse ook belangrijk is te weten wat het effect daarvan is geweest.

Het is ook goed te weten hoeveel studenten in de problemen komen omdat ze onvoldoende leerkrediet hebben om te starten. Dat zal, voor alle duidelijkheid, niet enkel aan de coronacrisis liggen. Als hun leerkrediet is uitgeput, betekent dit dat ze de voorgaande jaren, toen er nog geen coronacrisis was, ook niet optimaal hebben gestudeerd of optimale resultaten hebben behaald.

Minister, we moeten dit verder opvolgen. We zullen het wel vernemen als de cijfers en de evaluatie er zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de centra voor leerlingenbegeleiding en het problematische uitstellen van medische onderzoeken – 3277 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over contactopsporing door de centra voor leerlingenbegeleiding – 3329 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, mijn vraag om uitleg betreft het problematisch uitstel van medische onderzoeken. We hebben signalen opgevangen van verpleegkundigen in de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) die zich ernstig zorgen maken om de nawerking van de coronacrisis op de opsporing van fysieke aandoeningen bij kinderen.

De CLB's voorzien in een verplicht medisch onderzoek van heel wat leerlingen in Vlaanderen. Ouders en leerlingen kunnen dit onderzoek niet weigeren. Indien ze het niet in het CLB willen laten doorgaan, kunnen ze er enkel voor kiezen het door een eigen arts te laten uitvoeren. Die regelgeving is er gekomen om al onze kinderen en jongeren gelijke kansen in hun opgroeien en hun ontwikkeling te geven. Het CLB is vaak de instantie die doorverwijst vanwege allerlei problematieken en zaken die, indien ze niet worden opgevolgd, het opgroeien en het leren moeilijk maken.

Tijdens een normaal schooljaar zitten de dagen van artsen en verpleegkundigen goed vol. Door de lockdown tijdens de coronacrisis zijn heel wat medische onderzoeken uitgesteld. Niettemin is er voor elk onderzoek wetenschappelijke evidentie dat het op een bepaalde leeftijd cruciaal is. De CLB's hebben echter geen bijkomende middelen en mensen om het groter pakket aan uitgestelde onderzoeken en opdrachten volledig en kwaliteitsvol uit te voeren. Naast de onderzoeken en de vaccinaties die vorig jaar, ten gevolge van de lockdown, niet zijn uitgevoerd en het normaal pakket aan onderzoeken en vaccinaties tijdens een schooljaar, worden de medische teams ook voor de contacttracing met betrekking tot scholen ingeschakeld. Dit alles moet zonder meer handen op het werkveld gebeuren. De vraag rijst dan ook hoe de CLB's dit takenpakket kwalitatief kunnen blijven uitvoeren.

Een voorbeeld dat ik heb vernomen, betreft de oogtest bij kleuters in de eerste kleuterklas. Het doel van dit onderzoek is het risico op strabisme – een lui oog – te detecteren en kinderen voor een aangepaste behandeling naar een oogarts door te verwijzen. Dit schooljaar worden de oogtests bij kleuters die vorig niet zijn onderzocht vanwege de werkdruk niet ingehaald. Er is dus geen opsporing van luie oogjes. De eerste keer dat die kinderen hierop zullen worden onderzocht, is in het eerste leerjaar. De kritieke leeftijd voor een behandeling is 8 jaar. Als we kinderen pas in het eerste leerjaar kunnen doorverwijzen, gaat heel wat belangrijke tijd verloren.

Minister, bent u zich bewust van wat er zich in de praktijk afspeelt ten aanzien van medische onderzoeken en vaccinaties en het problematisch uitstellen daarvan?

Hoe zult u tegemoetkomen aan de vraag van de CLB's naar extra ondersteuning zodat er geen problematisch of kansenverminderend uitstel van medische onderzoeken en vaccinaties optreedt? U kondigde al aan dat er extra middelen voor de

CLB's worden uitgetrokken, maar komt u ook over de brug met extra personeel, zeker extra medisch personeel? En wat met vacatures die nu al niet ingevuld raken?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Mijn vraag gaat in dezelfde richting, maar het gaat nog iets breder. De CLB's zijn verantwoordelijk voor de contacttracing in de scholen. Dat is een belangrijke taak, zeker met de heropflakking van het virus. Contacttracing is een intensieve opdracht. Is een leerling besmet, dan brengen de CLB's in kaart met welke mensen die leerling in contact is geweest. Ouders moeten worden opgebeld. Als ze de mensen met wie ze in contact zijn geweest niet te pakken krijgen, moeten ze huisbezoeken doen bij de mensen. Dat zijn dus geen telefoontjes van vijf minuten, zeggen de CLB's.

Het gevolg is dat veel mensen 's avonds laat doorwerken om dat goed te doen. Louter en alleen al die contacttracing gebeurt vaak vrijwillig, buiten de uren. Als er een besmetting is tijdens het weekend, gebeurt dat werk ook in het weekend. Het is dus een zeer arbeidsintensieve bezigheid, voor een dienst die al lang op zijn tandvlees zit door de vele extra taken die er de laatste jaren bij komen, een nijpend personeelstekort en besparingen op werkingsmiddelen.

De contacttracing komt bovenop de kerntaken die prioritair moeten worden uitgebouwd of uitgevoerd. Door de lockdown is er een achterstand qua medische onderzoeken, vaccinaties, preventieve gezondheidsonderzoeken, psychologische begeleiding en het opvolgen van kwetsbare leerlingen. Dat kan niet zomaar worden ingehaald als die contacttracing erbij komt zonder extra volk. Dat zegt bijvoorbeeld Stefan Grielens van het Vrij CLB.

Minister, u maakt 1,3 miljoen euro vrij voor contacttracing. Dat is een goed begin, maar het personeelstekort en de onderfinanciering van de CLB's is een structureel probleem. Er komen verschillende verantwoordelijkheden bij, denk maar aan het M-decreet of het Begeleidingsdecreet in de toekomst, en het decreet Integrale Jeugdhulp. Er is de eerstelijnsgezondheidsfunctie, die ook veel energie vergt.

Het gaat dus om extra taken aan de ene kant versus besparingen aan de andere kant. U hebt al meegedeeld dat u de besparingen bevriest voor dit jaar. Het gaat dan om de besparingen op de begeleidingsdiensten. Maar tegen 2024 staat er nog steeds een besparing gepland van 11 miljoen op de pedagogische begeleidingsdiensten en op de permanente ondersteuningscellen van de CLB's. De twee zijn dus voor een deel aan elkaar gekoppeld.

U belooft nu tijdelijk extra middelen: die 1,3 miljoen euro. Voor hoelang zijn die middelen er? Hoe gaat u die verdelen?

De CLB's laten weten dat het lastig zal zijn om op korte termijn extra personeel te vinden. Gaat u initiatieven nemen om hen daarbij te ondersteunen?

Gaat u de geplande besparingen op de CLB's definitief terugschroeven en zorgen voor een structurele herfinanciering?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Bedankt voor de vragen, want dat stelt mij in de gelegenheid om eens mijn uitdrukkelijke appreciatie en dank te uiten voor de CLB's en hun flexibiliteit. Want aangezien zij niet zo regelmatig in contact komen met ouders, zitten zij nu natuurlijk een beetje in een backofficefunctie. Maar ze doen wel essentieel werk en ze doen dat op een heel flexibele, uitstekende manier.

Vorig schooljaar hebben we naar aanleiding van het schorsen van de lessen in overleg met de CLB-sector, met het Departement Onderwijs en Vorming, met het agentschap Zorg en Gezondheid en met de Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg een plan uitgewerkt rond wat wij noemden minimale verwachtingen bij het inhalen van vaccinaties en systematische contacten bij het CLB. Daarbij zijn we vertrokken vanuit een concreet voorstel dat was opgemaakt door de netoverstijgende werkgroep preventieve gezondheidszorg van de CLB-sector zelf.

Een aantal CLB's hebben in het afgelopen schooljaar de minimale verwachtingen nog gehaald, andere centra hebben deze zomer inhaalmomenten gepland voor het schooljaar 2020-2021.

Ik besef meer dan wie ook dat de vele vragen van de CLB's en de lokale pieken kunnen leiden tot de situatie waarin keuzes moeten worden gemaakt. De situatie zal niet overal gelijk zijn, ze is natuurlijk afhankelijk van uitbraken in bepaalde scholen in bepaalde regio's. Wel hebben we heel duidelijk de prioritaire taken afgesproken met de CLB-sector.

Voor de inhaalbeweging van de systematische contacten of specifieke onderdelen van die contacten is vooral rekening gehouden met de in- en uitstroom van leerlingen en het belang om de focus te leggen op het psychosociale functioneren van kinderen, jongeren en hun gezin. De prioriteit wordt hier gelegd op: het systematisch contact van leerlingen uit de eerste kleuterklas en hun ouders; het systematisch contact bij leerlingen uit het derde leerjaar secundair onderwijs, waarbij minimaal wordt verwacht dat er een gesprek gevoerd wordt met de leerling over zijn of haar leefgewoonten en welbevinden; het systematisch contact bij leerlingen uit het eerste leerjaar lager onderwijs, waarbij minimaal de onderzoeksitems visus en gehoor worden ingehaald.

Voor de inhaalbeweging van vaccinaties werd afgesproken dat alle vaccinaties die niet werden aangeboden in het schooljaar 2019-2020, als inhaalvaccinaties worden aangeboden in het schooljaar 2020-2021. De afgevaardigden van de CLB-sector hebben op de vergadering van de Vlaamse vaccinatiekoepel van 23 september 2020 meegedeeld dat alle vaccinaties uit het schooljaar 2019-2020 ingehaald zullen zijn tegen het einde van het jaar.

Dit voorjaar al hebben we bovendien voor en met de CLB's een specifiek draaiboek uitgewerkt, gebaseerd op de pandemieniveaus.

Contactonderzoek COVID-19 brengt in de verschillende pandemieniveaus heel wat extra werk mee voor de CLB's. Via een permanentiesysteem zijn CLB's bereikbaar voor het callcenter om contactonderzoek binnen de schoolmuren op te starten bij melding van een besmetting. Ook huisartsen kunnen in een aantal situaties contactonderzoek vragen bij het CLB. In de praktijk worden de CLB's vaker rechtstreeks gecontacteerd aangaande een vermoedelijke besmetting, door de ouders, door de behandelende arts of door de school. Naast het effectieve contactonderzoek gaat er veel energie naar het informeren, ondersteunen en geruststellen van leerlingen, ouders en schoolpersoneel. Het contactonderzoek zelf is natuurlijk een cruciale schakel in de verdere aanpak van de pandemie, en krijgt dan ook de prioriteit op andere opdrachten, wanneer dat nodig is. Als je keuzes moet maken, dan gaat daar de prioriteit naar.

Bij de start van het schooljaar waren alle CLB's klaar met het inplannen van de systematische contacten en vaccinaties van zowel het afgelopen schooljaar als het huidige schooljaar. Gezien het contactonderzoek vanaf dag één al heel wat tijd in beslag nam, hebben we met de CLB-sector en het agentschap Zorg en Gezondheid afgesproken dat de CLB's steeds voorrang geven aan het contactonderzoek en dat zij hierdoor sommige geannuleerde systematische contacten niet dienen in te

halen. Wel spraken we af dat er geen breuken mogen ontstaan in de vaccinatieschema's. Bovendien kunnen systematische contacten die geannuleerd worden, op vraag van leerlingen of ouders ingepland worden. Dit sluit aan bij de vraaggestuurde werking van de CLB's.

Wat de besparingen betreft: die komen er niet. Er komen zelfs extra middelen bij. De Vlaamse Regering heeft op de ministerraad van 4 september 1,3 miljoen euro extra werkmiddelen vrijgemaakt voor de CLB's om hen in de periode tot eind december te ondersteunen in hun opdracht met betrekking tot het contactonderzoek. Die middelen worden toegekend als werkmiddelen, maar daar kan ook personeel mee aangesteld worden. Het is uitdrukkelijk de bedoeling om de centra hierin de keuze te laten. Sommige centra zullen ook moeilijker dan andere centra personeel kunnen vinden. Het artsentekort om het ambt van CLB-arts in te kunnen vullen is natuurlijk geen nieuw knelpunt; ook mijn collega van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding worstelt daar natuurlijk mee.

Momenteel vraagt het contactonderzoek zoveel van het CLB, dat ook de niet-medische disciplines binnen het CLB worden ingezet om de medische disciplines te ondersteunen. Mijn administratie werkt elke dag samen met het agentschap Zorg en Gezondheid om knelpunten bij het contactonderzoek op te lossen. Die zijn er ook nog, zeker wat betreft de callcenters. Vooral in Brussel zijn er nog wel wat problemen vast te stellen.

Maar ik moet zeggen dat de relatie met de CLB's goed is en dat we altijd zo kort mogelijk op de bal proberen te spelen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u hebt het inderdaad wel gehad over een inhaaloperatie die op poten wordt gezet, zeker wat die vaccinaties betreft, maar ik denk toch dat er een achterstand is, een serieuze achterstand. U bent niet ingegaan op het voorbeeld dat ik aanhaalde over die problematiek met de oogtests. Ik weet niet of dat heel concrete voorbeeld u ook ter ore is gekomen en of ook die zaken rechtgetrokken zullen worden. Toen ik dat hoorde, vond ik dat toch wel echt problematisch.

Zoals u zegt, is het medisch personeel toch wel een probleem voor heel wat CLB's. Er is de werkdruk, maar er is ook het invullen van vacatures en het vinden van medisch geschoold personeel. Ik vroeg mij af er geen andere pistes zijn die u kunt bewandelen. Kan er bijvoorbeeld niet naar arbeidsgeneesheren gekeken worden? Kan er niet gekeken worden of bepaalde taken door ondersteunend of anders geschoold medisch personeel kunnen worden opgenomen? Bent u in gesprek om te kijken welke andere pistes mogelijk zijn om die extra handen in de CLB's op het vlak van medisch personeel te gaan invullen?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Minister, ik had nog twee concrete vragen. Ten eerste, die 1,3 miljoen euro die u voorziet, is die recurrent, tot aan het eind van de legislatuur? Wat is het statuut van die middelen?

Ten tweede, u zegt dat er geen besparingen komen, maar zoals ik heb begrepen van de CLB's zelf, wordt er wel bespaard op de permanente ondersteuningscellen van de CLB's. Dat is wat de sector zelf zegt. De drie dingen samen doen – alle achterstand van het afgelopen jaar wegwerken, de geplande onderzoeken van dit jaar laten plaatsvinden en contacttracing organiseren op de scholen –, is heel zwaar. U hebt een prioriteitenlijstje opgesteld, wat op zich goed is, maar het gevaar

bestaat dat de psychosociale begeleiding, die als laatste staat, onder druk komt te staan. Dat is al een kritiek die ik deze regering maakte: meer aanwezig zijn in de scholen, ervoor zorgen dat kinderen die het moeilijk hebben, geholpen worden en dat er ook structurele begeleiding is naar de schoolteams toe.

Mijn vraag gaat dus vooral over het statuut van de bijkomende middelen en de voorziene besparingen op de begeleidingsdiensten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik ben blij te horen dat u zoveel appreciatie uitspreekt voor de CLB's. Ik sluit mij daar namens mijn fractie heel graag bij aan, want wat zij nu presteren, is toch wel ongezien. Ik hoor van verschillende directeurs dat het hen lukt, maar dat het water hun soms wel aan de lippen staat. Waar ik wel soms opmerkingen over hoor, is dat men bijvoorbeeld ook in het weekend mensen moet contacteren en dat men nu werkt met tijdsloten, zodat men duidelijk weet wanneer men iemand op het CLB kan bereiken of niet.

Wat ik ook hoor, is dat bepaalde CLB's zich aansluiten bij het covidteam, het regionaal overleg. Ik vroeg mij af of er duidelijkheid over is of dat over heel Vlaanderen het geval is, want dat is toch wel echt een meerwaarde. Opmerkingen die men vaak hoort, is dat er verschillende adviezen gegeven worden naargelang de arts bij wie men terechtkomt en naargelang het om een hoogrisicocontact ging of net niet. Er was ook een arts die ervoor pleitte om meer te werken met clusterartsen, waarbij er echt overleg is over de verschillende artsen heen. Dat was nog een vraag.

Aansluitend op de vraag van mevrouw Meuleman, wil ik het hebben over het artsentekort. Ik merk dat er toch heel veel vacatures zijn die niet ingevuld geraken, los van corona. Mijn vraag is: hoe kunnen we hierop een antwoord bieden en op zoek gaan naar ander medisch geschoold personeel om ervoor te zorgen dat we die vaccinaties en die bezoeken aan de CLB-artsen toch kunnen laten doorgaan voor alle leerlingen in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, uiteraard sluiten wij ons graag aan bij de vaststellingen en de vragen van de collega's. Wij vinden dat toch ook wel een probleem.

Ik wil nog twee kleine dingen aanhalen. In de artikels hierover in de krant, werden voorbeelden gegeven van kinderen die soms op vrijdag te horen krijgen dat ze naar de dokter moeten en pas vijf dagen later uiteindelijk een test kunnen laten afnemen, waardoor ze natuurlijk te lang en onnodig in quarantaine zitten.

U hebt aangegeven dat er extra aandacht nodig is voor Brussel. Als ik de cijfers bekijk, zijn dat veruit de slechtste van het hele land. Op welke manier wordt de aanpak daar dan versterkt?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, minister. De N-VA-fractie wil haar appreciatie uitspreken voor de mensen in de CLB's. Collega Meuleman, ik heb begrip voor uw vraag over horen en zien. Ik heb die vraag ook gesteld aan een aantal CLB's. Ze antwoordden: dat is een bekommernis die we hebben, maar we hebben ook maar de tijd die we hebben.

Op dit moment gaat er heel veel tijd naar het begeleiden van scholen in het kader van besmettingen met covid. Dat is ook iets waar onze scholen nood aan hebben.

Dat is dus een goede zaak. Verder is het cruciaal dat die vaccinaties in verschillende stappen en op het juiste moment en met de juiste cadans gebeuren om te vermijden dat er in sommige vaccinatieschema's opnieuw vanaf nul gestart zou moeten worden.

Ik heb wel begrepen dat een aantal CLB's ouders en scholen oproepen om bij vragen over het zicht of het gehoor van een kind een beroep te doen op de consultatie bij een CLB. Dat zou dus niet meer gebeuren bij alle leerlingen maar wel gericht. Ik denk dat op die manier die bekommernis opgevangen kan worden, door dat nog meer bij de scholen bekend te maken: als leerkrachten of ouders zich zorgen maken over een kind – en ik maak me soms ook zorgen over mijn eigen kinderen: ze horen perfect maar luisteren niet altijd – kan men wel doorverwijzen naar het CLB en een test uitvoeren.

Minister, ik heb nog een laatste vraag. De artsen en de verpleegkundigen zijn twee beroepscategorieën die onder druk staan. Velen zijn op zoek naar verpleegkundigen. Het is ook niet altijd evident om artsen te vinden die bij een CLB willen komen werken. Bent u al in contact met minister Beke om die twee zaken aan te pakken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Daarstraks had collega De Witte het over de extra lasten in het kader van het M-decreet. Ik wil toch even meegeven dat we net aangaande het M-decreet vanaf dit schooljaar de procedures vereenvoudigd hebben voor het verslag, wat een daling van de administratieve last met zich meebrengt voor de CLB's. Dat is geen gigantisch verschil maar betekent wel iets, denk ik.

Ik sluit niet uit dat er hier en daar wegens de coronacrisis analyses niet kunnen worden gedaan die anders wel zouden worden gedaan. Er zijn duidelijke prioriteiten en duidelijke schema's vastgelegd voor het contactonderzoek binnen de schoolmuren en voor de vaccinaties, al dan niet via een inhaalprogramma. We proberen er zoveel mogelijk voor te zorgen dat de medici zich kunnen concentreren op hun medische taken en dat ze worden ontheven en ontlast van andere taken door niet-medisch personeel van het CLB.

De extra middelen die we voorzien, lopen tot eind december. Dat heeft met het principe van de annuïteit van de begroting te maken. Ze zijn specifiek gericht op de extra taken in het kader van het contactonderzoek. Wanneer die taken zich volgend jaar zullen voortzetten, dan zal ik er ook voor zorgen dat hiervoor extra middelen worden uitgetrokken.

Dan was er uw vraag over de hoog- en laagrisicocontacten en de bijhorende maatregelen. Samen met het CLB en het brede onderwijsveld hebben we aangedrongen op twee zaken, die we ook hebben kunnen bekomen: ten eerste is er de halvering van de quarantaineperiode van veertien naar zeven dagen. Dat is vooral een goede zaak voor de scholen, want leerlingen en leerkrachten moeten dan geen veertien dagen maar slechts zeven dagen uit de klas wegblijven. Ten tweede was er ook de discussie over de inschatting van hoogrisicocontacten. Tot op heden was het zo dat bij de inschatting van laagrisico- of hoogrisicocontacten het dragen van een mondmasker eigenlijk geen rol speelde. Daar hebben de Evaluatiecel (Celeval) en andere organen zich op onze vraag over uitgesproken. Ze erkennen dat als het mondmasker correct werd gedragen, het niet langer over een hoogrisicocontact gaat. Dat heeft natuurlijk gevolgen voor de 'testing and tracing', maar ook voor de quarantaine en het contactonderzoek. Dat is niet alleen voor de scholen een goede zaak, maar ook voor de CLB's, want zo gaat de druk wat naar beneden.

Je zag in mijn cijfers over het aantal quarantaines dat er een heel groot verschil is tussen het secundair onderwijs en basisonderwijs. Dat heeft natuurlijk te maken

met de verschillende inschattingen van laagrisico- en hoogrisicocontacten. Op dat vlak hebben we wel al wat progressie kunnen maken. We blijven natuurlijk de vinger aan de pols houden. Sommige CLB's kampen nog altijd met de moeilijkheid dat men geen personeel vindt. Net daarom zorgen we ervoor dat we de middelen die we extra uittrekken, dus die 1,3 miljoen euro, niet libelleren. Men mag dat geld naar eigen inzicht spenderen aan werkmiddelen en/of personeel, natuurlijk afhankelijk van de lokale arbeidsmarkt.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik begrijp natuurlijk de prioritaire aandacht voor COVID-19, maar ik wil er toch voor waarschuwen dat we het preventieve luik van die CLB-opdracht echt geen tijdelijke achterstand mogen laten oplopen. We hebben dat voor een stuk ook in de ziekenhuizen gezien: toen de covidbesmettingen op hun piek waren, ging alle aandacht daar naartoe. Andere aandoeningen konden niet meer behandeld worden. Dat had als resultaat een toename van het aantal kankers. De ziekenhuizen zeggen ook: dit nooit meer. Ik denk dat elke vorm van preventief onderzoek toch wel heel belangrijk is.

De heer Daniëls zegt dat als ouders merken dat er iets mis is met het gehoor of zicht van hun kind ze wel kunnen worden doorverwezen. Ze kunnen op de school terecht bij de CLB-arts, maar dat moet natuurlijk nog gebeuren. Er zijn mij onlangs nog een aantal schrijnende verhalen ter ore gekomen. Die medische onderzoeken zijn net in het leven geroepen voor die kinderen die in een gezin opgroeien waar daar veel minder aandacht voor is. Zo kan men ervoor zorgen dat net die kinderen, van wie de ouders het probleem niet zelf opsporen of daar moeite voor doen of aandacht aan besteden, ook de kans krijgen om de school goed te kunnen beginnen. Ik hoop dat er toch een extra inspanning wordt gedaan zodat er in de CLB's extra werkkraft komt en dat er andere manieren worden gezocht om die vacatures in te vullen. Zo kan men ervoor zorgen dat die medische onderzoeken echt kunnen worden verdergezet, want die zijn heel belangrijk.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Dank u wel voor de antwoorden, minister. Ik noteer dus dat die 1,3 miljoen euro volgend jaar blijft zolang het virus er nog is en die contacttracing nodig is. Dat is op zich een goede zaak.

Ten tweede sluit ik me aan bij wat mevrouw Meuleman zegt, maar ik wil het een beetje uitbreiden. Enerzijds heb je het belang van de preventieve gezondheidszorg, die cruciaal is. Anderzijds heb je het belang van de psychosociale begeleiding. Wat wij horen vanuit het werkveld, is dat de twee keihard onder druk staan en dat dat wel een moeilijke kwestie is. We hebben vorige week het debat gehad over het belang van goede leerkrachten, goede begeleiding, opvolging. Het CLB doet meer dan die gezondheidsonderzoeken. Het is ook dat luik. Ik ken het een beetje, mijn moeder heeft daar heel haar leven in gewerkt.

Op die as heb ik gewoon geen antwoord gekregen. Zoals ik het begrijp, gaat u ook besparen op die permanente ondersteuningscellen van de CLB's. U ontwijkt gewoon de vraag, dus ik ben wel ongerust over de toekomst op dat vlak.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de voorstellen van de Vlaamse onderwijsinspectie in de strijd tegen planlast
– 3290 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, de onderwijsinspectie stelde in juni haar jaarverslag, de Onderwijsspiegel 2020, voor. Tijdens de bespreking kwam ook de planlast bij leerkrachten aan bod. De inspecteur-generaal van de Vlaamse onderwijsinspectie, de heer Lieven Viaene, zei tijdens de commissievergadering van 2 juli dat de onderwijsinspectie u een voorstel van aanpak heeft bezorgd. Hij kondigde ook aan dat de inspectie samen met het onderwijsveld een traject zou willen afleggen om planlast aan te pakken. De inspectie wil samen met het onderwijsveld onderzoeken wat planlast is, waar die vandaan komt, wie de drijvers zijn en, belangrijker, hoe we dat fenomeen in de hand kunnen houden.

Dat traject zou uiteindelijk moeten uitmonden in een zelfevaluatie-instrument, waarmee scholen hun eigen beleid kunnen aftoetsen op het probleem van planlast. De onderwijsinspectie schreef daarover een voorstel van aanpak uit en overhandigde dat aan u, minister. Ik heb daarover de volgende vragen. Welke concrete maatregelen staan er in het voorstel van de onderwijsinspectie? Hoe kijkt u daar naar? In de beleidsnota geeft u aan dat de onderwijsinspectie de opdracht heeft om bij de doorlichting van scholen de planlast mee te onderzoeken en uitspraken te doen over hoe die kan worden verminderd. Welke rol zal het zelfevaluatie-instrument daarin spelen? Is het de bedoeling dat scholen zichzelf beoordelen op planlast of blijft dat de taak van de inspectie? Hoe zal dit traject zich verhouden tot het meldpunt voor planlast? Kunt u een stand van zaken geven over dat meldpunt?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De onderwijsinspectie heeft inderdaad een plan voorgelegd, op grond van vier sporen: informeren, sensibiliseren, inventariseren en rapporteren. Ik heb dat plan ook goedgekeurd. De onderwijsinspectie werkt verder aan dat viersporenmodel in de loop van dit schooljaar.

Het eerste spoor is informeren, waarbij men in cocreatie met stakeholders, dus de onderwijsvertekkers, directeurs, leerkrachten en de overheid, een kader wil ontwikkelen dat een koppeling maakt tussen de kwaliteitsverwachtingen uit het gekende referentiekader voor onderwijskwaliteit (OK) en de daarbij horende minimale administratieve verplichtingen. Met dat te ontwikkelen kader krijgen de scholen zowel duidelijkheid over wat noodzakelijk is om te voldoen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK en aan de onderwijsregelgeving, als over wat niet zo noodzakelijk is.

Voor het tweede spoor, sensibiliseren, wil de inspectie een kritische reflex bij de schoolteams stimuleren voor onnodige planlast en overdreven verantwoordingsdruk via een planlastcalculator. Dat is een soort zelfevaluatie-instrument, waar u het ook over had in uw vraagstelling. Via die te ontwikkelen tool krijgen scholen de kans om een soort eigen planlastcoëfficiënt te meten. Zo krijgen het schoolbeleid en het schoolteam een duidelijke indicatie van onnodige planlast of overdreven verantwoordingsdruk.

Een derde spoor is inventariseren, waarbij men een planlastradar wil ontwikkelen. Op grond van de gewone doorlichtingen wil de inspectie ook signalen capteren van

doorgedreven planlast, door indicatoren uit haar bestaande instrumentarium te gebruiken.

Indien die indicatoren oplichten, kan het doorlichtingsteam de regeldruk onder de aandacht brengen van het schoolteam, de oorzaken bekijken en samen met het schoolteam zoeken naar concrete oplossingen om die planlast te verminderen. Hierbij kan ze haar rol opnemen als een soort van planlastinspectie.

Tot slot zal de onderwijsinspectie ook rapporteren door mij en mijn medewerkers periodiek te informeren over veelvoorkomende planlastveroorzakers, vanuit de planlastcalculator en de planlastradar. Naast de vaststellingen zal de analyse waar mogelijk beleidsaanbevelingen bevatten.

Het meldpunt voor planlast en irriterende regeldruk heb ik daarom formeel nog niet opgericht. Ik wil eerst bekijken wat die werkzaamheden concreet opleveren.

Er is formeel gezien eigenlijk nog altijd een e-mailadres, planlast@ond.vlaanderen.be, waar individuele burgers meldingen kunnen doen. Dat e-mailadres is nog steeds actief, maar de laatste e-mail dateert van oktober 2019. Het bruikbare deel van planlastmeldingen was beperkt. Een aanzienlijk deel van de meldingen had betrekking op vormen van planlast waarover wij geen bevoegdheid hebben. Een ander deel ging over zaken die de ene wel en de andere niet als planlast zou beschouwen. Aangezien er niet veel kon worden gedaan met die klachten, werkt dat frustrerend en zelfs contraproductief voor de indieners.

Op grond van de rapportering en het viersporenmodel van de onderwijsinspectie dat ik u net heb beschreven, zullen we bepalen of een meldpunt zinvol is. In elk geval zijn de werkzaamheden van de onderwijsinspectie in het kader van planlast zeer bruikbaar voor heel het onderwijsveld.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, ik vind dit op de Dag van de Leraar enorm fijn en bijzonder goed nieuws. Het is geen geheim dat dit voor mij een stokpaardje is en dat ik het enorm belangrijk vind dat de planlast wordt verminderd.

We hadden het tijdens de vorige commissie nog over dit thema. Toen zei een collega: 'Veel woorden, weinig daden.' Wel, ik ben heel tevreden dat er concrete stappen worden gezet met dit viersporenplan. Ik hoop dat het heel snel in werking kan treden.

Ik heb nog een bijkomende vraag, over iets dat me niet helemaal duidelijk is. U zou ook de juridisering aanpakken. Maakt dat deel uit van dit plan of is dat nog iets apart?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik heb een zijdelingse vraag bij deze vraag. Deze vraag gaat over planlast, maar we hebben ook de planlast die scholen ervaren in functie van de inspectie. Ik heb de twee onderwerpen even samengebracht. Ik heb een gefrustreerde mail binnengekregen van een school die nu, in tijden van corona, inspectie krijgt en zucht dat ze die erbij moeten nemen. Ik weet dat de inspectie een aangepaste, kortere doorlichting doet. Afhankelijk van het pandemieniveau zal die zelfs online gebeuren. We weten natuurlijk dat, als er een inspectie komt, scholen wat zenuwachtiger zijn en alles toch nog in orde willen maken. Dat brengt toch een heleboel stress met zich mee.

Ik weet dat we de kwaliteit van het onderwijs belangrijk vinden, ook in tijden van corona, en ik wil er zeker niet voor pleiten geen inspecties meer te doen. Maar ik

zou u toch willen vragen, minister, om de inspectie te vragen of ze op een of andere manier hun communicatie met de scholen wat geruststellender kunnen brengen. Kunnen ze de scholen duidelijk maken dat de inspectie beperkt en kort is, dat ze niet van alles moeten doen, dat we er ons van bewust zijn dat de coronaperiode heel veel van onze directies en leerkrachten vergt en dat we hen zeker niet nog eens willen overbelasten met een inspectie die hun toch wat stress bezorgt?

Minister, kunt u vragen of ze duidelijk willen communiceren dat de inspectie toch op een andere manier gebeurt dan andere jaren? Ik dank u.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste betreft, is het duidelijk dat de inspectie zich moet hoeden om extra last, extra druk te leggen op de scholen die vandaag wel wat anders voor de boeg hebben dan zich volledig te schikken naar de richtlijnen van de Onderwijsinspectie. Ik denk dat de afgelopen maanden heel wat onderwijsinspecteurs zich zeer coöperatief en bereidwillig hebben getoond om de scholen net bij te staan wanneer het gaat over risicoanalyses en andere dienstverlening die zij hebben gepresteerd ten bate van de scholen. Dat was een zeer goede, coöperatieve attitude.

Coaching en bijstand verlenen blijft belangrijk maar natuurlijk kunnen we ook niet volledig voorbijgaan aan de onderwijskwaliteit en de inspectie daarvan. Dat blijft een essentiële taak, we kunnen dat niet volledig opzijschuiven. Het is een beetje zoals ik, ook op andere vlakken, een voorstander ben geworden van Agalev, anders gaan leven. We moeten hetzelfde doen maar gewoon op een andere manier. We moeten anders gaan leven, anders gaan sporten, zaken anders gaan organiseren.

Er is ook gevraagd naar de juridisering maar dat zie ik nog als een apart spoor. Juridisering zal misschien nog opduiken als een soort planlast maar ik beschouw het nog altijd als een apart spoor omdat het misschien meer dan ooit vervat zit in de regelgeving die we zelf hebben uitgevaardigd.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik vind dit een heel belangrijk thema, ik zal het verder opvolgen en ik hoop dat er verdere voortgang wordt gemaakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de subsidiëring van de opleiding tot ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting – 3312 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de opleiding tot ervaringsdeskundige in de armoede en de sociale uitsluiting, het inschakelen van ervaringsdeskundigen en het gebruik van die deskundigheid als noodzakelijk onderdeel van een efficiënte armoedebestrijding – 3375 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van de omkadering van de professionele opleiding tot ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting – 3442 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Sihame El Kaouakibi aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het toekomstperspectief voor vzw De Link – 3454 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Weyts.

Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het Armoededecreet van 21 maart 2003 bepaalt samen met het uitvoeringsbesluit van 15 mei 2009 hoe de coördinatie en uitvoering van de armoedebestrijding in Vlaanderen moeten gebeuren. Deze wetgeving stelt participatie van de doelgroep centraal in de armoedebestrijding. De Link vzw wordt, samen met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, erkend en gesubsidieerd in dit kader.

Twintig jaar geleden ontwikkelde De Link vzw een methodiek voor het opleiden en inzetten van ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting (EDAS) die zelfs internationaal werd uitgerold. Door de professionele inzet van opgeleide ervaringsdeskundigen wordt er immers een brug gevormd tussen de leefwereld van mensen in kansarmoede en institutionele structuren.

In Vlaanderen werd de methodiek in de loop der jaren versterkt en geïmplementeerd in het regulier volwassenenonderwijs en erkend door VDAB. Er wordt in tandem lesgegeven en er is individuele procesbegeleiding die tot inzichten in het eigen groei- of herstelproces leidt.

Deze Vlaamse Regering bevestigde ook het belang van een participatief beleid in het doelstellingenkader voor het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. De inzet van ervaringsdeskundigen is een van de belangrijkste aspecten om dit waar te maken.

De Link vzw ontvangt subsidies vanuit het departement Onderwijs om de omkadering te kunnen bieden. Met die middelen worden momenteel in vier centra

voor volwassenenonderwijs ervaringsdeskundigen tewerkgesteld, personeelsuren voor individuele procesbegeleiding betaald, cursistenkosten opgevangen, methodiekondersteuning voorzien en ondersteuning geboden bij de rekrutering en selectie van cursisten.

In het voorjaar van 2020 is De Link gevraagd mee te werken aan twee audits, een inhoudelijke audit en een financieel-boekhoudkundige audit. De inhoudelijke audit is ondertussen afgelopen en is, naar verluidt, zeer positief.

Minister, zowel De Link als de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) werken met ervaringsdeskundigen. Onlangs hebben zij echter verontrustend nieuws gekregen. Er zouden voortaan geen onderwijsmiddelen meer beschikbaar zijn. Ik hoop dat u het ermee eens bent dat deze methode om ervaringsdeskundigen op te leiden en in te schakelen een heel waardevolle werkwijze is. Zelf ben ik voorzitter van de vereniging Ons Tehuis in Ieper. Ook daar is iemand als ervaringsdeskundige tewerkgesteld en ik kan mooie voorbeelden geven van de manier waarop die persoon ten aanzien van de cliënten en de organisatie zelf een meerwaarde is. We spreken hier over een heel kwetsbare groep in onze samenleving die kansen moet krijgen.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot beide audits? Kunt u deze rapporten ter beschikking van de leden van deze commissie stellen? Welke argumenten hebben volgens u de doorslag gegeven om te beslissen om dergelijke opleidingen, ondanks een positieve audit en een nog lopende audit, niet meer vanuit het onderwijs te ondersteunen? Zoals in het jaarplan van De Link is voorzien, zijn de nieuwe opleidingen ondertussen van start gegaan. Welke gevolgen heeft deze beslissing voor het personeel van De Link, de CVO's en de centra voor basiseducatie (CBE's) dat hiermee bezig is? Wat zal met de reeds gemaakte kosten gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, ik denk dat de context is geschetst. Wat de armoedebestrijding betreft, is wat De Link doet om mensen met ervaring op te leiden iets belangrijks. Enkele jaren geleden was er een heel positief rapport van de onderwijsinspectie. Er is beloofd niet op armoedebestrijding te besparen, maar tijdens de vorige legislatuur is De Link aan een eerste besparingsronde onderworpen. Het was opnieuw wachten op een structurele budgetverhoging om vijf opleidingen te kunnen inrichten, maar helaas gebeurt nu het omgekeerde en wordt de subsidiëring stopgezet. Gezien de internationale erkenning voor en de relevantie van het werk van de vzw, is dat voor mijn partij absoluut onbegrijpelijk.

Minister, erkent u het belang van de ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting voor armoedebestrijding? Vindt u het belangrijk deze ervaringsdeskundigen degelijk op te leiden? Bevatten de resultaten van de door u bestelde audits elementen die u hebben doen besluiten de opleiding ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting niet langer structureel te ondersteunen? Zo ja, om welke elementen gaat het? Plant u overleg met de coördinerende minister van Armoedebestrijding, met het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en met vzw De Link over de toekomst van de opleiding en de inzet van de ervaringsdeskundigen op het terrein om een efficiëntere armoedebestrijding mogelijk te maken?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Voorzitter, daarnet is al toegelicht hoe belangrijk deze opleiding is. Ik denk dat alle commissieleden die lokaal in het sociaal beleid actief zijn of bij verschillende sociale organisaties bekend zijn, zeker het belang van de ervaringsdeskundigen juist kunnen inschatten. Mijn fractie is enkele weken geleden

gecontacteerd. Er waren toen wat vreemde signalen, maar ondertussen hebben we in De Standaard gelezen dat dit wel degelijk definitief wordt stopgezet. Het kabinet heeft met de organisatie gecommuniceerd. Mijn fractie heeft ernstige twijfels bij de manier waarop hierover is beslist en bij de manier waarop met die organisatie is gecommuniceerd. Hier is, met andere woorden, heel wat om te doen en ik zou om verduidelijking willen vragen.

Minister, kunt u de stopzetting van de omkadering van de professionele opleiding ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting bevestigen? Bent u het met mijn fractie eens dat deze opleiding, die al twintig jaar bestaat, een grote meerwaarde heeft voor het armoedebelief in Vlaanderen?

Klopt het dat uw kabinet zelf een audit van de omkadering van de opleiding ervaringsdeskundige heeft aangevraagd? Wie is aangeduid om deze audit uit te voeren? Welke concrete opdracht is gegeven? Wanneer is dit gegund en opgeleverd?

Volgens het artikel in De Standaard zal de timing voor dit dossier heel cruciaal zijn. Ik zou hierover wat meer uitsluitsel willen krijgen. Is dit een definitieve beslissing? Zal de Vlaamse overheid deze opleiding niet meer ondersteunen of kijkt u naar een andere minister om dit op te vangen? Bent u, wat ik alvast hoop, bereid om deze beslissing te herzien?

Nu, in het artikel in De Standaard was er ook sprake van dat Onderwijs in de toekomst zal kiezen voor een ander model voor de ondersteuning van kansarme Vlamingen die binnen het volwassenenonderwijs een opleiding volgen. Hoe ziet u dat en wat betekent dat, minister? Wanneer mogen we een initiatief van u verwachten?

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Siame El Kaouakibi (Open Vld): De strijd tegen armoede voer je natuurlijk het best als je zo goed mogelijk geïnformeerd bent, als je weet wat armoede doet met een kind achter vier muren. Die muren, dat kan van alles zijn: een sollicitatie die VDAB voorstelt die onhaalbaar is omdat er geen bus rijdt of omdat er geen oppas is voor de kinderen, of een kind dat nog niet is ingeschreven in de kleuterschool. En dat kun je eigenlijk enkel doen als je werkt met ervaringsdeskundigen. Dat werd trouwens ook opnieuw bevestigd in het goedgekeurde Actieplan Armoedebestrijding. En dat was toch wel de opdracht van vzw De Link.

Daarom komen er van ons ook die vragen: welke conclusies neemt u op basis van de audit? Welk toekomstperspectief kan de vzw krijgen, of kan de opleiding tot ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting krijgen? Welke garanties op het vlak van subsidiëring zijn er alsnog mogelijk?

Kan de samenwerking met CVO Brussel opnieuw opgestart worden?

Welke rol is nog weggelegd voor vzw De Link en de ervaringsdeskundigen in het nieuwe Vlaams Actieplan Armoedebestrijding?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De problemen met vzw De Link dateren nu niet bepaald van de huidige periode. Het is wel zo dat de Inspectie van Financiën problemen meldt met betrekking tot vzw De Link en de financiering en de werking in vraag stelt.

Het begrotingsakkoord dat ik ontving van de Vlaamse minister van Begroting naar aanleiding van de budgetaanpassing 2019, legde een aantal expliciete voorwaarden vast voor een eventuele verdere subsidiëring van de vzw De Link. Hiervoor

baseerde de minister van Begroting zich natuurlijk ook op het advies van de Inspectie van Financiën, dat niet bepaald positief was.

Er dienden ook expliciete afspraken gemaakt te worden met het domein Welzijn over de bevoegdheidsoverlap, zodat dubbele subsidiëring van vzw De Link of haar personeel uitgesloten zou worden. Ook daarvoor kregen we het rapport van de financiële audit. Men merkte daar ook problemen rond, maar daar kom ik zo dadelijk op terug.

Er diende enerzijds klaarheid te worden gecreëerd met betrekking tot de financiering, de dubbele subsidiëring en de transparantie van de financiën van vzw De Link. Anderzijds moest er ook een evaluatie komen van de doeltreffendheid van de opleidingen tot ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting, specifiek in termen van tewerkstellingskansen voor wie afstudeert. Daarom heb ik ook beslist om een audit te laten uitvoeren, net ten aanzien van die twee elementen.

Die audit is begin april 2020 gestart, met twee luiken. Er waren enerzijds de financiële aspecten en de financiële overlap met het beleidsdomein, het wegwerken van die financiële tekorten die er zijn en de daaraan gekoppelde personeelsproblematiek. Die opdracht werd gegund aan De Neef & Partners. Dan was er het andere luik: het peilen naar de doeltreffendheid van de opleiding, specifiek in termen van tewerkstellingskansen van de afgestudeerden. Die opdracht is gegund aan Ernst & Young.

Omdat die audits in uitvoering waren, heb ik ook beslist om de subsidie voorlopig toe te kennen voor acht twaalfden, dus tot en met augustus. Op die manier konden de bevindingen van de audits meegenomen worden in de beslissing van de subsidiëring vanaf september.

Ik wil toch ook meegeven dat ik lees dat sommigen uit de lucht kwamen gevallen. De contacten met vzw De Link hebben ook fysiek al plaatsgevonden begin dit jaar. Dit is dus absoluut geen novum. Er waren al lang problemen die werden gesignaleerd, en er lopen al lang contacten ter zake.

Uit de audit naar de doeltreffendheid van de opleiding bleek dat de vzw wel inspanningen doet, maar dat de tewerkstellingskansen van de afgestudeerden serieus daalden. De audit toont aan dat de macrodoelmatigheid in termen van tewerkstellingskansen voor de cursisten op lange termijn niet kan worden gegarandeerd, en laat dat nu net de vraag zijn die de Inspectie van Financiën ons stelde.

In de audit worden ook veel suggesties gegeven over hoe die tewerkstellingskansen gegarandeerd kunnen worden, omdat dat net vandaag geen onverdeeld succes is. En ik kan alleen maar vaststellen dat de redenen daarvoor buiten het bevoegdheidsdomein Onderwijs liggen.

Bovendien haalt de auditor bij de financiële analyse aan dat hij heeft moeten vaststellen dat de boekhouding onvoldoende wordt gestaafd met verantwoordingsstukken. De auditor gaf ook aan dat het erg moeilijk is binnen de boekhouding van de vzw een onderscheid te maken tussen de subsidiestromen; net dat moest worden uitgeklaard. Er worden meermaals onzorgvuldigheden in de boekhouding vastgesteld.

Op grond van die twee audits heb ik als een goede huisvader beslist de subsidiëring vanuit het beleidsdomein Onderwijs aan vzw De Link voor de ondersteuning van de opleidingen van ervaringsdeskundigen in de armoede, te laten uitdoven. Uiteraard wil ik wel de kans geven om diegenen die nu gestart zijn met hun vierjarig traject, dat te laten afronden in Kortrijk en Gent. Ik behield daarom voor 100 procent het subsidiebedrag voor de periode januari-augustus 2020, maar stelde het deelbedrag van de subsidie voor september tot december naar beneden

bij, omdat in Antwerpen en Hasselt geen nieuwe cohorten opgestart moeten worden.

Het aantal ervaringsdeskundigen in armoede dat effectief op de arbeidsmarkt een plek vindt, daalt. Die evolutie kan, niettegenstaande de inspanningen van de vzw, niet positief omgebouwd worden. De vzw heeft zelf een oplossing uitgewerkt door zelf ervaringsdeskundigen aan te stellen, die vervolgens uitgeleend kunnen worden voor kortlopende opdrachten, waardoor we natuurlijk ook een vertekend beeld krijgen van de tewerkstelling van die experts. Als we de mensen die door de vzw zelf aangesteld zijn, nog aftrekken van het aantal tewerkgestelde experts, is het aantal nog veel lager.

Ik wens geen uitspraak te doen over het nut van het inzetten van ervaringsdeskundigen. Gezien de resultaten van beide audits, namelijk de financiële audit en de doelmatigheidsaudit, lijkt het mij effectiever om vanuit één beleidsdomein, met name Welzijn, te bekijken hoe er in de toekomst met de vzw samengewerkt kan worden.

Er werd gevraagd naar de relatie in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, dat we op 25 september in de Vlaamse Regering goedgekeurd hebben. In dat plan wordt aangehaald dat de afdeling Welzijn en Samenleving de opleiding via De Link kan voortzetten, en dus niet via Onderwijs.

Ik denk dat wij onze middelen beter kunnen inzetten om kinderen in armoede zo goed mogelijk op te leiden, om ook volwassenen in armoede bij te staan en via onder andere volwassenenonderwijs en andere mogelijkheden toe te leiden naar jobs, en zo volledig te integreren in onze samenleving. Wij gaan niet minder, maar meer middelen investeren voor de begeleiding en ondersteuning van kinderen én volwassenen in armoede vanuit ons onderwijs, maar we zullen wel altijd waken over de doelmatigheid, over de efficiëntie, over de goede besteding van onze middelen, en daar was in dit geval absoluut geen enkele reden tot *(het geluid van minister Ben Weyts valt gedurende enkele seconden weg)* ... Daarom heb ik moeten handelen als een goede huisvader. Nogmaals, de contacten met de betrokken vzw lopen al veel langer, dit is geen plotse beslissing die uit de lucht komt vallen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel, minister, voor het antwoord. Ik stel mij toch de vraag hoe alles op één lijn gezet kan worden, als je de Septemберverklaring eventjes in gedachten houdt, waar jullie net echt wel de kaart getrokken hebben van de bestrijding van armoede. Ik zit dan toch wel een beetje met een wrang gevoel. U hebt het vooral over het financiële en het inhoudelijke luik, dat vooral focust op de tewerkstelling van de mensen die de opleiding gevolgd hebben. Ik hoor uit mijn bronnen dat die daling in de tewerkstelling in 2019 echt wel heel miniem was. Minister, ik stel voor dat we die audit toch ergens even kunnen lezen, om te zien of we tot dezelfde conclusie komen.

Twee, ervaringsdeskundigen op het vlak van kansarmoede die als dusdanig tewerkgesteld worden, hebben een opleiding gevolgd en het is net die opleiding die zo waardevol is, niet alleen om hun handvatten te geven in hun eigen levensweg, maar ook om verenigingen en allerlei mensen die bezig zijn met armoede, bijstand te bieden. Ik ben zelf voorzitter van de Vereniging Ons Tehuis. Wat men daar kan realiseren dankzij een persoon die daar halftijds tewerkgesteld is ... cliënten geven aan dat het iemand is die hen perfect snapt, die perfect kan verwoorden wat ze bedoelen, die hen als het ware leest. Ook voor de organisatie is die persoon heel belangrijk. Ik vraag mij af: kunnen we zomaar zeggen dat Onderwijs de opleiding niet meer op zich neemt? Want dat is toch wel cruciaal.

Mijn vraag is dus: hoe gaan we ervoor zorgen dat we de opleiding kunnen garanderen voor ervaringsdeskundigen?

En twee, de link die er is met het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs: die ervaringsdeskundigen geven ook heel wat extra input aan de opleidingen sociaal werk. De mensen die in het volwassenenonderwijs lesgeven, geven toch aan dat dat voor hen een heel grote meerwaarde is.

Die twee vragen wilde ik toch zeker meegeven.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, er is het feit dat de resultaten van die audits niet bekend waren, ook niet bij leden van de meerderheid. U zegt dat u zich beroept op de resultaten van die audits, maar ik vraag mij af of u die dan wel echt hebt afgewacht, want de beslissing lijkt al even genomen en ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat die audits nog niet zo heel lang geleden zijn opgeleverd. Nu, als er dan problemen naar boven komen, dan zou je toch verwachten dat er een gesprek wordt aangegaan over mogelijke pijnpunten, zoals normaal gezien gebeurt, en dat er ook de kans geboden wordt op weerwoord of op remediëringstrajecten, bij serieuze pijnpunten. Als we ervan uitgaan – en daar gaan we van uit – dat het werk dat gedaan wordt, zeer goed is – er zijn indicaties die aantonen dat er wél goede resultaten geboekt werden, heel positieve evaluaties ook – , dan beslis je op basis van één audit, die dan ook maar bepaalde aspecten belicht, toch niet om dat onmiddellijk stop te zetten. Mijn vraag is dus of dit ernstig gebeurd is. Wat was de timing? Wanneer zijn de audits opgeleverd? Zijn er gesprekken geweest? Is er een remediëringstraject opgestart? Is dan op basis daarvan beslist dat het niet zou lukken? Op welke manier is dit gebeurd? Ik had graag een beetje meer uitleg gehad.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Minister, bedankt voor uw antwoord, maar ik zit nu wel met meer vragen dan voorheen en ik zou u die ook graag stellen.

Het doel van een goede minister is moeilijke beslissingen nemen en eerlijk communiceren. Ik heb er toch mijn twijfels bij of beide hier wel gebeurd zijn. Rond die communicatie: u zegt dat trajecten niet meer opgestart hoeven te worden, maar naar ons weten zijn ze al opgestart. Waarom hebt u gewacht tot ze opgestart waren om die communicatie te brengen? Als het gaat over de audits, wanneer zijn die opgeleverd? Wanneer is de audit van De Neef & Partners opgeleverd en wanneer die van EY? Tot slot werd de brief vanuit het kabinet volgens mijn informatie op 18 september verstuurd. Klopt dat?

Dat zijn dus zeer concrete vragen naar de timing.

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Het is altijd lastig dat armoede eigenlijk bij geen enkel beleidsdomein de prioriteit is, al van bij het begin. Het valt er overal wat tussenuit, terwijl we allemaal de dieprode cijfers van de kansarmoedebarmometer kennen: de afgelopen twaalf jaar is kansarmoede alleen maar gestegen. En ik kan uit ervaring meespreken als ik zeg dat ervaringsdeskundigen in de praktijk echt wel belangrijk zijn voor verschillende organisaties en zeker ook voor het onderwijs, voor de scholen. Zoals collega Vandromme ook zegt en zoals ook bleek uit de Septemberverklaring en uit wat u daarnet herhaald hebt, zal er meer geïnvesteerd worden in armoede en in inclusie, maar in plaats van de bestaande initiatieven af te bouwen, moeten we ze versterken.

Voor alle duidelijkheid: ik houd geen pleidooi voor de ene of de andere organisatie. Uiteindelijk is dat een middel. Het doel moet ons binden. Ik denk dat we allemaal hetzelfde doel hebben. Uiteraard komen er vragen naar boven wanneer er audits zijn en wanneer er beslissingen worden genomen, wanneer een cohorte zal worden opgestart nog voor de beslissing duidelijk gecommuniceerd wordt. Als het gaat over degelijk bestuur, krijgen wij die vragen ook en kunnen we er niet meteen op antwoorden. Wij gaan dus af op de antwoorden die u hier geeft en uiteraard ook op de volgende audits waarin we inkijk willen krijgen. Maar nog steeds: hoe garanderen we voldoende terreinkennis om die strijd tegen armoede te blijven opvoeren, zeker ook in ons onderwijs? We weten namelijk dat kansarmoede absoluut een van de elementen is die een invloed hebben op het feit of een kind of jongere al dan niet vooruit geraakt in ons onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp uit uw antwoord dat er vooral afstemming moet komen tussen de verschillende beleidsdomeinen: het beleidsdomein Onderwijs en het beleidsdomein Welzijn. Maar ik stel voor dat u ook eens afstemt met uw coalitiepartners, want ik stel vast dat dit blijkbaar toch ook wel een beetje een probleem is.

Uiteraard ligt armoede en armoedebestrijding ook ons heel erg na aan het hart. Mijn collega, Suzy Wouters, heeft hierover ook een schriftelijke vraag ingediend bij minister Beke. Maar ik vind iets toch wel bijzonder frappant, minister, zonder het dossier te kennen. U zegt: er is fysiek contact geweest, we zijn fysiek samengekomen. Zij zeggen: we zijn op de hoogte gebracht door middel van een telefoontje. Een van de beide partijen liegt. Dat vind ik toch wel zeer verontrustend.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, ik vind uw motivering toch wel heel vreemd. De armoede stijgt. We hebben de cijfers gezien: 680.000 Vlamingen – dat is meer dan 10 procent – leven in armoede. De kinderarmoede bedraagt 14 procent. Het Vlaams Armoededecreet benoemt uitdrukkelijk en waardeert de inzet van die ervaringsdeskundigen in armoede. U zegt dan: we gaan dit stopzetten, op basis van een aantal argumenten die mij niet heel duidelijk zijn, zonder te weten of dit wordt voortgezet. U zegt: we zullen zien of dit wordt voortgezet. Ik snap de redenering niet die u volgt. Als u zegt dat u bepaalde punten wilt bijschaven omdat er kritiek is op het beheer of de doeltreffendheid ervan, en als u zegt daarmee aan de slag te gaan en ervoor zult zorgen dat Welzijn het overneemt: dat is een heel ander kader. U stopt het gewoon. De opleidingen in Hasselt en Antwerpen zullen niet plaatsvinden. Dat kan er bij mij echt niet in. Ik snap het niet. Ik denk dat u de urgentie van het probleem onderschat en dat u blijkbaar niet akkoord gaat met uw eigen decreet, dat zegt dat de inzet van die ervaringsdeskundigen cruciaal is.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik heb alle argumenten van de minister opgeschreven. Sommige collega's zeggen het niet te begrijpen. Ik wil hun anders mijn notities wel bezorgen.

Collega's, er is wel iets dat we, los van de ervaringsdeskundigen armoede, moeten bekijken. De Septemberverklaring van de Vlaamse Regering, opgemaakt door CD&V, N-VA en Open Vld, werd in het Vlaams Parlement besproken. Daarin wordt gesproken over de efficiëntie en de effectiviteit van subsidies, ook in het licht van de relancemaatregelen. Ik vind dat we eigenlijk in tijden van krapte – waar ik op sommige niveaus budgettaire tabellen zie waar niet-gecumuleerde resultaten toch worden gecumuleerd – in Vlaanderen moeten proberen om efficiëntie en effectiviteit voor ogen te houden. Ik hoor de minister zeggen: die opleiding is één zaak,

maar wat doen die mensen nadien? Als blijkt dat ze dan werken in de vzw zelf ofwel beperkte tewerkstellingskansen elders hebben in meestal gecreëerde, gesubsidieerde jobs, dan denk ik dat dat een terechte vraag is die gesteld wordt, collega's.

Minister, één ding heb ik nog niet gehoord, en dat kan misschien toch enige inkijk geven. Wat is het totale budget dat die vzw kreeg, of het totale budget voor die opleiding? Hoeveel afgestudeerden zijn er nu? Ik denk dat dat een enorm belangrijke vraag is, ook in het licht van wat we in het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs zien. Wat is uiteindelijk de return, niet alleen voor de persoon zelf maar ook voor de belastingbetaler? Wat is de verhouding tussen subsidies versus afgestudeerden en tewerkstelling?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In sommige tussenkomsten hoor ik straffe aantijgingen. Ik hoor soms ook wel wat vooringenomenheid.

Kan ik de audits aan de commissie bezorgen? Dat vind ik vanzelfsprekend en dat is geen enkel probleem. Er wordt hier gezegd dat ik de audits niet heb afgewacht. Ik heb net in mijn antwoord gezegd dat ik de financiering in tussentijd heb verlengd omdat ik de audits wilde afwachten. Die toekenning voor 8 van de 12 maanden was net in afwachting van de audits, en dit na jaren van negatieve adviezen van de inspecteur van financiën.

Mijnheer Veys zegt dat ik als minister moedige beslissingen moet nemen en eerlijk moet communiceren. Ik denk inderdaad dat ik een moedige beslissing heb genomen. Niets zo makkelijk om gewoon de andere kant te blijven opkijken of te zeggen dat men het met de mantel der liefde moet bedekken of dat ik dan maar aan al dat gelobby moet toegeven, ook al weet ik dat de middelen niet goed besteed worden. Hoe kan ik dat dan weten? Op grond van de audit.

U vraagt naar het totaal aantal subsidies. Als ik kijk naar de afrekening van de vzw van 2019, dan is het totaal aantal subsidies 1,3 miljoen euro. Er werden 57 opleidingen gegeven. Ik weet niet of het ene rechtstreeks in verband staat met het andere, maar als die vraag wordt gesteld, geef ik een antwoord. Ik wil de onderwijsmiddelen efficiënt inzetten. Als er jarenlang negatieve adviezen worden gegeven door de inspectie van financiën, dan geef ik opdracht om dat eens en voor altijd uit te klaren op grond van een audit.

Die audit belicht twee aspecten: doelmatigheid en financiën. Mijnheer De Witte en mijnheer Veys, ik wil u vragen om een pen ter hand te nemen en te noteren, want ik zal u een tijdslijn geven. In april 2020 wordt de organisatorische audit door Ernst & Young opgestart en de financiële audit door De Neef & Partners. In juni wordt het voorlopige rapport met betrekking tot de doelmatigheid van vzw De Link van Ernst & Young opgeleverd. In diezelfde maand wordt het rapport van De Neef & Partners met betrekking tot de financiële audit opgeleverd. Daarnaast vraagt de auditor in juni aan vzw De Link nog bijkomende financiële gegevens. Het gaat dan onder andere over de dubbele financiering van bepaalde taken door zowel Welzijn als Onderwijs. Bij heel wat aangeleverde stukken worden vragen gesteld. In juli en augustus is er een herhaalde vraag naar bijkomende financiële gegevens, die slechts gedeeltelijk of niet beantwoord wordt door de vzw. Op 16 september wordt een deel van de gevraagde financiële gegevens aan de auditor aangeleverd door vzw De Link. Op 23 september belooft vzw De Link om de andere gevraagde financiële gegevens later aan te leveren. De gegevens die zijn aangeleverd, stemmen echter niet overeen met de eerdere stukken uit de aangeleverde boekhouding. Op grond daarvan heb ik wel beslissingen moeten nemen. We konden ook niet langer wachten.

Op een bepaald moment moet je die beslissing dus nemen. Er is een veelheid aan factoren die ons daartoe heeft gebracht. We hebben nog geprobeerd om uiteindelijk het tij te doen keren. Zelfs nadat de audits waren opgeleverd, heb ik nog gevraagd of de vzw dan achteraf geen geruststellende informatie kon aanleveren, maar ook dat is niet gebeurd. Je moet beslissingen nemen en ik heb die genomen. Ik heb de vzw nog de kans geboden om hierop terug te komen, maar die hebben ze niet gegrepen. Daarom heb ik die beslissing moeten handhaven.

U mag mij hier letterlijk op afrekenen: we zullen extra middelen investeren in de aanpak van kinderen en van volwassenen in armoede. Het is alleen onze verdomde plicht om ervoor te zorgen dat die middelen efficiënt worden besteed en dat die middelen optimaal worden aangewend, net in functie van ons doel, en dat is het bestrijden van armoede.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt om ons de audits te bezorgen, minister. We gaan die goed nalezen, want ik krijg toch berichten dat er minder negatieve conclusies kunnen worden getrokken uit de cijfers die voorhanden waren. We zullen zien.

Er is inderdaad veel gelobbyd, maar ik hoor ook heel veel positieve zaken en good practices. Ik vind het niet echt kloppen om het aantal opleidingen ten opzichte van de kosten te zetten. Er zit heel wat meer meerwaarde op dan enkel het cijfer van het aantal opleidingen die gevolgd worden. Het is een breed verhaal. Ook in basis- en secundair onderwijs zijn die ervaringsdeskundigen echt van belang, en ook in de jeugdzorg.

Ik kijk heel sterk uit naar uw beleid. Ik houd zeker de vinger aan de pols, om te zien hoe u als minister van Onderwijs ook armoede 'on top of mind' houdt bij uw onderwijsbeleid. Ik kijk ook heel sterk uit naar de extra middelen die u wilt inzetten om kinderen en volwassenen in armoede te begeleiden. Zeker ook in het kader van de schrapping van een aantal detacheringen naar armoedeverenigingen die zijn gebeurd, kijk ik uit naar hoe we dat kunnen compenseren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ben ook benieuwd naar die audits, minister. Ik heb de indruk dat u een zeer negatief verhaal vertelt over de adviezen van de Inspectie van Financiën, maar dat die helemaal niet zo negatief waren. U zegt dat dat allemaal negatieve adviezen waren, maar dat had ik toch zo niet begrepen. Er waren een aantal voorwaarden, maar dat waren geen eenduidig negatieve adviezen. Ik zou die audits dus ook wel willen inkijken.

We zitten natuurlijk met een moeilijke doelgroep. Iedereen hier erkent dat het bijzonder waardevol is dat je opgeleide ervaringsdeskundigen hebt die dan hun verhaal kunnen gebruiken om andere mensen aan te spreken, maar dat zijn natuurlijk mensen die geen voorsprong hebben, maar een achterstand ten opzichte van de arbeidsmarkt en ten opzichte van een leeromgeving en opleiding zelf. Dat het iets moeilijker zal zijn om die mensen opgeleid te krijgen en tewerk te stellen, dat kan ik best wel aannemen. Maar dan had het ook een plan van aanpak kunnen zijn om die mensen veel beter te gaan begeleiden naar werk, om VDAB beter in te schakelen en met uw minister van Werk te gaan kijken hoe men ervoor kan zorgen dat die tewerkstelling beter is, in plaats van te zeggen: dan stoppen we er maar mee.

Het wordt al heel lang erkend dat die opgeleide ervaringsdeskundigen heel nuttig kunnen zijn, maar dat dat natuurlijk een initiële investering vraagt, die wel

rendeert op de lange termijn. Ik vind het dus een bijzonder spijtige beslissing dat dit zonder veel mogelijkheid tot overleg is genomen.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Bedankt voor de les, minister. Ik heb goed genoteerd, maar ik heb geen einddatum van de oplevering van het finale auditrapport gehoord. Ik hoop dat u ons dat nog kunt bezorgen. Voor mij lijkt het alsof u niet gewacht hebt op het definitieve rapport om uw oordeel te vellen. Collega Daniëls verwees naar efficiëntie en effectiviteit. Waarom een rapport bestellen als u niet wacht op uitsluit om definitief te beslissen? Is dat efficiënt? Ik zie de heer Daniëls molenwieken. Ik denk dat hij mij gelijk geeft.

De Septemberverklaring werd ook aangehaald door collega Daniëls. Dat treft, want er zijn hier twee oppositiepartijen en twee meerderheidspartijen die het vragen. Ik heb de minister-president horen zeggen dat hij hoopt dat alle partners dit regeerakkoord loyaal uitvoeren. Ik denk dat de twee collega's uit de meerderheid vragen stellen, omdat zij bezorgd zijn over dat regeerakkoord, want het valoriseren van de participatie van mensen in armoede staat daar net in.

Ik weet niet goed wat het is in die regering. Minister Beke heeft het er vaak over dat hij niet per se de minister van Armoedebestrijding is en dat men 'poverty reduction in all policies' gaat realiseren. Ofwel heeft de heer Beke hier niet genoeg geduwd, ofwel zegt u gewoon dat u dat niet doet. Hoe dan ook, valt er nu een gat voor die opleiding. U verwees naar minister Beke in uw eerste antwoord. Waarom is er niet vroeger overleg geweest? Hoe kan het nu een goede zaak zijn dat daar een gat valt, dat hopelijk opgelost zal raken?

Mijn fractie kan maar één ding concluderen, en dat is dat de interesse van deze meerderheid voor een degelijk en structureel armoedebeleid heel vaak te wensen overlaat. We kunnen dit toch zeker niet bestempelen als goed bestuur.

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Minister, bedankt om nog meer duiding te geven bij deze casus, deze concrete situatie die toch wel moeilijk ligt. Ook ik kijk uit naar de finale audits.

En verder is het natuurlijk wel duidelijk dat we die strijd tegen armoede moeten voeren, dat we niet mogen aanvaarden dat mensen in armoede leven, en dat het armoedebeleid ook een kansenbeleid en een investeringsbeleid is. Onze fractie en ikzelf kijken uit naar uw concreet beleid daaromtrent. Zeker na de Septemberverklaring en de relance kijken wij uit naar de concrete plannen. Wij weten al een deel, maar ik kijk er vooral naar uit om die te bespreken en daar concreet mee aan de slag te gaan, zodat we, zoals collega Daniëls zegt, ook echt impact hebben. Want het klopt: je moet enkel investeren in zaken die ook impactvol zijn. Maar momenteel is de impact op armoedebestrijding echt veel te laag en dus moeten we daar absoluut een prioriteit van maken. Ik dank u alvast.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de huidige en toekomstige coronafactuur in het Vlaamse onderwijs
– 3350 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over mondkmaskers als persoonlijk beschermingsmiddel in het onderwijs
– 3445 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, vorig jaar werden onze scholen geconfronteerd met allerlei extra kosten verbonden aan de coronacrisis. Er werden in allerlei wasstraten en plexiglazen wanden geïnstalleerd en er werden liters alcoholgel aangekocht. Dat heeft voor heel wat extra kosten gezorgd. Dat is ook al besproken in de commissievergadering van 11 juni. U beloofde daarop om extra budget vrij te maken. Dat hebt u ook gedaan. Maar toch komen er vanuit de koepels, vanuit het onderwijsveld signalen dat de coronarekening uit de hand gelopen is en dat er gaten in de begrotingen zijn.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen zegt een extra rekening van 39 miljoen euro te hebben, waarvan voorlopig 24,5 miljoen euro werd bijgepast door de Vlaamse overheid. Daardoor zitten ze dus nog met een tekort van 14,6 miljoen euro. Ook bij het GO! horen we gelijkaardige signalen. Daar kreeg men van de overheid 4 miljoen euro aan tegemoetkomingen, maar heeft men ook nog een geschat tekort van 4,8 miljoen euro.

Bovendien zullen er ook dit schooljaar extra kosten moeten worden gemaakt. Ik denk bijvoorbeeld aan het extra waterverbruik doordat de kindjes constant hun handen moeten wassen, en ook aan de kosten voor de verwarming, aangezien er voortdurend moet worden verlucht. Er werd geschat dat die kosten het hoogst zouden zijn in het basisonderwijs. Directies vrezen dat ze, indien ze geen extra middelen krijgen, zullen moeten besparen op de leermiddelen. Want ook dit jaar kunnen er geen extra activiteiten worden georganiseerd. Vorig schooljaar moesten die activiteiten – schoolfeesten, mosselfestijnen enzovoort – worden geannuleerd, maar ook dit jaar zullen die niet kunnen plaatsvinden. Scholen hebben dus minder inkomsten en gestegen uitgaven.

Minister Weyts, ere wie ere toekomst: u hebt al 39 miljoen euro extra verdeeld voor die coronakosten. Dat is een heel groot bedrag. U hebt verder ook al bekendgemaakt dat er voor dit eerste trimester nog eens 22 miljoen euro extra wordt vrijgemaakt. Maar toch heb ik nog een aantal vragen voor u.

Minister, hoe bekijkt u de budgettaire waarschuwingen van de koepels en de netten?

Plant u nog extra budgettaire impulsen om de scholen te steunen? Zo nee, zult u hun advies geven om zelf extra inkomsten te verwerven? Zult u hierover nog overleggen?

Minister, bij een vorige bespreking werd u op het hart gedrukt om aan de scholen mee te geven dat ze de extra kosten niet op de ouders mogen verhalen. Hoe zult u ervoor zorgen dat dit ook echt niet gebeurt? Want hoe hoger de kosten worden,

hoe urgenter de situatie wordt en hoe groter de druk op de scholen om een deel van het bedrag toch bij de ouders te gaan recupereren.

De investeringen die u doet, de bedragen die u vrijmaakt, zijn zeer terecht en de scholen zijn u daarvoor zeer dankbaar. Maar het geeft natuurlijk extra kosten voor de Vlaamse begroting. En zolang corona niet wegebt – en daar ziet het ook niet naar uit – of zolang er geen werkzaam vaccin is, zullen die kosten blijven stijgen. Dit kan nog even blijven duren: één jaar, twee jaar, in het slechtste geval zelfs nog de hele legislatuur. Hoe zult u dit opvangen? Heeft de Vlaamse overheid genoeg slagkracht om deze inspanning gedurende deze hele periode vol te houden? Wat is hierop de globale visie van de Vlaamse Regering?

Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Mevrouw Beckers, ik dank u voor de vraag. Ik sluit me daar graag bij aan al is mijn vraag wellicht maar een klein aspect van uw vraag die breder gaat. Bij mij gaat het specifiek over de mondmaskers als persoonlijk beschermingsmiddel in het onderwijs.

Ondanks extra middelen die de Vlaamse Regering heeft uitgetrokken voor corona-kosten blijven de kosten voor scholen bijzonder hoog, willen ze de veiligheid van hun personeel garanderen. Scholen willen voor hun personeel dagelijks in een vers mondmasker voorzien. Dat lijkt de logica zelve maar in tegenstelling tot in andere sectoren vallen mondmaskers niet onder de persoonlijke beschermingsmiddelen die nodig zijn voor het uitoefenen van een job in het onderwijs. In bijvoorbeeld de welzijnssector is dat wel het geval. Voor het buitengewoon onderwijs betekent dit dat, om voor dezelfde kinderen te zorgen, voor sommige personeelsleden, namelijk uit de welzijnsvoorzieningen, wordt voorzien in maskers, voor andere, die uit het onderwijs, niet.

Welzijnsvoorzieningen worden door de overheid voorzien van materiaal of kunnen dat zeer voordelig aankopen. In het onderwijs moet nu iedereen dat voor zichzelf uitzoeken, sommige scholen kopen ze voor hun personeel, andere niet, in sommige steden ondersteunt de stad of gemeente, in andere niet, soms zijn er gezamenlijke aankopen, soms ook niet. Er is ook geen controle op de kwaliteit van de al dan niet door scholen aangekochte mondmaskers voor leerkrachten.

Minister, wat is uw visie hierop? Aangezien het dragen van een mondmasker voor het onderwijspersoneel nu is vereist, valt dat dan niet onder persoonlijke beschermingsmiddelen die nodig zijn voor het uitoefenen van de job? Moet er dan geen verplichting komen voor scholen om daar voor hun personeel in te voorzien? En zo ja, moet de overheid, Vlaanderen of steden en gemeenten, hier dan niet in tegemoetkomen of faciliterend werken om scholen van betaalbare, kwaliteitsvolle maskers voor hun personeel te voorzien?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal de budgetten die zijn uitgetrokken voor corona-uitgaven weergeven. Voor het basisonderwijs gaat het over 36 miljoen euro. Het gaat dan over een noodfonds voor schoolreizen, over extra werkingsbudget voor schoonmaak en materiaal, en over ICT-impulsen. Voor het buitengewoon basisonderwijs hebben we 2,1 miljoen euro uitgetrokken, voor het gewoon secundair onderwijs 43 miljoen euro, voor het buitengewoon secundair onderwijs 2,1 miljoen euro, voor internaten 3,5 miljoen euro, voor de centra voor leerlingenbegeleiding 1,4 miljoen euro, voor busbegeleiding 1,8 miljoen euro, voor het hoger onderwijs en studentenvoorzieningen 1,5 miljoen euro, voor de tegemoetkoming studieverlenging verpleegkunde 1 miljoen euro, voor het hoger onderwijs – specifieke

werkingskosten – 368.000 euro, voor algemene ondersteuning 4,3 miljoen euro, voor strategische reserve in samenwerking met Het Facilitair Bedrijf 870.000 euro, voor diverse projecten onderwijs waaronder zomerscholen 13 miljoen euro. Dat maakt een eindtotaal van 112,7 miljoen euro extra.

Dat is toch heel wat geld. Er kan dus niet ontkend worden dat er al zware inspanningen zijn geleverd. Ik deel natuurlijk de bezorgdheid van de koepels en het Gemeenschapsonderwijs en ik houd samen met de collega's uit de Vlaamse Regering de vinger aan de pols over de concrete gevolgen van de coronapandemie.

In de begroting hebben we ook voorzien in een specifieke Vlaanderenbrede coronaprovisie. Er is ongeveer 300 miljoen euro 'geprovisioneerd'. Dat wil zeggen dat daar een beroep op kan worden gedaan naar rato van de kosten die zich aandienen volgend jaar. Nu hebben we dus al 112 miljoen euro voor 2020, voor volgend jaar zien we wat er nog nodig zal zijn.

Het doorsturen van de coronafactuur naar de ouders kan uiteraard niet. In het basisonderwijs blijft de maximumfactuur onverminderd van toepassing. Daar liggen de ouderbijdragen vast.

In het secundair onderwijs blijven de regels voor kostenbeheersing van kracht. De kosten moeten op voorhand aan de ouders worden meegedeeld en moeten in het schoolreglement worden opgenomen. Ook moet duidelijk worden aangegeven waaraan de gevraagde middelen zullen worden besteed. Zomaar coronakosten innen, kan uiteraard niet.

Dan is er nog de concrete vraag over de mondmaskers. In het totale coronabudget, die eerste som van 24,5 miljoen euro, hebben we voorzien in 1,8 miljoen euro voor mondmaskers. We laten de scholen natuurlijk vrij. We zullen niet alles libelleren. Indien we de scholen geld voor schoonmaakmateriaal en veiligheidsmateriaal overmaken, bepalen we natuurlijk niet per categorie hoeveel ze aan alcoholgel of aan zeep moeten besteden. We doen dat met een forfaitaire sleutel en we bieden de scholen de autonomie om die middelen volgens de eigen inzichten te spenderen. Die noden variëren ook totaal van school tot school. We zullen ons daar niet in mengen.

Wat die mondmaskers betreft, wil ik nog even meedelen dat ik heb gevraagd om ook voor het onderwijs een strategische reserve achter de hand te houden. Dat is een strategische reserve. Indien er op het vlak van productie op een bepaald moment een kink in de kabel zou zijn, kunnen we daar altijd naar teruggrijpen. Ik laat die strategische stock waar hij is, namelijk in stock. We boren die stock enkel aan wanneer de nood het hoogst is.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil zeker niet ontkennen dat veel inspanningen zijn geleverd, maar de kosten vallen zeer hoog uit, zeker omdat belangrijke inkomstenbronnen wegvallen. Misschien kunnen de scholen op dat vlak inventief zijn zonder de ouders al te zwaar te belasten. U hebt vermeld dat voor heel de Vlaamse Regering 300 miljoen euro achter de hand wordt gehouden. Wie mag eerst? Gaat dat geld eerst naar Welzijn en Onderwijs of is niet echt een volgorde bepaald?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, volgens mij heeft een werkgever echt de plicht zijn werknemers te beschermen. Als daarvoor bepaalde zaken nodig zijn, wordt daar in andere sectoren in voorzien. U geeft werkingsmiddelen, maar we vertellen de ziekenhuizen of de welzijnsinstellingen toch ook niet dat ze wat geld

krijgen, maar dat ze dat ook aan een afterworkdrink of aan een warme maaltijd voor het personeel kunnen besteden. Als voor de veiligheid van de werknemers bepaalde essentiële beschermingsmiddelen nodig zijn, moet de werkgever daarin voorzien. Als de overheid het dragen van mondklappers oplegt en dat voor het onderwijzend personeel cruciaal en essentieel vindt, moet worden nagegaan hoe hierin kan worden voorzien.

Ik ken veel scholen die me de vraag stellen. Ze willen wel en ze vinden het hun verdomde plicht. De leerkrachten zijn hun werknemers en ze willen hen 's morgens voorzien van een vers mondklapper dat ze 's avonds kunnen weggooien. Ze hebben ook een kwaliteitsgarantie en ze weten dat het goede maskers zijn. De leerkrachten lopen immers risico omdat ze met veel mensen in contact komen. Dit moet niet enkel door hen worden gedragen, want daartoe is heel goed in kaart gebracht dat er nog veel moeilijk te dragen kosten zijn.

Ik pleit ervoor de scholen specifiek bij te staan, zodat ze ervoor kunnen zorgen dat ze die maskers, zoals in de welzijnssector ook gebeurt, met een groepsaankoop zeer goedkoop kunnen aankopen. Op die manier kan de kwaliteit worden gegarandeerd. Ik ben het er volledig mee eens dat we maximaal moeten proberen de scholen open te houden. We moeten de veiligheid van de leerkrachten natuurlijk blijven garanderen en ik denk dat dit puzzelstukje onontbeerlijk is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Inderdaad, de scholen worden vandaag absoluut creatief met betrekking tot de middelen. We hadden daarvoor al restaurants die zich hebben omgeturnd tot afhaalrestaurants. Scholen zijn dezelfde weg ingegaan. Ik weet niet hoe het bij u zit, maar mijn diepvries wordt goed gevuld met allerlei afhaalgerechten die worden aangeboden door de school.

Wat de provisie betreft: het is zo dat er in de begroting gewoon een vast bedrag wordt voorzien, ik denk dat dat 3 miljoen euro is. Daarbij mogen de vakministers dossiers indienen op de ministerraad. Er wordt dan beslist of er al dan niet toestemming wordt verleend om aanspraak te maken op die provisie. Er wordt niet vastgelegd wie wanneer aan de beurt komt, maar je kunt ervan op aan dat Onderwijs en Welzijn de twee belangrijkste vragende partijen zijn om een claim te leggen op die provisie, tot mijn spijt.

Mevrouw Meuleman, ik ben het fundamenteel oneens met u. We gaan de scholen toch niet betuttelen en zeggen dat je zoveel moet spenderen aan mondklappers van dat type, en enkel van die kleur? Ik krijg er eerlijk gezegd ook geen vragen over, voor zover mijn mailbox representatief is. Maar over de financiering van mondklappers door de scholen krijg ik geen vragen. We hebben de nodige middelen ter beschikking gesteld aan de scholen voor veiligheidsmateriaal en onderhoudsmateriaal. Ik heb afdoende vertrouwen in hun kennis en kunde om die middelen ook vakkundig te spenderen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik herhaal nog eens dat ik het zeker apprecieer dat er zoveel geld voor Onderwijs op zo'n korte termijn kan worden vrijgemaakt. Dat is een heel goede zaak. Dat is natuurlijk ook noodzakelijk, omdat onderwijs toch een van de belangrijkste dingen is in onze samenleving.

Ik hoop alleen dat u erover waakt dat, als die coronapandemie eindelijk achter de rug is, we het geld niet weer moeten gaan zoeken en dat er niet bespaard zal worden op Onderwijs. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u kunt natuurlijk van alles een karikaatuur maken. Mondmaskers voorzien of scholen de mogelijkheid geven zich in te schrijven in een groepsaankoop, of scholen die mondmaskers willen voorzien voor hun werknemers omdat ze vinden dat dat onderdeel uitmaakt van hun persoonlijke beschermingsmiddelen: als dat betuttelend is, dan is er natuurlijk heel veel betuttelend. Ik denk dat dat totaal niet betuttelend is. Ik denk dat dat voor een stuk een tegemoetkoming is aan die hoge kosten die er al zijn. Dan kunnen ze perfect de werkmiddelen die ze besparen omdat ze die mondmaskers niet meer moeten aankopen, besteden zoals ze dat zelf willen. Ik denk dat ze dat absoluut niet als een betutteling zullen ervaren, integendeel. Ze zouden u daar heel dankbaar voor zijn. Soms worden hier van bepaalde zaken toch snel karikaturen gemaakt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, en aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het tekort aan stageplaatsen en leerwerkplekken – 3370 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Weyts.

Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Uit een bevraging van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die door 246 scholen werd ingevuld, blijkt dat scholen het steeds moeilijker hebben om geschikte stageplaatsen en leerwerkplekken te vinden voor leerlingen, zowel in de voltijdse opleidingen als in duale opleidingen en leren en werken.

De coronacrisis gaf de economie uiteraard een flinke tik en bedrijven zijn nu blijkbaar nog steeds wat terughoudender om stageplaatsen of leerwerkplekken aan te bieden. Onder meer in het studiegebied handel is er grote onzekerheid in de sector van de verkoop. Door de coronacrisis wordt er ook meer thuisgewerkt en daardoor vallen heel wat stageplaatsen op kantoor weg. Omdat veel werknemers technisch werkloos zijn, aarzelen werkgevers om stagiairs, leerlingen duaal leren of leren en werken aan te nemen. Dat probleem doet zich ook voor in de horeca.

Werken en leren combineren is een prachtig systeem, maar kan alleen lukken als er een sterk partnerschap rond gebouwd wordt: een nauwe, constructieve samenwerking en afstemming tussen verschillende stakeholders uit de werk- en onderwijswereld. We vinden deze samenwerking dan ook binnen het Vlaams Partnerschap Duaal Leren, waar een gedeelde verantwoordelijkheid is: voor zowel de sector Onderwijs als die van Werk.

Minister, hebt u naast deze signalen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen nog andere berichten ontvangen over het moeilijk vinden van geschikte stageplaatsen en leerwerkplekken?

Welke acties vanuit de beleidsdomeinen Werk en Onderwijs voorzien u en uw collega, minister Crevits, om werkgevers ertoe aan te zetten meer stageplaatsen en leerwerkplekken aan te bieden?

Hoe kunnen we scholen en werkgevers creatief laten nadenken om de werk-component eventueel tijdelijk op een andere, alternatieve manier in te vullen?

Specifiek voor alternerend leren: welke actieve rol ziet u hier weggelegd voor de sectorale partnerschappen die aangestuurd worden vanuit dit Vlaams Partnerschap Duaal Leren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Opleidingsverstrekkers en ondernemingen kunnen onder andere via de helpdesk van Syntra Vlaanderen werkplektekortten signaleren. Syntra Vlaanderen ontving verschillende signalen van opleidingsverstrekkers en sectorale partnerschappen dat de opstart van het alternerend leren dit schooljaar moeilijker verloopt; dat beseffen we natuurlijk allemaal. Er worden hier verschillende redenen voor aangehaald. Ten eerste stelt corona ons voor extra uitdagingen. Kan een onderneming nog leerwerkplekken aanbieden wanneer zij eigen werknemers in tijdelijke werkloosheid heeft? Daarover was er toch wat ongerustheid. Zowel de RVA als Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (WASO) bevestigden dat er zowel in het kader van een leerlingenstage als een alternerende opleiding overeenkomsten afgesloten kunnen worden, zelfs in een onderneming waar er tijdelijke werkloosheid is, op voorwaarde dat de leerling geen werknemers in tijdelijke werkloosheid vervangt en een kwaliteitsvolle begeleiding gewaarborgd blijft. Het is dus niet omdat een onderneming een beroep doet op tijdelijke werkloosheid, dat ze geen stages kan organiseren. Daarnaast werken een aantal sectoren als gevolg van corona op een verminderde activiteit, waardoor er minder mogelijkheden zijn tot stages en leerkanalen.

In functie van het tijdig identificeren van opleidingen met mogelijk risico op werkplektekortten voor alternerende opleidingen heeft Syntra Vlaanderen de sectorale partnerschappen bevestigd. Deze opleidingen worden bij opstart extra ondersteund, opdat er zich geen effectieve tekorten doorzetten. Dit resulteerde in een lijst van opleidingen, gaande van podiumtechnicus, zorgkundige, enzovoort. Voor de sector horeca werd aangegeven dat de mogelijke werkplektekortten beperkt zijn tot de grootkeukens en hotels. Voor de meeste opleidingen is er een ruim netwerk beschikbaar van erkende ondernemingen.

Met betrekking tot leerlingenstages is er geen bevestiging vanuit de administratie Onderwijs gebeurd, maar worden er wel signalen uit het veld opgevangen. Daaruit blijkt dat sectoren die een moeilijke opstart kennen voor reguliere werknemers, ook een moeilijke opstart kennen voor stagiairs. We dienen hierbij wel op te merken dat het gros van de stages niet opstart bij aanvang van het schooljaar. Hoewel overeenkomsten nu al worden voorbereid, kan de impact op dit moment echt nog onderbelicht zijn. Ik bewaak dan ook samen met minister Crevits nauwgezet de invulling van die stages.

Vanuit onze beide beleidsdomeinen werd herhaaldelijk en duidelijk gecommuniceerd met betrekking tot de voorwaarden voor het opstarten en voortzetten van lopende overeenkomsten in het kader van alternerende opleidingen en van leerlingenstages. Deze informatie staat ook duidelijk op de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en op die van Syntra Vlaanderen. De bundeling van deze informatie moet in de eerste plaats aan alle betrokkenen een veilig kader bieden waarbinnen iedereen opnieuw het vertrouwen kan vinden om de werking voort te zetten.

Naast die informerende maatregelen zijn er ook maatregelen die inzetten op een relance van alternerend leren en stages. Daarbij denk ik al zeker aan de duale addenda bij de sectorconvenanten. Het duaal addendum bij de sectorconvenant is een nieuw instrument dat zal ingaan vanaf 1 januari 2021 en zal lopen tot en met 31 december 2022, en waarmee we de sectoren financieel willen ondersteunen bij hun acties om de kwaliteit en de kwantiteit van de leerwerkplekken te bevorderen en hen stimuleren om bijkomende uitdagingen aan te gaan. Er wordt in het

addendum specifiek gevraagd om acties te formuleren die tegemoetkomen aan de impact van de coronacrisis op het duaal leren.

Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren, de werkplekregisseur van duaal leren, stelt in zijn relancemaatregelen voor in te zetten op een verkenning van alternatieve, veelal digitale, invullingen van de werkplekcomponent. Ik zal het Vlaams Partnerschap dan ook vragen deze piste verder te verkennen op basis van de goede praktijken die men tracht binnen te halen, met ook aandacht voor op welke wijze deze invullingen ingepast kunnen worden binnen de huidige regelgeving. Deze regelgeving is immers de beste basis om voor de leerling de kwalificatiekansen te blijven waarborgen.

Ik begrijp echter wel dat deze regelgeving is opgesteld vanuit een precovidstandpunt en dus niet steeds een antwoord kan bieden op de uitdagingen waar we nu mee kampen. Net zoals we vorig schooljaar deden, bewaak ik met mijn collega-minister ook de noodzaak tot tijdelijke aanpassingen via een noodregelgeving.

Elk sectoraal partnerschap stelt jaarlijks een actieplan op om werk te maken van voldoende kwaliteitsvolle werkplekken in de sector. Het in kaart brengen van mogelijke werkplektekortingen naar aanleiding van de coronacrisis is een belangrijk agendapunt op alle sectorale partnerschappen. De betrokken stakeholders zoeken er samen naar oplossingen en werken acties uit om de ondernemingen gericht te contacteren en te mobiliseren. Ook scholen kunnen werkplektekortingen signaleren aan de partnerschappen en krijgen hiervoor ondersteuning. Zo werd bijvoorbeeld voor de zorgberoepen een centraal aanmeldsysteem ontwikkeld waarmee leerlingen en werkgevers elkaar kunnen vinden. De chemische sector organiseert een matchingevent voor de deelnemende leerlingen en bedrijven.

Op het Vlaamse Partnerschap Duaal Leren wordt de bezorgdheid met betrekking tot werkplektekortingen eveneens gedeeld. Dit partnerschap houdt de vinger aan de pols en zet pistes uit vanuit de gedeelde verantwoordelijkheid tussen werk- en onderwijspartners om knelpunten aan te pakken. Tenslotte worden vragen aan Syntra Vlaanderen en het Departement Onderwijs en Vorming vanuit onderwijs-verstrekken en ondernemingen dadelijk gesignaleerd aan het bevoegde partnerschap voor duaal leren.

We rollen dus heel wat uit en ongetwijfeld zullen er hier en daar wel wat tekorten zijn, maar we proberen om zo kort mogelijk op de bal te spelen, samen met de partners en met de sectoren.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor het uitgebreide antwoord, minister. Ik onthoud een aantal zaken. Ten eerste: communicatie is heel belangrijk en we moeten het vertrouwen terugwinnen. Ik hoop dat jullie daar heel sterk op inzetten, op die communicatie naar bedrijven toe, waarbij het duidelijk is dat er ondanks de tijdelijke werkloosheid toch stagiairs kunnen worden aangenomen, mits voldoende begeleid.

Ten tweede blijft het belangrijk om te monitoren en de cijfers goed in de gaten te houden. Zoals u zei, is het momenteel wellicht nog wat onderbelicht, omdat nog niet alle leerlingen nu op stage zijn.

Wat de relance betreft, is het goed om te weten dat er met dat duaal addendum een nieuw instrument is om de kwaliteit van het werkpleklernen te verhogen.

Ik kijk ook uit naar mogelijke, al dan niet tijdelijke aanpassingen van de huidige regelgeving. Daarvoor vindt u in ons een partner.

Nog twee zaken, minister. In de Septemberverklaring hoorde ik heel vaak het woord 'innovatie' vallen. Ik denk dat corona de ideale gelegenheid biedt om op

zoek te gaan naar manieren om via AI werkplekklere voor een stuk digitaal, in de klas, te kunnen opvangen. En misschien moet u uw collega, minister Crevits, vragen om een nieuw initiatief te beginnen, een soort Tinder om stagiairs en werkplekken aan elkaar te matchen. De ministers van Tinder, dat zou misschien wel iets moois kunnen zijn om het duaal leren een vibe te geven.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik heb nog een aantal zaken die ik u wil meegeven in verband met stages. Het zou goed zijn om de mismatch tussen studenten en scholen die een stageplaats zoeken enerzijds en sectoren anderzijds cijfermatig hard te kunnen maken, zodat we op die manier ook sectoren warm kunnen maken. Wat wil ik daarmee zeggen? Ik hoor langs de ene kant sectoren die zeggen dat ze geen volk vinden, te weinig mensen die bij hen willen werken. Langs de andere kant hoor ik dan scholen die in diezelfde sectoren geen stageplaatsen vinden. Ik denk dat het goed zou zijn om bepaalde zaken met elkaar in verband te brengen en sectoren mee in het bad te trekken.

Soms stellen we ons de vraag waarom bepaalde sectoren minder stageplaatsen ter beschikking stellen. Dan kijk ik naar de inhoud van ons onderwijs. We zijn nu bezig met de eindtermen van de tweede en de derde graad. In onze opleidingen bso en tso, waarvan stage een belangrijk onderdeel is, moeten we de vakspecificiteit voldoende blijven meenemen, zodat die studenten voldoende sterk op de arbeidsmarkt terechtkomen, maar ook voldoende sterk aan hun stage beginnen. Op die manier verleiden we sectoren om studenten mee te trekken.

Nog een laatste opmerking over die werkplekken. We hebben bij duaal leren het wat ambigue statuut van de bijna-arbeidsmarktrijpe leerlingen en de nog-niet-arbeidsmarktrijpe leerlingen.

Minister, ik word een beetje zat van uw camera die momenteel alle richtingen uitvliegt. Ja, dat is heel wat beter.

We moeten goed opletten dat studenten die aan duaal leren doen, de arbeidsmarktrijpe leerlingen zijn. We mogen dat duaal leren niet extra belasten met leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, waarin eigenlijk niet voorzien wordt. Diegenen die extra begeleiding nodig hebben, moeten dat krijgen, maar we moeten goed nadenken welke studenten we laten participeren aan het duaal leren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Bedankt voor alle aanbevelingen die hier gedaan worden. We moeten inderdaad soms wat selectiever zijn. Dat heeft ook een invloed op het welslagen van het systeem. We moeten ervoor zorgen dat we enkel de geschikte leerlingen, die er rijp voor zijn, toeleiden naar dat werkplekklere.

Wat de suggesties inzake innovatie betreft, hebben we natuurlijk het genoeg dat de minister bevoegd voor Werk ook bevoegd is voor Innovatie. De Tinderoproep werd genoteerd en zal doorgegeven worden. Ik ben er zelf niet helemaal in thuis, maar u mag me zeker uw ervaringen bezorgen, mevrouw Vandromme.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik heb zelf ook geen ervaring met Tinder, minister. Maar ik hoor dat dit wel verrijkend kan zijn om nieuwe contacten te leggen.

Ik ben blij met uw antwoord. Ik ga akkoord met het feit dat we inderdaad moeten zoeken naar een oplossing voor die leerlingen die echt wel nood hebben aan stageplaatsen, aan een plek om te leren werken. Maar ik denk dat we toch ook de

leerlingen niet mogen vergeten die in het stelsel leren en werken zitten en die momenteel nog niet sterk genoeg zijn om effectief op een werkplek te leren. Ik denk dat we ook voor die doelgroep, tijdens corona maar ook na corona, een oplossing moeten bieden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over gevalideerde proeven op het einde van het basisonderwijs in relatie tot COVID-19 – 3389 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, jaarlijks worden er op het einde van het basisonderwijs toetsen afgenomen om na te gaan in welke mate de leerlingen de doelen bereiken. Zo kennen we de interdiocesane toetsen van het Katholieke Onderwijs Vlaanderen en de OVSG-toetsen, zoals het woord zelf zegt, de toetsen van de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten. Dat zijn concrete voorbeelden daarvan in ons onderwijs. Die toetsen focussen zowel op kennis als op competenties van leerlingen en vormen op die manier zowel een hefboom voor onze onderwijskwaliteit alsook de spreekwoordelijke kanarie in de koolmijn. De voorbije jaren steeg het aantal deelnemende scholen dan ook volop. Collega's, ik denk dat we alleen maar kunnen toejuichen dat scholen op een objectieve – want externe – manier hun eigen onderwijskwaliteit willen meten, niet alleen voor zichzelf maar ook om zich te positioneren ten aanzien van andere scholen in dezelfde koepel.

In het Vlaams regeerakkoord hebben we dan ook opgenomen dat er op het einde van de lagere school in alle scholen van Vlaanderen getoetst moet worden en dit om samen in te zetten op excellent onderwijs en dit via gevalideerde, gestandaardiseerde en genormeerde proeven – en elk onderdeel is belangrijk – om op die manier de kwaliteit van ons onderwijs op te volgen, van meer nabij op te volgen. PISA-proeven (Programme for International Student Assessment) zijn inderdaad interessant, maar die worden niet elk jaar afgenomen. Als we daar bij de 15-jarigen tekorten vaststellen, zitten we eigenlijk al heel ver. Toetsen op het einde van de lagere school kunnen veel meer en veel sneller info geven.

Naar aanleiding van de coronacrisis werd beslist dat scholen dit schooljaar zelf kunnen kiezen of ze gevalideerde proeven afnemen. We hadden namelijk al opgenomen in een decreet dat men dat vanaf vorig schooljaar moest doen, maar we hebben scholen nu in verschillende coronadecreten de kans gegeven daar zelf over te beslissen.

Wanneer we vandaag naar de cijfers van deelname kijken, zien we een duidelijke daling in het bereik van de scholen binnen het GO!, het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

In 2020 bereikten we slechts 35 procent van de scholen, terwijl dit in 2019 nog 92 procent was. Dat is dus een heel grote daling. Daarbij zien we dat van de initieel bestelde OVSG-toetsen door stedelijke en gemeentelijke scholen, 87 procent de testen effectief hebben afgenomen. Dat betekent dat 13 procent van de initieel ingeschreven scholen de testen niet hebben afgenomen. Het verschil tussen scholen van het GO! en scholen van de OVSG en Katholiek Onderwijs Vlaanderen is dan ook groot. We stellen vast dat de scholen van de OVSG en Katholiek Onderwijs Vlaanderen die er toch voor gekozen hebben om die testen af te nemen, argumenten dat die testen veel meer testen dan alleen maar de kennis, kunde en

competenties op het einde van het zesde leerjaar lager onderwijs, maar eigenlijk betrekking hebben op de volledige lagereschoolopleiding. In het GO! zegt men dat men niet zo veel tijd in die toetsen wil steken.

In het antwoord op een vorige vraag in verband met de OVSG-toetsen in het basisonderwijs – dat was vraag nr. 645 – werd kort de onderbouwing van het negatieve advies op het uitvoeren van de testen toegevoegd. De scholen beargumenteerden onder andere dat ze wilden inzetten op een maximale onderwijstijd en dat de formatieve evaluaties voldoende waren om een beslissing te nemen. Ook zou het moeilijk zijn om het afnemen van de toetsen te organiseren en beslissen ze in te zetten op het welbevinden van de leerlingen.

Het verschil in deelname aan dergelijke toetsen tussen scholen van het GO! enerzijds en scholen van de OVSG en Katholiek Onderwijs Vlaanderen anderzijds is dan ook groot. Al deze scholen werden nochtans door dezelfde coronacrisis en -maatregelen getroffen en stonden voor dezelfde uitdagingen op het vlak van de onderwijstijd en het welbevinden van de leerlingen.

Bent u op de hoogte van de argumenten van de scholen voor het niet afnemen van de valide proeven op het einde van het jaar? Wat is uw reactie daarop?

Er werd door COVID-19 voorzien dat scholen zelf konden kiezen om al dan niet deel te nemen aan de proeven. COVID-19 houdt echter aan. Vindt u het aangewezen om dergelijke keuze ook voor het schooljaar 2020-2021 te voorzien?

Op welke manier kunnen we de objectieve impact meten van de leerachterstand naar aanleiding van de lockdown en het afstandsonderwijs?

Scholen zouden ook bij aanvang van het huidige schooljaar metingen hebben gedaan om na te gaan welke achterstand leerlingen zouden hebben. Hebt u zicht op die metingen?

Zijn er intussen stappen gezet om tot een gevalideerde proef voor heel Vlaanderen te komen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De afname van gevalideerde toetsen aan het eind van het gewoon lager onderwijs is een decretale verplichting sinds het schooljaar 2017-2018.

Vorig schooljaar hebben we naar aanleiding van de coronacrisis scholen de mogelijkheid geboden om ervoor te kiezen deze toetsing in juni 2020 niet te doen. De scholen hebben zelf een keuze gemaakt. Ze kennen de eigen situatie het best.

Het uitgangspunt daarbij was dat het na de lockdown bij de heropstart van de scholen van belang was om de beschikbare onderwijstijd te maximaliseren. Naast het tijdelijk schrappen van de verplichting om gevalideerde toetsen af te nemen, is er bijvoorbeeld ook beslist om geen peilingstoetsen af te nemen en om het internationaal vergelijkend onderzoek uit te stellen. Dat was opnieuw met de bedoeling om de resterende tijd maximaal te besteden aan onderwijstijd. U herinnert zich dat de scholen toen net opnieuw open waren en dat er nog weinig onderwijstijd overbleef.

Uit de cijfers die we van de onderwijskoepels voor de scholen van de OVSG en Katholiek Onderwijs Vlaanderen gekregen hebben, blijkt dat er inderdaad minder scholen aan de proeven hebben deelgenomen. Het cijfer voor het GO! dat u aangeeft, is vergelijkbaar met het cijfer dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen ons bezorgd heeft over het percentage deelnames van de eigen scholen. Dat is ongeveer 32 procent.

Scholen van de OVSG hebben meer deelgenomen dan andere scholen. 98 procent van de OVSG-scholen bestelde initieel de OVSG-toets voor dit jaar. Uiteindelijk werd 12 procent van de initiële bestellingen geannuleerd. Dan blijft er nog altijd 86 procent over.

Over het waarom van dat verschil hebben noch ik, noch de koepels een bevraging gedaan. We kunnen er dus ook geen onderbouwde verklaring voor geven. Voor het GO! weten we dat er een advies was om niet deel te nemen aan de OVSG-toetsen. Het OVSG adviseert natuurlijk wel positief over een deelname. Voor het Katholiek Onderwijs was er ook een oproep om wel deel te nemen aan de interdiocesane proeven.

Voor dit schooljaar voorzien we de afwijkmogelijkheid niet. De situatie is ook anders. In alle pandemiescenario's blijven de basisscholen dit schooljaar open en is er dus geen verlies aan onderwijstijd, waardoor het meest essentiële basisargument voor heel de operatie weg is.

Ook de peilingsproeven en het internationaal vergelijkend onderzoek zullen dit schooljaar plaatsvinden. We proberen opnieuw zo maximaal mogelijk de draad op te nemen en te leren leven met COVID-19 en naar school te gaan, ook in het gesternte van dat coronavirus. Het is volgens mij goed om dit jaar maximaal over te gaan tot de orde van de dag en dus ook de metingen met betrekking tot onderwijskwaliteit maximaal weer op te nemen.

Verder kan ik helaas nog geen diepgaande uitspraken doen omtrent de leerachterstand naar aanleiding van de coronalockdown, behalve de cijfers die u kent. Ik heb kennisgenomen van het onderzoek van Kristof De Witte. Dat onderzoek geeft een indicatie dat er leerachterstand is opgelopen, wat in de lijn van de verwachtingen ligt en van de percepties door scholen en ouders zelf, en in de lijn van centrale toetsen in ons omringende onderwijssystemen.

Bij mijn aantreden als minister van Onderwijs viel het me toch ook snel op dat we in Vlaanderen nu zeer weinig instrumenten hebben om leerwinst, leerprestaties en leerachterstand in kaart te brengen. Nu worden we daar ook mee geconfronteerd. Het is net daarom dat ik sterk wil inzetten op die gestandaardiseerde, genormeerde, gevalideerde net- en koepeloverstijgende proeven. Ik denk dat dat ook een goede diagnostische tool en goed instrument kan zijn voor de onderwijsverstrekkers. Ook als Vlaamse overheid krijgen we vooralsnog geen resultaten daarover. Bovendien maken de toetsen zoals die vandaag bestaan, het niet mogelijk om een vergelijking te maken voor alle Vlaamse leerlingen en scholen. Daarvoor zijn we, gek genoeg, aangewezen op buitenlandse onderzoeken en proeven, genre PISA en Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS). Zelf hebben we die instrumenten niet. En voor die buitenlandse proeven moeten we trouwens ook heel veel geld betalen. Daarom stellen we voor om de bekende Vlaanderenbrede proeven te kunnen uitrollen. Dat is een belangrijk dossier voor mij. Daarom werd de oproep voor een nieuw universitair steunpunt dat de proeven moet ontwikkelen, al goedgekeurd op 10 juli. Voor het zomerreces heeft de Vlaamse Regering dus al een oproep gedaan. Het steunpunt gaat aan de slag van 2021 tot en met 2025. De gunningsprocedure is momenteel lopend. De werkzaamheden van het steunpunt moeten starten op 1 januari volgend jaar.

Er zijn natuurlijk nog wel wat ambitieuze uitdagingen, zoals het vermijden van het klassieke tegenargument 'teaching to the test', toetsfraude en rankings van scholen. Daarom heb ik ook de opdracht gegeven om een haalbaarheidsstudie uit te voeren, met drie luiken: een pedagogisch-psychometrisch luik, een organisatorisch luik en een juridisch-technisch luik. Dat is opgestart en zal begin volgend jaar afgerond worden. Er zullen verschillende mogelijke scenario's ontwikkeld worden en de implicaties van elk van die scenario's zullen in kaart worden gebracht. Op

basis daarvan zullen we bekijken hoe we die toetsen in concreto zullen kunnen uitrollen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt, minister. Ik stel samen met u dat grote verschil vast. Wat ik raar vind, is dat het GO! actief advies heeft gegeven om niet deel te nemen. Als we horen zeggen dat elke school zelf beslist, afhankelijk van de lokale situatie, is het natuurlijk raar dat een koepel zelf oproept om dan niet deel te nemen. Als men zegt 'neem niet deel, maar het is lokale autonomie', dan moet je als school al sterk in je schoenen staan om toch deel te nemen.

En waarom betreur ik dat? Omdat, ten gevolge van corona en de lockdownmaatregelen die toen genomen zijn, de leerwinstdaling of de leervertraging nu veel moeilijker te meten zijn. Ik betreur dat dat gebeurd is.

Wat het inhoudelijke stuk betreft, lijkt het mij goed dat u verder werkt aan dat steunpunt dat werd opgericht. Het lijkt mij een zeer goede zaak om die toetsen wetenschappelijk te laten begeleiden, zodat we goede en betrouwbare toetsen hebben. Ik wil u wel heel expliciet de vraag stellen om niet enkel te toetsen op het niveau van de eindtermen. In het verleden waren er de peilingsproeven, die enkel toetsten op de eindtermen. U hebt verwezen naar PISA, dat zes niveaus heeft, waarbij niveau één en twee de basisgeletterdheid betreffen. Onze eindtermen zitten iets hoger. Maar het is ook belangrijk dat we op die hogere doelen toetsen, om op die manier onze scholen te enthousiasmeren, te triggeren, om niet enkel de eindtermen of de basisgeletterdheid te geven, maar ook erop in te zetten alle leerlingen zo ver mogelijk te brengen, en ook die leerlingen die extra uitdagingen nodig hebben extra doelen te laten bereiken. Dat lijkt me een belangrijk signaal om mee te geven aan het steunpunt.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega Daniëls, ik dank u voor de vraag. Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik noteer vooral de bereidheid bij veel scholen om de proeven die er nu al zijn ook af te nemen. Het steunpunt krijgt een heel belangrijke opdracht. Minister, u had het al over een aantal ambitieuze uitdagingen, waarbij een haalbaarheidsstudie wordt gepland, met een drietal poten. Ik had nog een andere uitdaging, die ik niet echt terugvond in die drie voorstellen, en dat is: hoe we scholen kunnen versterken in hun datageletterdheid. Want het is zeker niet de bedoeling van onze fractie om toetsen te gaan organiseren die dan uitmonden in rankings van scholen. Maar het is net de bedoeling om scholen te versterken en leerkrachten te leren hoe ze nog meer effect kunnen halen uit hun lessen en hoe ze kunnen leren wat de effecten zijn van wat ze doen op de klasvloer. Meten is weten, maar dan moet je ook wel weten hoe je dat moet aanpakken.

Minister, hoe kunnen we leerkrachten, directeurs, scholen, sterker maken op het vlak van datageletterdheid? Neemt u dat ook mee in uw plannen rond de gevalideerde proef? Ik dank u.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik kijk natuurlijk uit naar de bevindingen en suggesties van het steunpunt. Ik neem alle suggesties mee, ook het aspect met betrekking tot datageletterdheid – ik zal er niet te veel op vooruitlopen. Het is inderdaad belangrijk dat wij de scholen kunnen begeleiden bij de interpretatie van die cijfers, wat die cijfers betekenen en hoe ze zich op grond van de resultaten van die proeven kwalitatief kunnen vergelijken met vergelijkbare scholen, en wat dat betekent voor

bepaalde competenties waarin ze het beter of minder doen dan andere vergelijkbare scholen. Ik kijk er echt naar uit. Dit is een van de meest ambitieuze projecten van de regering wat het onderwijs betreft.

In het voorjaar van 2021 zullen we wellicht al iets meer antwoorden hebben.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het voorjaar van 2021 is niet meer zo veraf. Ik ben blij dat u op dat vlak stevige stappen hebt gezet. Dat wil ook zeggen dat daar hard zal moeten worden gewerkt.

Ik ga nog even in op de bedenking van mevrouw Vandromme, over de effectiviteit, de efficiëntie en het leren lezen van resultaten. Vorige week was er de zeer interessante hoorzitting over de lerarenopleiding. Een van de cruciale zaken daarbij was een vierde element, naast vakkennis, vakdidactiek en klasmanagement – dus twee keer ‘vak’ –, met name de effectiviteit van wat men doet. Dat gaat dan vooral over toetsen, maar ook over wat men bereikt: welke doelen bereikt men wel, welke niet?

Ik denk dat het op dat vlak ook belangrijk is aandacht te besteden aan de leesbaarheid van die toetsen. Bij de peilingsproeven kregen scholen die daaraan deelnamen, een zeer interessant rapport. Ik neem aan dat men bij het steunpunt hetzelfde doet om de leesbaarheid van de resultaten te verhogen. Daarbij blijf ik niet alleen pleiten voor eindtermen in basisgeletterdheid maar ook voor het blijvend toetsen van die voldoende ambitieuze doelen. Het kan zijn dat heel wat leerlingen die niet halen, maar het is wel belangrijk om het totaalniveau van het onderwijs sterk genoeg te houden en iedereen voldoende mee te trekken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uiteenlopende maatregelen in scholen wanneer een besmetting met het coronavirus wordt vastgesteld

– 3402 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over coronatesten op school en de opvolging van leerlingen die terugkomen uit rode zones

– 3448 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, deze vraag gaat over de uiteenlopende maatregelen die in scholen worden genomen wanneer een besmetting wordt vastgesteld.

Na lang wachten gingen alle scholen in september weer open. Op deze manier werd het recht op het leren voor elk kind, elke leerling in het kleuter-, lager en secundair onderwijs gegarandeerd. Het inzetten op lesgeven in de klas is daarbij cruciaal. Ik kan u zeggen dat er ook op het thuisfront groot jolijt was dat de scholen opnieuw opengingen, waarvoor dank, minister, zowel van onze kinderen als van de twee ouders die thuiswerken.

De scholen startten daarbij op code geel met grote waakzaamheid. Elke onderwijsinstelling maakte een lokale risicoanalyse op om te bepalen of een school

volledig of gedeeltelijk open kan zijn. Pas wanneer in gemeenten een pandemie-situatie acuut is, kan de school overschakelen naar fase oranje. Deze beslissing moet worden meegedeeld aan de minister.

Het draaiboek vermeldt dat scholen tot quarantaine kunnen overgaan in functie van de veiligheid voor onderwijspersoneel, leerlingen en ouders. Voor deze klassen wordt dan voorzien in afstandsonderwijs. Binnen elke fase worden duidelijke regels uitgeschreven over hoe de lessen plaatsvinden en wie er aanwezig mag zijn op school. Dat zijn de befaamde draaiboeken en de tabellen waar heel veel informatie in staat en waar men uit kan halen wat men moet doen, wat kan en wat niet meer kan.

Wanneer een leerling of leerkracht symptomen vertoont, wordt die afgezonderd en gaat hij/zij in quarantaine. Ze laten ook een verplichte test uitvoeren. In afwachting kunnen de andere leerlingen wel nog naar school komen. Voor elke graad van het onderwijs geldt een andere afspraak. Bij een besmetting van een kleuter worden de andere contacten gezien als laagrisicocontacten en kunnen zij gewoon naar school blijven komen. Dit geldt ook in het lager onderwijs. Wanneer blijkt dat een persoon positief heeft getest, begint het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) met de contactopsporing. Op basis van die contacten stelt het CLB een advies op voor de betrokken school. Zij stoppen daar veel tijd in en kunnen dus niet meer alle periodieke medische onderzoeken doen.

We merken echter dat er in de praktijk soms anders wordt gehandeld. Sommige scholen plaatsen enkel de leerling met symptomen in quarantaine tot er duidelijkheid is, andere plaatsen de hele klas in quarantaine. In extreme gevallen wordt zelfs bij enkele besmettingen van leerkrachten of leerlingen beslist dat de school voor veertien dagen gesloten wordt, waarbij in geen enkele opvang wordt voorzien. Twee weken geleden kreeg ik een bericht van een medewerker dat hij er 's anderendaags niet zou zijn. Hij had om 15.32 uur een mail gekregen dat de school van zijn kinderen vanaf de volgende dag zou sluiten zonder enige opvang omdat een aantal medewerkers positief hadden getest.

Verder stellen we vast dat er scholen zijn die eigenlijk niet moeten sluiten maar die het zekere voor het onzekere kiezen. Ondanks het feit dat men in code geel mag werken, kiezen zij voor oranje, inclusief alteminerende schooluren en alle gevolgen voor ouders, leerkrachten en ook voor De Lijn, die de schoollijnen versterkt aan het begin en het einde van de schooldag. Wanneer alles dan plots anders uitdraait, komt dat niet zo goed uit.

Minister, wat is uw reactie op de beslissing van scholen om na de besmetting van een enkele leerling of leerkracht volledig te sluiten? Wat is uw reactie op de beslissing om zagezegd het zekere voor het onzekere te nemen en preventief naar code oranje te gaan als code geel van toepassing is?

We stellen vast dat de Vlaamse universiteiten met zeer verschillende kleurencodes starten. Ik had begrepen dat er overleg is geweest tussen de universiteiten en dat ze in code geel zouden starten. Blijkbaar hebben vier van de vijf universiteiten ervoor gekozen in code oranje te starten. Dat betekent dat slechts een op de vijf lessen fysiek kan plaatsvinden. In code geel is dat een op de twee lessen.

Ik betreur ten zeerste dat die instellingen die keuze hebben gemaakt zonder overleg met de hogescholen in hun stad. Die zaten daar dan. Die keuze is ook gemaakt zonder na te denken over het effect op de eerstejaarsstudenten. Volgens mij was het wijzer geweest de eerstejaarsstudenten sowieso in code geel te laten starten, zodat ze tenminste op een of andere manier een binding en een groep konden opbouwen. U moet het zich inbeelden. Die mensen zijn 18 jaar oud. Hun zesde leerjaar is zeer raar afgesloten en nu starten ze met hoger onderwijs, maar slechts een op de vijf lessen zien ze iemand. Ik heb een student in mijn omgeving.

Gedurende de volledige maand oktober 2020 zal hij zes uur fysiek les krijgen. De rest gebeurt online, op zijn kot of thuis. Ik vind dat niet wijs. Is er op voorhand overleg met u geweest?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, op 17 september 2020 heeft de microbioloog professor Goossens een lans gebroken voor mobiele testteams op school. Zo gauw in een klas een besmetting opduikt, kan een team van verpleegkundigen dan meteen ter plaatse komen om de hele klas te testen. Op die manier blijven de lessen doorgaan en na 24 uur zijn de resultaten bekend. Het zou efficiënter zijn en een sneller resultaat opleveren dan elk kind apart naar de dokter te laten gaan. Ook de huisartsen van de desbetreffende leerlingen zouden worden ontlast. We zouden een sneller en beter overzicht krijgen van de mogelijke verspreiding van de besmettingen. Vaak is het niet nodig de hele klas in quarantaine te plaatsen, maar moeten we ons enkel op de besmette leerlingen focussen. Tegelijkertijd heeft professor Goossens opnieuw een pleidooi voor het afnemen van speekseltesten gehouden. Volgens hem zijn die kindvriendelijker en even betrouwbaar. Zijn aanbevelingen sluiten nauw aan bij de suggesties inzake testing op school die het Vlaams Belang al eerder heeft gedaan. Die suggesties zijn vooralsnog helaas zonder resultaat gebleven.

De stad Vilvoorde, waar er veel schooluitval is en waar op 17 september 2020 al vijftien klassen in quarantaine zaten, pleit er alvast voor het idee van professor Goossens te volgen. De vrees is er namelijk groot dat indien alles de huidige gang van zaken blijft volgen er tegen het einde van het jaar zoveel kinderen in quarantaine zullen hebben verbleven dat niemand een onafgebroken semester in de klas zal hebben gezeten. Dit heeft mogelijk de bekende gevolgen op educatief en sociaal vlak.

We hebben uit dezelfde stad ook een aantal verontrustende signalen gekregen. Enkele scholen zouden nogal ondoortastend te werk zijn gegaan met leerlingen die eind augustus 2020 zijn teruggekomen van een vakantie in een rode zone, bijvoorbeeld Marokko. De leerlingen onder hen die niet in quarantaine zijn gegaan en begin september 2020 toch naar school zijn gegaan, hebben in hun agenda de notitie gekregen dat hun ouders de richtlijnen moeten volgen. De volgende dag is blijkbaar toch toegelaten dat die leerlingen op de schoolbanken bleven zitten. Het valt te vrezen dat dit in scholen in andere steden een gangbare praktijk is.

Als we de website www.onderwijs.vlaanderen.be hierover consulteren, lezen we het volgende: "Leerlingen of personeelsleden die terugkeren uit een rode zone moeten bij aankomst in België onmiddellijk in quarantaine gaan en zich verplicht laten testen. Dit is een wettelijke verplichting. Als school kan je daarom leerlingen of personeelsleden die uit een rode zone komen, weigeren op school en terugsturen naar huis."

Mij lijkt er nu toch een vrij sterke discrepantie tussen enerzijds die wettelijke verplichting en anderzijds de gevolgtrekking daarna: 'Als school kan je daarom leerlingen of personeelsleden weigeren en terugsturen.' In die zin is er dus geen verplichting mee gemoeid om de wet toe te passen. Ik begrijp dat alvast niet. Op die manier zorg je er toch voor dat het virus zich sneller kan verspreiden?

Minister, hoe evalueert u de aanbevelingen van professor Goossens?

Wat is de reden waarom u tot nu toe geen werk hebt gemaakt van mobiele testploegen? In Duitsland is dat bijvoorbeeld schering en inslag.

Wat vindt u van de genoemde richtlijn voor scholen bij terugkeer van een leerling uit een rode zone? Moet die online niet worden aangescherpt, zodat er duidelijkheid is? Moet de toepassing hiervan door de scholen niet een stuk strenger?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Meer algemeen gesproken: ik wil mij daar echt voor hoeden. Wij zijn het beleidsdomein Onderwijs. We moeten onderwijs verstrekken, dat is onze taak. Het testen en traceren valt niet onder de bevoegdheid van de minister van Onderwijs, noch onder de bevoegdheid van het onderwijsdomein. Ik weet dat daar wordt getrokken en gesleurd, en men probeert ons allerhande taken toe te schuiven, maar die zijn niet de onze.

Het is dus ook niet aan mij om als minister van Onderwijs een volledige test- en tracestrategie op poten te zetten of om de validiteit en betrouwbaarheid van testen te beoordelen. De CLB's staan in voor het contactonderzoek, dus dat is al een extra taak die ze zich hebben toegeëigend. Wij staan in voor het contactonderzoek binnen de schoolmuren voor gewoon, buitengewoon, kleuter-, lager en secundair onderwijs, voor de centra leren en werken, voor de schoolinternaten en voor de internaten met permanente openstelling. Dat is het. Daarbij volgen de CLB's ook de procedures en richtlijnen zoals opgesteld door Sciensano en de Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg, nauwgezet op.

De CLB's hebben ook geen opdracht in de opvolging van leerlingen en schoolpersoneel bij maatregelen die genomen zijn vanwege een risico buiten de schoolcontext. Als blijkt dat een leerling of personeelslid die terugkomt uit een rood gebied de opgelegde maatregelen niet opvolgt – voor zover het CLB of de school daar weet van heeft, want we gaan daar ook geen opsporingsonderzoek rond verrichten of politieel optreden –, kan het CLB of de school enkel benadrukken dat de maatregelen moeten worden toegepast. We gaan niet politieel optreden, het is aan andere instanties om dat te doen.

Er zijn met de CLB's en de medische experts van de zorggraden van de eerstelijnszones wel afspraken gemaakt om te kunnen samenwerken wanneer leerlingen of de ouders van leerlingen opgelegde maatregelen zoals quarantaine en testing niet naleven of niet begrijpen. CLB's kunnen die problemen signaleren aan de medische expert, die dan via zijn of haar COVID-19-team huisbezoekers naar het gezin kan sturen. Dat is gewoon het doorgeven van informatie; wij gaan niet in de plaats treden van andere beleidsdomeinen.

Wat betreft de taakverdeling: er zijn twee grote luiken. Hoe treden we op bij de vaststelling van besmettingen in de school, en wanneer het pandemieniveau in een gemeente, dus buiten de schoolmuren, een niveau heeft bereikt waarbij men lokaal naar een andere kleurencode schakelt?

Eerst zijn er de procedures met betrekking tot een gedeeltelijke of volledige sluiting van een school, naar aanleiding van de vaststelling van een besmetting in de school. We hebben daaromtrent een uitgebreide procedure vastgelegd, en we hebben die ook in alle scholen verspreid via de digitale nieuwsbrief Schooldirect. Die procedures omschrijven wie welke stappen onderneemt, en wanneer er wordt overwogen om een school gedeeltelijk of volledig te sluiten naar aanleiding van een besmetting in de school.

Eén: de CLB-arts meldt een clusterbesmetting aan de medische expert van de betrokken zorgraad.

Twee: de CLB-arts of arbeidsarts en de medische expert van de betrokken zorgraad overleggen samen welke maatregelen nodig zijn. Een mogelijke maatregel is het gedeeltelijk of volledig sluiten van een school. Ze kunnen daarvoor ook advies vragen aan het agentschap Zorg en Gezondheid.

Dus dan heb je de mogelijkheid tot beslissing om een gedeelte van de school te sluiten. Die wordt steeds gemaakt door de medische expert van de zorgraad, na

overleg met de CLB-arts of arbeidsgeneesheer. Meteen worden ook afspraken gemaakt over de heropstart van de school.

Ten tweede is er de beslissing om een school volledig te sluiten. Die wordt genomen in overleg met de lokale crisiscel, het betrokken schoolbestuur, de CLB-arts, de arbeidsarts van de school en de federale gezondheidsinspecteur.

In deze procedures is een rol weggelegd voor verschillende actoren. Ze kwamen ook tot stand in overleg met het Agentschap Zorg en Gezondheid, de CLB's, de sociale partners en de gouverneurs in de Nationale Crisiscel. Heel de procedure omschrijft heel goed het kader wie welke rol speelt, om dan samen tot een besluit te komen. Hiermee vermijden we dat er mogelijks onterecht te snel wordt overgegaan tot de gedeeltelijke of volledige sluiting van een school.

Het is dan ook van bijzonder groot belang dat die procedures worden gevolgd. Gemeenten die zich daar niet aan houden en op eigen houtje beslissen om iedereen te laten testen of klassen en scholen volledig te sluiten tegen het advies van de betrokken artsen in, moeten toch twee keer nadenken. Ze zorgen ervoor dat hun lokale gemeenschap belast wordt. U hebt er zelf op gewezen, mijnheer Daniëls, wat de gevolgen dan zijn voor werkende ouders. Nog belangrijker is dat men ook het lokale zorgsysteem, dat al overbevraagd wordt, nog extra onder druk gaat zetten. Dat heeft consequenties op vlak van quarantaine, maar ook op vlak van contacttracing en testing. Men gaat dus het lokale zorgsysteem nog eens extra belasten. Die huisartsen krijgen plots een grote flow aan extra werk. Daar moet men zich toch een beetje bewust van zijn. Dat staat misschien allemaal wel dapper en doortastend, maar zorgt natuurlijk ook voor een belasting van de lokale gemeenschap en het zorgsysteem, en heeft natuurlijk pedagogische, sociale en psychologische gevolgen voor leerlingen, scholieren en ouders. Dat is dus de procedure wanneer er een besmetting vastgesteld wordt in de scholen.

Daarnaast hebben we een fijnmazige procedure uitgewerkt waardoor men op lokaal niveau kan overgaan tot een andere kleurencode, niet op grond van de besmetting in een school, maar van de verspreiding van het coronavirus in de betrokken gemeente, of desgevallend in een ruimer gebied.

De procedure hiervoor verloopt als volgt. De Risk Assessment Group (RAG) bezorgt een overzicht van gebieden waar een verhoogde waakzaamheid nodig is aan de ministers van Onderwijs en het Nationaal Crisiscentrum (NCCN). Het NCCN verwtigt via de gouverneurs de betrokken burgemeesters. Daarin staat dan bijvoorbeeld dat de RAG toch aanbeveelt om de lokale crisiscel te laten samenkomen. Die lokale crisiscel komt samen. Dat is een entiteit die al bestaat, maar we vragen dat die wordt aangevuld met het CLB en een representatieve vertegenwoordiging van het onderwijs. Op basis van dit overleg kan de burgemeester een voorstel doen om te schakelen naar een andere kleurencode in zijn gemeente. Er is een schakeltermijn van maximaal twee weken. De burgemeester deelt dit voorstel mee aan de minister van Onderwijs en die beslist binnen de 48 uur of hij al dan niet akkoord gaat. Indien de minister niet akkoord gaat met het voorstel, overlegt hij daarover voorafgaand ook met de minister van Binnenlands Bestuur. De burgemeester brengt dan de betrokken onderwijsinstellingen op de hoogte. En de lokale crisiscel monitort natuurlijk de situatie.

Ik bekijk geval per geval of het voorstel om over te schakelen grondig en deugdelijk gemotiveerd is en of men lokaal de procedure heeft gevolgd. Heeft men voorzien in afdoende betrokkenheid van bijvoorbeeld vertegenwoordigers van het lokaal onderwijs, maar ook van de nodige medische expertise? Tot nog toe is er één gemeente waar men preventief tot deze maatregel is overgegaan. Het ging in dat geval om één secundaire school in Machelen. Ik heb ook de vraag gekregen van Vilvoorde, maar die was vreemder van aard omdat men in Vilvoorde voorstelde om

te schakelen naar code oranje, maar enkel en alleen voor het basisonderwijs en niet voor het secundair onderwijs. Daarom heb ik negatief geadviseerd, in samenspraak met de minister van Binnenlands Bestuur.

Waarom? Omdat de virologische baten van enkel voor het basisonderwijs schakelen naar code oranje uitermate beperkt zijn. Het enige verschil tussen code oranje en code geel voor het basisonderwijs is dat de niet-essentiële derden niet meer op school mogen komen en dat de uitstappen wegvallen. Dat is het enige verschil. De kosten zijn echter verwarring en onduidelijkheid bij burgers, ouders, leerkrachten en directie. Als het basisonderwijs overschakelt naar code oranje, terwijl het secundair onderwijs in code geel blijft, dan creëert dat onrust en onduidelijkheid.

Wat de universiteiten betreft, heb ik het uiteraard betreurd dat een aantal universiteiten autonoom hebben besloten om over te schakelen naar code oranje. Wij hadden nochtans procedures uitgewerkt en hadden altijd uit één mond gesproken, maar op dat moment dus plots niet meer. Door de omschakeling wordt het aantal studenten op de campussen drastisch teruggeschoefd, tot een vijfde van de normale capaciteit. In elk van de auditoria is dus maar een vijfde van het aantal studenten aanwezig.

Ik vind deze beslissing vooral spijtig voor de eerstejaars, zij die hun eerste stappen in het hoger onderwijs zetten, want zij komen in een totaal nieuwe en anonieme wereld terecht. Zij weten soms echt van toeten noch blazen en worden dus wel wat aan hun lot overgelaten. Zij hebben bij uitstek baat bij maximaal contact-onderwijs. We moeten hen opnemen in onze lokale gemeenschap. Het zijn jonge mensen die rechtstreeks uit het middelbaar onderwijs komen en ik betreur dat de universiteiten deze beslissing eenzijdig genomen hebben, vooral ook omdat ze genomen is op een moment dat de kotstudenten al in de betrokken steden waren, zoals in Gent. Als die studenten niet naar de auditoria gaan, waar gaan ze dan naartoe? Gaan ze braaf op hun kot blijven zitten? Dat is niet zo, hé.

Uit de data van het leerplichtonderwijs stel ik vast dat er weinig besmettingen zijn op school. Alle besmettingen die worden vastgesteld, zijn vooral opgelopen buiten de schoolomgeving, net omdat scholen gecontroleerde omgevingen zijn. Als je de verspreiding van het virus wilt tegengaan, dan zijn studenten beter in het auditorium, net zoals leerlingen beter op school zijn. Daarom wil ik alle scholen openhouden, basis- én secundair onderwijs, net omdat ik ervan overtuigd ben dat leerlingen in de tweede en derde graad waarschijnlijk sneller besmet zullen raken wanneer ze niet naar school gaan en ze dus iets anders gaan doen – want ook op dat vlak moeten we onszelf niets wijsmaken –, opnieuw vanuit de vaststelling dat besmettingen zich vooral voordoen buiten de schoolomgeving, omdat de school een gecontroleerde omgeving is. Maar goed, dat is een parenthese die ik maak.

Tot slot was er ook de vraag rond de speekseltesten van professor Goossens. Ik ben daarover vanzelfsprekend in dialoog gegaan met hem. Er is de vraag of die speekseltesten wetenschappelijk valide zijn, maar ik moet mij daar niet over uitspreken, want dat is onze bevoegdheid niet. Hij heeft wel gevraagd of er een mogelijkheid is om toch eens te bekijken of er proefprojecten mogelijk zijn, bijvoorbeeld in Antwerpen, en dat lijkt mij het geval. Dan test men dubbel: men gebruikt de klassieke wissers en de speekseltest, om te kijken in welke mate die speekseltest effectief valide is, want dan zou dat absoluut een alternatief kunnen zijn. Vanuit Antwerpen wil men daar zeker aan meewerken, al zijn er natuurlijk een aantal aspecten die we moeten meenemen, zoals privacy en toestemming van de ouders. Maar dat zou wel wat kunnen betekenen, want speekseltesten zijn niet invasief en zouden ook kunnen worden afgenomen door niet-medici. Klassieke testen blijven een medische handeling en daarvoor blijven medici vereist.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, minister. Ik wil beginnen met wat u zegt over de eerstejaarsstudenten: het auditorium is beter dan de Overpoort. Ik denk dat dat zeer juist is, in alle mogelijke betekenissen. Een auditorium is een gecontroleerde omgeving. Dat de Overpoort geen gecontroleerde omgeving was, hebben we op de beelden kunnen zien. Ik denk dus dat uw analyse juist is. Ik vind het ook jammer dat de universitaire instellingen niet bijsturen op dit vlak. Ik denk dat de KU Leuven hier een wijze beslissing heeft genomen door, als het nodig zou zijn om te schakelen, een onderscheid te maken tussen eerstejaars en ouderejaars. Ik vind dat dat goed vraagt.

Dit is ook een soort van perceptieverhaal, collega's. Ik denk dat we daar, ook als parlementsleden, voor moeten opletten. We moeten opletten voor scholen die zeggen het zekere voor het onzekere te nemen. Kun je het een school kwalijk nemen het zekere voor het onzekere te willen nemen? Het meest zekere is: de leerlingen volledig laminieren. Op elke school zijn er wel lamineerapparaten. Dan kan er zeker geen lucht bij de leerlingen. Het is ook niet gezond, natuurlijk. Men zou leerkrachten bij manier van spreken in een duikerspak voor de klas kunnen zetten, met drukflessen. Dat is helemaal 'het zekere'. Ik trek het nu een beetje in het belachelijke. Maar ik bedoel: we moeten zorgen dat de wetenschap – en dat is inderdaad een discipline die buiten Onderwijs ligt – bepaalt wat een risico is en wat niet.

Minister, de stappen die u net hebt geschetst, zijn volgens mij belangrijk. Maar ik wil er nog een belangrijke vraag aan toevoegen. Stel dat we toch klassen of scholen moeten sluiten. Ik vrees, met de cijfers die we nu zien, dat er misschien niet onder leerlingen maar onder de leerkrachten veel besmettingen zijn, buiten de school opgelopen, waardoor we wat vastlopen. Kan er dan toch niet gekeken worden naar opvang? In april hebben we op een bepaald moment opvang voorzien voor kinderen van ouders in essentiële beroepen, maar dan krijg je natuurlijk weer het debat over de essentiële beroepen. Maar ik denk dat we toch moeten nagaan of we opvang kunnen voorzien. Want het is niet zo evident voor ouders die op dinsdagnamiddag om halfvier te horen krijgen dat de school de volgende dag dicht is. Kan dat bekeken worden?

Een laatste vraag. Als we de laatste cijfers zien, valt het zeer goed mee. Ik denk dat we allemaal – we moeten daar eerlijk over zijn – veel erger verwacht hadden toen de scholen opnieuw opengingen. Sommigen dachten: vóór 1 oktober zijn alle scholen weer dicht. Dat is niet het geval. Ik denk ook dat het goed is dat we die cijfers blijven bekendmaken, maar ook dat we de paniek die in sommige scholen ontstaat, wegnemen. De paniek leidt er soms toe te denken: we gaan de boel maar dichtdoen, dan zijn we zeker. We moeten daar zo rationeel mogelijk mee omgaan. Ik weet niet wat de juiste weg daarvoor is, misschien is een van uw onderwijsclubs de juiste plaats om dat nog wat onder de aandacht te brengen. Soms doen er zich namelijk eigenaardige situaties voor, waarbij in school A de klas dichtgaat en onder vergelijkbare omstandigheden in school B enkel de leerlingen die nauw contact hadden met de besmette leerling moeten thuisblijven. Ouders stellen zich dan de vraag vanwaar dat verschil komt. Je kunt dan inderdaad zeggen: dat komt omdat men lokaal een risicoanalyse maakt. Maar enige gelijkgerichtheid daarin zou goed zijn, ook wat de opvang betreft.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor uw antwoord. Een paar zaken daarover.

Ten eerste, als u zegt dat het onderwijs onze eerste taak is, dan ben ik het daar 100 procent mee eens. Maar we moeten ons natuurlijk ook uitspreken over de aanpak van de coronacrisis, en daar zijn, zoals u weet, wel wat verschillende

mogelijkheden in. Ik vind het toch belangrijk dat we daar toch naar andere zaken kunnen uitkijken.

Ten tweede hebt u niet echt geantwoord op dat zinnetje op de website van Onderwijs Vlaanderen, waar heel duidelijk staat dat het een verplichting is, maar dan daarna komt dat zinnetje: 'de school kan die leerlingen op school weigeren en terugsturen naar huis'. Maar er staat niet 'moet'. Het is een kleine moeite, denk ik, om dat via Schooldirect opnieuw onder de aandacht te brengen van de scholen: dat het wel degelijk een verplichting is.

Dan zijn er ten derde de speekseltesten. U bent op dat vlak bereid om mee te gaan in het advies van professor Goossens, en dit door proefprojecten en dubbeltesten. Ik vind dat al een goede stap, maar vanaf wanneer zou dat ingaan? Is dat voor nu meteen gepland of zal dat nog maanden duren?

Ten vierde blijf ik inzake de mobiele ploegen toch op mijn honger zitten. Duitsland haalt op dit ogenblik de beste resultaten in Europa. Zij zetten wel met succes mobiele ploegen in. Op een school waar een uitbraak is vastgesteld, wordt meteen iedereen daar getest. Zo heb je het snelst resultaat. Ik denk dat professor Goossens op dat vlak toch geen onzin vertelt en dat men dit op z'n minst moet overwegen. Duitsland zette deze teams trouwens ook al op zijn autosnelwegen in bij terugkerende vakantiegangers. Het zou al goed zijn dat u dit zou proberen in die gebieden waar we de hoogste cijfers halen. Ik denk dan aan Brussel, Antwerpen en Gent, de rand rond Brussel met Vilvoorde en Machelen. Het zou goed zijn als men daar zulke mobiele ploegen, misschien als een experiment, probeert in te zetten om uit te testen of zo'n systeem werkt. Dit vraagt natuurlijk ook wel extra middelen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik heb naar deze laatste vragen geluisterd en ik deel ook wel de bezorgdheid van de heer Daniëls. Wat wij ook op het terrein ervaren hebben, waren de heel verschillende interpretaties van de toepassing van de verschillende maatregelen door het CLB, het covidteam en de coördinerende arts in de zorgraad. Er waren op het terrein discussies die dan vooral gingen over welke definitie men voor een besmette leerling moet hanteren, over hogerisico- of lagerisicopatiënten, over het wel of geen mondmasker dragen.

Wij hebben daarom besloten om de CLB's meer structureel te betrekken bij de verschillende covidteams hier in de regio en dat verloopt tot ieders tevredenheid. Zo vermijden we dat soort discussies en kunnen we de aanpak bij een besmetting en zelfs bij een clusterbesmetting, zoals nu recent in Bree het geval was met 240 quarantaines tot gevolg, beter stroomlijnen. Er is een zeer nauwe betrokkenheid tussen de CLB's en de covidteams, die in contact staan met de lokale veiligheidscel. Dat heeft al veel problemen verholpen. Ik denk dat het in de toekomst niet slecht zou zijn om zo'n samenwerking bij de verschillende zorggraden te suggereren. Tenzij dit al eerder in de commissie aan bod is gekomen.

We zijn vandaag maandag. Vanochtend zijn er opnieuw honderden, neen zelfs duizenden leerlingen uit Nederland, dat op dit ogenblik vuurrood kleurt, in België naar school gegaan. De heer Laeremans verwijst naar de problematiek van leerlingen die uit een rode zone komen, maar bij ons aan de grens zitten we met het probleem dat er in Nederland elke dag 4000 besmettingen bij komen. Ik heb net nog de kaart bekeken en het grensgebied kleurt erg rood. Die leerlingen zijn in het weekend meer dan 48 uur in Nederland geweest en ze steken nu de grens over om naar school te gaan. Ik deel uw mening dat we op dat vlak de rust moeten bewaren en dat enige communicatie op zijn plaats is om geen onnodige onrust te creëren, ook al wonen de leerlingen in een regio die vandaag de incidentiegrens van het aantal besmettingen per 100.000 inwoners overschrijdt. Ik ga er tot nader

order van uit dat we die leerlingen nog altijd mogen onthalen, ook al komen ze uit een rode zone waar ze effectief 48 uur aanwezig zijn geweest. Mijn vraag: hoe gaan we om met leerlingen die uit Nederland uit rode gebieden komen? Ik ga ervan uit dat dat geen enkel probleem is?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben in het begin natuurlijk gezien dat er soms een overreactie was, maar de procedures staan, denk ik, heel goed op punt. Het is soms met vallen en opstaan, maar zoals de heer Brouns getuigt, groeit de dialoog. Wat de betrokkenheid van het CLB betreft, denk ik dat men ook daar heel snel verder expertise heeft kunnen opbouwen en dat er goed gehandeld wordt.

Mijnheer Daniëls, lokale situaties verschillen. Het is niet altijd het geval dat er zomaar een blinde overreactie of een paniecreactie is. Ik heb ook inzage gekregen in sommige lokale verhalen, waarbij er een opeenstapeling was, ook van enkele risicogroepen of kinderen van risicogroepen. Er is dus soms ook wel een verantwoording die niet naar buiten wordt gecommuniceerd. Maar als je het dossier even inkijkt, stel je vast dat je er begrip voor kunt opbrengen, gelet op de gevoelheden. In onze onderwijsclub proberen we ook zoveel mogelijk de violen gelijk te stemmen over die communicatie, en ook over de maatregelen zelf. Dat lukt allemaal goed.

Over de speeksteltests van professor Goossens tot slot loopt het overleg met Antwerpen. Er zijn onder andere wel wat juridische aspecten in het geding. Ik onderschrijf het pleidooi voor mobiele teams volledig, maar wij gaan vanuit Onderwijs toch geen testen moeten organiseren? Het is natuurlijk wel Volksgezondheid dat daar speelt. Wij gaan dat niet volledig op onze hals halen, want dan moeten wij uiteindelijk alles gaan doen. Wij moeten inderdaad onderwijs verstrekken. Als er vaststellingen zijn, moeten wij ons werk doen, samen met de CLB's. Wij doen het contactonderzoek binnen de schoolmuren, maar de testing is natuurlijk helemaal niet onze bevoegdheid.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik neem aan dat de administratie dergelijke zaken ook vrij goed opvolgt. U zei dat u enkele van die dossiers hebt ingekeken en dat u wel begrip had voor de lokale situatie. Het is goed dat dat ook tot op uw niveau mee wordt opgevolgd.

De kwestie van opvang wil ik toch nog even onder de aandacht brengen. Als er scholen sluiten, moeten we proberen te kijken naar een vorm van opvang, al was het maar voor kinderen die thuis in niet-optimale omstandigheden zitten. Ook de internaten wil ik u nog even onder de aandacht brengen. Als een school met een internaat eraan verbonden sluit of als een aantal van die klassen in quarantaine gaan, kunnen die kinderen niet noodzakelijk naar huis. Maar het internaat is ook niet noodzakelijk open. We moeten daar in de onderwijsclub toch nog eens naar kijken, hoe we daar een gepast antwoord op kunnen bieden.

Ik hoop dat de Vlaamse rectoren de oproep hebben gehoord om nog eens na te denken over die eerstejaars in het hoger onderwijs. Ik wil de KU Leuven bedanken omdat ze die beslissing hebben genomen, in het belang van die studenten. De anderen moeten toch nog eens goed nadenken. Ik weet dat de druk hoog is om de veilige optie te kiezen. Het is zoals collega Brouns ook aangeeft: dat is niet altijd zo evident, maar het is wel goed om goed na te denken over wat men doet en wat de gevolgen en de risico's zijn. Ondertussen weten we gelukkig dat kinderen en jongeren niet altijd de bron zijn, maar dat het zich wel meestal buiten de school bevindt. Daar moeten we wijs mee omgaan, om onderwijs te garanderen.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, bedankt dat u oren hebt naar die mobiele teams. Ik heb niet gezegd dat Onderwijs dat moet betalen. Ik heb er alleen voor gepleit dat het zou gebeuren, dat het idee op hoger vlak wordt aangekaart en dat men dat tenminste uitprobeert. En dat dat betaald wordt door Volksgezondheid of Welzijn, lijkt me evident.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gebrek aan ondersteuning met betrekking tot corona en contactopsporing in het deeltijds kunstonderwijs, de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs – 3440 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): De centra voor volwassenenonderwijs (CVO's), de centra voor basiseducatie (CBE's) en het deeltijds kunstonderwijs (dco) vallen niet onder de werking van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's). Daar is van alles over te zeggen, pro en contra, maar in coronatijden zorgt dit wel voor een hiaat in de aanpak van het virus. Op het moment dat besmettingen optreden, krijgen deze directies en inrichtende machten geen ondersteuning en zijn er geen duidelijke richtlijnen. Zij moeten zelf de afweging maken welke bewarende maatregelen er moeten worden genomen, en er is geen terugkoppeling van de contacttracers. Het is duidelijk dat CLB's overbevraagd zijn en dat het geen oplossing is om hun er ook deze opdracht zomaar bij te geven, maar er moet wel iets gebeuren, zeker als we merken dat ze ook bot vangen bij de externe preventiediensten of arbeidsgeneesheer, die alleen naar personeel mag kijken en niet naar studenten/cursisten.

Minister, ontvangt u ook die signalen? Werkt u aan een oplossing? Zo ja, dewelke?

Behoort een tijdelijke uitbreiding van de CLB-ploeg met extra artsen of ondersteuning vanuit het ministerie via diensten van externe preventie en arbeidsgeneesheren misschien tot de mogelijkheden? Ik dank u.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De CLB's staan in voor het contactonderzoek in scholen voor gewoon en buitengewoon kleuter-, lager en secundair onderwijs, de Centra Leren en Werken en de SYNTRA-lesplaatsen. Dat vloeit voort uit hun opdracht in het kader van de profylactische maatregelen, die ze ook vóór coronatijden hadden. Er is een draaiboek Profylaxe, over de aanpak in geval van besmettelijke ziekten. Daarbovenop nemen de CLB's het contactonderzoek in schoolinternaten en internaten met permanente openstelling er ook nog eens extra bij.

De CLB's hebben geen contract of samenwerkingsafspraken met academies deeltijds kunstonderwijs, noch met centra voor volwassenenonderwijs of basiseducatie noch met hogeronderwijsinstellingen. Het contactonderzoek voor de leerlingen, cursisten en studenten van het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs, de basiseducatie en het hoger onderwijs, valt onder het regulier contactonderzoek zoals dat bestaat in de bredere samenleving. Er werden daarvoor de nodige middelen uitgetrokken. Dat is ook logisch: mensen gaan in hun vrije tijd

verschillende hobby's beoefenen. Voor de contacttracing is het belangrijk om voor die ene persoon alle contacten op te sporen. De CLB's nemen de verantwoordelijkheid voor het stuk leerplichtonderwijs, maar voor alle activiteiten buiten de school van het leerplichtonderwijs valt de verantwoordelijkheid voor de contacttracing onder andere beleidsdomeinen.

Ik vang signalen op dat het contactonderzoek in het dko, de CVO's, de CBE's niet van een leien dakje loopt. Ik ben bezorgd over de aanpak van het contactonderzoek in het hoger onderwijs. Ik heb daarom mijn collega's, enerzijds minister Beke aan Vlaamse zijde, maar ook de – inmiddels voormalige – ministers De Block en De Backer aan federale zijde, aangeschreven om de aan mij gesignaleerde knelpunten door te geven en heb hun met aandrang gevraagd om de contacttracing verder op punt te stellen zodat niemand meer tussen de mazen van het net glipt.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is goed dat u andere ministers hebt aangeschreven. Maar de inrichting van grote stukken van dit onderwijs, het onderwijs zelf, valt natuurlijk onder uw verantwoordelijkheid. Het is niet alleen de vraag naar contacttracing, maar ook echt wel de draaiboeken en wat er precies moet worden gedaan als er besmettingen optreden, de overwegingen die moeten worden gemaakt, de maatregelen die moeten worden genomen. Ook daarover bestaat toch echt wel onduidelijkheid en is er de expliciete vraag naar ondersteuning.

Ik denk dat u daarvoor toch geen antwoord kunt verwachten, noch van minister De Block, noch van minister De Backer. Dat gaat over hoe wij ons onderwijs verder moeten inrichten. De vragen die onder meer ook de heer Daniëls heeft gesteld, gingen expliciet over het hoger onderwijs. Wat doen we wanneer? Dat zijn de vragen die onder uw bevoegdheid vallen. Mijn vraag blijft waar ze terecht kunnen en of er niet toch een of andere vorm van ondersteuning kan komen via Onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, minister, ik merk inderdaad dat er wel vragen zijn over de contacttracing, maar ik wil ook even de link leggen met de andere kosten die zijn gemaakt in het volwassenenonderwijs en in de centra voor basiseducatie en ook voor een deel in het dko. Zij geven aan dat zij heel veel kosten hebben gedaan om de scholen coronaproof te maken maar nog geen tegemoetkoming hebben gezien. Ziet u een mogelijkheid om ook die onderwijsinstellingen te vergoeden voor de extra kosten die ze maken, zeker ten aanzien van de meest kwetsbaren? In een CBE is het toch belangrijk dat die mensen hun opleiding op een veilige manier kunnen afmaken. Kunnen die extra kosten gedekt worden?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, daarnet is de vergelijking gemaakt met het hoger onderwijs. Het hoger onderwijs heeft geen CLB, de universiteiten ook niet. Het dko heb ik zelf mee opgevolgd in het licht van lokale harmonieën en dergelijke. Maar ook in theater is dat allemaal niet zo evident en zeer specifiek. We moeten ons hoeden om daar generieke lijnen in te trekken. Er is verschil tussen pianospelen en een blaasinstrument spelen. We moeten dan ook samen met Cultuur nagaan of we daar een bepaalde lijn in kunnen trekken voor het dko.

Wat het volwassenenonderwijs betreft, hebben we in het decreet al een aantal stappen gezet om maximaal afstandsonderwijs te kunnen genereren. Ik stel echter vast dat het in het volwassenenonderwijs vooral de cursisten zijn die niet komen, uit schrik. Dat is natuurlijk een ander soort onderwijs. Minister, ik weet niet of er vanuit Welzijn of Volksgezondheid specifiek iets gaat naar volwassenenonderwijs.

Dat lijkt me meer een vergadering van volwassenen, een sociaal-cultureel evenement. Volwassenen zijn kwetsbaarder voor het virus en de vraag is dan ook of de sectorregels van Onderwijs daar van toepassing zijn. Ik weet niet in welke mate dat al vorm heeft gekregen, vandaar mijn vraag.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Vanuit de lokale veiligheidscel hebben we met tal van organisaties en met het dko afspraken daarover gemaakt. We hebben hun alle informatie geven over wat er moet gebeuren in geval van. Ik kan het voorbeeld dat u hebt gegeven, bevestigen, ook daar heeft de contacttracing gewoon gewerkt.

Ik wil u herinneren aan de discussie in Vlaanderen toen de Vlaamse contacttracing nog niet helemaal op punt stond – en ik druk me diplomatisch uit. Het waren vooral de lokale besturen die daar toen zijn bijgesprongen, en ook daar stel ik vast dat er ook een goede samenwerking was. Wij hebben bijvoorbeeld vanuit ons sociaal huis met een aantal mensen die zaak opgenomen en tal van organisaties ondersteund, waaronder het dko. Ze waren blij met de hulp en ondersteuning die werden geboden. Daarbij stel ik nogmaals vast dat het goed is dat die covidteams, waar heel wat verschillende disciplines in zitten, van lokale besturen, tot CLB, tot de verschillende medische profielen, alle informatie kunnen geven die nodig is om in geval van besmetting acties te ondernemen. Dat moet ook op het niveau van het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs geraken, zodat zij weten op welke steun te kunnen rekenen, vooral wat die contacttracing in een eerste fase betreft.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De vertegenwoordigers van het volwassenenonderwijs maken, voor alle duidelijkheid, deel uit van ons onderwijs (*het geluid van minister Ben Weyts valt gedurende enkele seconden weg*). Er zijn draaiboeken opgesteld die terug te vinden zijn op www.onderwijs.vlaanderen.be. Die draaiboeken beschrijven in detail welke maatregelen naargelang de kleurencode moeten worden getroffen. Als het om het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs gaat, is contactonderzoek geen onderwijsbevoegdheid. Dat wil ik even duidelijk maken.

Wat de kosten voor het volwassenenonderwijs betreft, maken we de afrekening in min en in plus. Verschillende modules zijn aangeboden, maar we hebben daarstraks een discussie over de omkadering en de financiële ondersteuning van het volwassenenonderwijs gevoerd. Dit is gelukkig op de telling in februari 2020 gebaseerd. Er is geen onmiddellijke nood, maar aan het eind van de rit bekijken we natuurlijk de afrekening en in welke mate voor volgend jaar maatregelen moeten worden getroffen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik kan niet anders dan een beetje teleurgesteld zijn. Meestal probeer ik de signalen die ik vanuit het werkveld krijg in de commissie te vertolken. Ik zuig die vragen niet uit mijn duim. Die vragen komen vaak herhaaldelijk tot bij mij. Het gaat om reële problemen waarvan mensen wakker liggen. Ik probeer dat te verwoorden en daar op een constructieve manier een oplossing voor te vragen.

Minister, er komt niet echt een oplossing. Wat moet ik nu zeggen? U hebt de voormalige federale ministers De Block en De Backer een brief geschreven en voor de rest is er niet echt een oplossing. Het valt niet onder uw bevoegdheid. Die mensen vallen er tussenuit en moeten hun plan trekken. Als er positieve gevallen zijn, moeten ze zelf maar beslissen of ze zullen sluiten en hoe ze het zullen aanpakken.

Ze moeten het maar zelf uitzoeken. Ik vind het jammer dat er geen beter antwoord komt, want dit zijn echt vragen uit de praktijk. Ik zou willen dat u dit wat ernstiger neemt, maar ik krijg telkens nul op het rekest. Ik begrijp dat eigenlijk niet goed. Ik kan dat alleen maar betreuren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.